

turk hncü

Kadim Doğrular

Yeni Gerçekler

Yaşam ve
Fikir Dergisi

Ağustos 2023 Sayı: 234 Fiyat: 125 ₺

İLKNUR BEKTAŞ:

ONLAR KENDİLERİNDEN
VE HAYALLERİNDEN
ÜLKELERİ UGRUNA
VAZGEÇMİŞLERDİ

**AZERBAYCAN'IN
FIRST LADY'Sİ:**

**MEHRİBAN
ALİYEVA**

Azerbaycan Milletvekili
Melahet İbrahimqızı

**SIFIR
ATIK**

Senem Ümran Can

Ege'nin Tacı:
Mevsimin Yıldızı

Çeşme

Özlem Urgancıoğlu

EMİNE BEDER:

**BENİM TARZIM İSRAFSIZ
VE KOLAY MUTFAK
HAYAT FELSEFEM DE ÖYLE;
MUTFAKTA İSRAFI
ÖNLEMELİK!**

**SARAYIN
Güzellik
SIRLARI**

Berna Çaçan

SANATÇI AZERİN:

**ANA VATANIM AZERBAYCAN
ATA VATANIM TÜRKİYE'DİR**

Kadın Çiftçi Kredisi ile ZİRAAT'İN DESTEĞİ BENİMLE

Tarımsal üretimin içinde yer almak isteyen kadınlar Ziraat'e geliyor, 10 yıla kadar vadeli 2 yıla kadar anapara ödemesiz Kadın Çiftçi Kredisi ile üretime katılıyor, hem kadınlar kazanıyor hem ülke ekonomisi kazanıyor.

0850
220
00 00

Müşteri İletişim
Merkezi
www.ziraatbank.com.tr

Ziraat Bankası

Bir bankadan daha fazlası

YAŞLI YAŞAM MERKEZİ'Nİ BAĞCILAR'A KAZANDIRDIK

ABDULLAHOZDEMİR
BELEDİYE BAŞKANI

Değerli büyüklerimizin sağlıklı bir yaşam sürmelerini desteklemek, hayat kalitelerini yükseltmek ve sosyal etkileşimlerini artırmak için hayata geçirdiğimiz merkezimiz açıldı.

HİZMETLERİMİZ

- Atölyeler
- Akıl Strateji Oyunları
- Hemşire Hizmetleri
- Teknoterapi Merkezi
- Psikolog Hizmetleri
- Spor Merkezi
- Diyetisyen Hizmetleri
- Teknolojik Eğitimler
- Dini Eğitimler
- Banyo Hizmetleri
- Kuaförlük Hizmetleri
- Sosyal ve Kültürel Etkinlikler

KAYIT İÇİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER
BAKANLIĞI

0212

410 07 07

**BAĞCILAR
BELEDİYESİ**

**Konum bilgisi için
QR kodu okutun**

Sancaktepe Mahallesi
951. Sokak. No:1-3

İÇİNDEKİLER

- 12** **KAPAK: SANATÇI AZERİN:**
"ANA VATANIM AZERBAYCAN'DIR.
ATAVATANIM TÜRKİYE'DİR"
Henüz 5 yaşında iken Azerbaycan Devlet Radyo programında şarkı söyleyen, bir sanatçı olarak yetişen Azerin hanım ile röportaj yaptık. Bu söyleşide hem bir sanatçının hayatı anlamlandırmasını hem de "tek millet iki devlet" sevdasını okuyacaksınız.
- 06** **FATMA BETÜL AYDIN: ZAFERE GİDEN**
YOLDA KAHRAMAN OLMAK
Bir uğraşta belli bir çaba sonunda elde edilen başarı olarak tanımlanır Zafer. Oysa insan âziz, insan zalimdir.
- 08** **AYLA AĞABEGÜM: KÜLTÜR**
EROZYONUNDA BU ÜLKENİN ÇOCUKLARI
Bugünkü Türk babaları; havası ve toprağı Müslümanlık râyihasıyla dolu semtlerde doğdular. Doğarken kulaklarına ezan okundu.
- 18** **DOSYA: AZERBAYCAN'IN İLHAM**
VEREN KADINLARI
Bu dosyada, Azerbaycan tarihine damga vurmuş üç önemli kadını ele alacağız: Mihriban Aliyeva, Zarife Aleyeva ve Gültekin Askerova.
- 26** **HÜSEYİN KARACA: MİLLİ BİRLİK VE BERABERLİK,**
DAMARLARIMIZDAKİ KANA NAKŞEDİLMİŞ
KULLUK GÖREVİNİN BİR PARÇASIDIR
Milli değerlerin toplumu zafere taşıma hikâyesinden, birlik ve beraberliğin destanların yazılmasına sebep olmasından, toplumun zafere giderken ödün vermediği değerlerden dem vurdu tâlib...
- 28** **MURADIYE ŞİMŞEK: ZAFERNAME**
Her karış şüheda kanlarıyla sulanarak bedeli ödenmiş bir vatanın evlatları için söz; cylem olsa gerektir. Her şey cylemle yazılmış zaten. Öyle zengin bir miras üzerindeyiz
- 32** **İLKUR BEKTAŞ: "ONLAR KENDİLERİNDEN**
ÜLKELERİ UĞRUNA VAZGEÇMİŞLERDİ"
Kendisini millî mücadelenin kahramanlarına adanmış, bu alanda adeta arkeolojik kazı yaparcasına emek vermiş ve vermeye de devam eden bir kadın İlkur Bektaş. Tarihin gömülü sayfalarından kahramanları çıkartarak diri tutmaya çabalıyor.
- 39** **AV. ARB. UMUT ÖZKAN: UNUTMAK...**
Milletlerin kahramanlık günleri vardır. Kimi kuruluşlarını kimi kurtuluşlarını kimi ise zaferlerini kutlayıp o günleri anarlar.

12

44

48

- 44** **SALIHA KARAARSLAN:**
DEV BAŞARI MİKROFONU
Doğduğumuzda vücudumuza göre oldukça büyük olan kafamızı dik tutmaya başlamamız ilk başarımız sayılabilir. Emeklemeye başlamamız, yürümemiz ve konuşmamız bunu takip eden küçük zaferlerdir.
- 48** **SENEM DİNÇ: VIBE IN İNSAN**
Bize kim olduğumuzu söyleyen pek çok kişi oldu geçmişte. Ve biz o kişi olmak için çabaladık bir müddet. Sonra, olduğumuzda anladık ki biz o kişi değiliz.

18

39

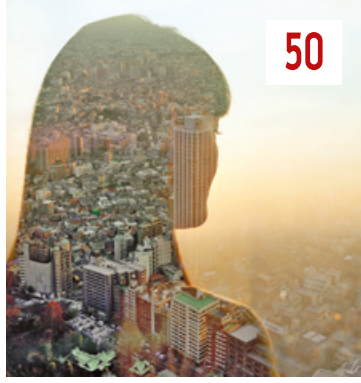
32

58

54

50

72

66

76

86

84

50

ASUMAN ÇELİK: 'BEN' DEDIĞİMİZDE NEDEN BAHSEDERİZ? DÜŞÜNELİM..

İçimizde bir "ben" var. Ona hizmet etmiyoruz. İşin sırrı kendimize hizmet etmek. Kendimize hizmet ettiğimizde tüm insanlığa ve yaratılışa hizmet başlıyor.

54

DR. GÜLAY KURT: DOĞAL AFETLER VE SULAR

Son yıllarda yaşanan iklim değişikliği, doğayı tahrip etme insan ve doğa ilişkisini bozmakta ve insan yaşamını negatif yönde etkilemektedir.

58

HALİME TEZCAN TOSUN: "KÜÇÜK GÜN IŞIĞIM"

2006 yılında vizyona giren "Küçük Gün Işığım" filmi, komedi-drama türündeki unutulmaz bir bağımsız film olarak sinema dünyasına damgasını vurdu.

66

ELİF SERAP ÖZKUL: GEÇMİŞİN KÜFÜNDE

Çocukluk bizim kuytu saklambaç köşemiz. O bizi sobelemeden biz onu sobelemeliyiz. Her yanıyla hatıralarımızın iyi yanlarına sarılırken, bizi derinden etkileyen anılarımızı kalması gereken yerde bırakmalıyız.

72

ÖZLEM URGANCIOĞLU: ÇEŞME

İzmir'e yaklaşık 85 kilometre uzaklıkta konumlanan Çeşme kolay ulaşımıyla da sadece İzmir'in değil, Ege'nin ve hatta ülkemizin en önemli turizm noktalarından biri.

76

SANEM CAN: SIFIR ATIK

"Sıfır Atık"; döngüsellğe dayalı bir kaynak ve atık yönetimi yaklaşımıdır. Sürdürülebilir üretim ve tüketim alışkanlıklarını teşvik eder ve kaynakların verimli kullanılmasını destekler.

80

80

BERNA ÇAÇAN: SARAY'IN GÜZELLİK SIRLARI

Saray kadınları için güzellik sadece görüntüden ibaret değildi. Manevi huzuru yakalayan bir beden ve akli melekeleri tam olan zihinsel bir yapı ile güzellğin ilk adımları atılırdı.

84

ZEYNEP KILIÇARSLAN İLE GASTRONOMİ

Bu ay sizlere bahsetmek istediğim hem tatlısının hem tuzlusunun hem de bu ayki dergi kapağımızın konuğu sanatçı Azerin'in memleketi Azerbaycan'dan bir yemek.

86

NURİYE ATASEVEN İLE MUTFAK KÜLTÜRÜ

Serinliğe ihtiyaç duyduğumuz bu günlerde lezzetin de damagımızdan akıp gitmesine izin vermeye ihtiyacımız var. Bu ay sizlere hem lezzetli hem de serin tarifler sunmaya çalıştım.

zahideceylan@turuncudergi.com

Sevgili Turuncu Okurları

Zafer ve başarı insanın karşı koyamadığı arzularıdır. İnsan "başarmak" yahut "zafer elde etmek" kavramlarını tabu haline getirdiğinde, herhangi bir kuralı tanımaksızın önüne geleni silip süpürebilen bir varlık. İnsan için başarmak ve zafere ulaşmak ancak erdem içeriyorsa, ilahi bir rıza ile çevrelenmiş ise bu uğurda elinden geleni ardına koymadan çalışır. Sonuç işte o zaman önemsiz hale gelir. Çünkü bilir ki; çabalamanın ve değerleri çiğnememenin kendisi bir zaferdir.

30 Ağustos Zafer Bayramını içeren bu ayda, zaferi, milli mücadelenin dilini, başarmanın bireysel etkilerini ve yönlerini konuşmaya çalıştık. Bu sayıda istedik ki kutladığımız zaferlerin halktaki ve insandaki karşılığını da konuşalım. Kendi başarı hikâyesine sahiplenmeyen bir insan, kahramanlığa yelken açan bir toplumu inşa edemeyecektir. Kendi kahramanlığa yelken açamayan bir toplum birlik ve beraberliği ne denli başarabilir ki?

Bir toplumun destanını en çok besleyen, sosyalliği ve birlikteliği temsil eden en yüce makamda duran kadınlar olarak üzerimize düşenlere eğilmek vaktidir belki de. Kadın olarak emeği ve emeğin meyvesini tüm duyu organlarımız ile hissediyoruz. Ancak belki de hissedişlerimizin sessizliğini en çok biz koruyoruz. Destanın kadınlarına bakmadan, bereketin timsali kadınların hangi toplumlara ışık tutabileceğini konuşmamız da mümkün olmasa gerek.

Toprağa aşınmaz bir destan yazarların izlerini sahiplenmek, kardeş olduklarımızı bir kez daha hatırlamak, hatırasını kayıt altında tuttuğumuz değerleri yaşatmak adına mücadele edenlerin ve bu uğurda kendini ortaya koyan tüm kadınların zaferi kutlu olsun.

Zahide Ceylan

turuncu

Aylık Kadın ve Yaşam Dergisi

Her ay güncel konularda en yetkili isimlerle yaptığımız röportajlar, alanında uzman yazarlarımızın ele aldığı dosya konularının yanı sıra kitap, film, mutfak kültürü sayfalarımızla evlerinize konuk oluyoruz.

**Bizi Sosyal Medyada
Takip Etmeyi Unutmayın!**

facebook.com/turuncukadindergisi

twitter.com/turuncudergisi

instagram.com/turuncudergisi

www.turuncudergi.com

e-mail: info@turuncudergi.com

ZAFERE GİDEN YOLDA SÜPER

KAHRAMAN OLMAK

FATMA BETÜL
AYDIN

Bir uğraşta belli bir çaba sonunda elde edilen başarı olarak tanımlanır zafer. Oysa insan âziz, insan zalimdir. İnsanın mayası acz-fakr'den yoğrulmuştur. Gücü ve iktidarı kısa, emelleri ve hayalleri nihayetsizdir. Bir bakıma müthiş bir kabiliyetle yaratılmıştır. Bazen olur, öyle büyük işler yapar ki beşer aklının alamayacağı türden. Bazen olur, öyle vahşilik ve zulüm yapar ki akıl ve vicdan hayret makamına geçer.

"Hoşça bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen
Merdüm-i dîde-i ekvân olan
âdemsin sen" diyor Şeyh galip.

"Ey insan evladı! Kendine saygıyla/hürmetle yaklaş; çünkü sen kâinatta yaratılmışların özü/ göz bebeği olan insansın."
NEDİR BU HAL...

İnsan nasıl hem âziz, hem zalim olabilir? Kâinatın gözbebeği olarak tanımlanan bir insan nasıl bazen tefessüh edebilir? Herkes nasıl ve neden kahraman olamaz? Bunun bence tek bir tanımı var:

Sonsuz güç ve kuvvete sahip bir yaratıcıya olan sağlam bağından ibaret olan imanı ile. Gerçek kahraman olmak o bağa sıkı sıkı sarılmakla olabilir. İnsanın dünya kadar meziyeti ve kabiliyeti olsa da o bağda bir sıkıntı varsa gerçek kahraman olamaz. Çünkü yaratan ve icat eden biz değiliz, güç ve kuvvet bizden değil. Kahramanlık öyküleri yazacak bir akla sahip değiliz.

Belki de en önemlisi her yapılan amel ve iş ahir diyara hoş manzaralar göndermiyorsa o amel makbul bir amel midir? Gerçek kahramanlık mıdır?

ZAFERE GİDEN YOLDA KAHRAMAN OLMAK...

İnsan için en yüce makam olsa gerek. Zira dinimizde zafer olarak tanımlanan olgulara baktığımızda bir taşı yolun kenarına kaldırmak bile öylesi kıymetli. Evlat yetiştirmek, büyük buluşlara imza atmak, vatan için çarpışmak, susayan bir ağaca su vermek hepsi bir zaferdir. Hepsinin ayrı ayrı ehemmiyeti ve zafere giden yolda insan için küçük ama insanlık için çok kıymeti vardır.

Yazımın başlarında insanın aciz olduğu tarafına dikkat çektim. Bizleri en çok yaralayan kısım, zafer dediğimizde büyük büyük çıktılar hayal etmek; sonucun mutlaka başarı ile sonuçlanmasıdır. Oysa biz zaferden değil seferden sorumluyuz. Sonucunda mutlak bir başarı olmuyor ise derin üzüntüler baş gösteriyor bizlerde. Çaba bizden netice Allah'tan.

Burada kafaları meşgul eden ve bizleri kahraman olma yolunda tembelleğe sürükleyen şu soru olabilir: Madem Allah sonucu yaratacak o vakit biz neden bir şey yapalım?. Kişiye ancak çabaladığının karşılığı vardır diyor Yaradan. Zafere giden yolda bizlere düşen çabalamak ve gayret etmek. Neticesi tamamen Rabbimize ait. Bu çaba Lillah için olduğunda ise iki yönlü bir başarı oluyor. Gerçek zafer ve gerçek başarı ancak yüzümüz ona döndüğünde oluyor. Kendini gerçek anlamda gerçekleştirebilmekle mümkün. Sonsuza dönük yüzümüz olduğunu bilmekle. Tarihte birçok kahramanlar nazarımıza çarpar. Herkes kendi görüşüyle değerlendirir tarihteki güzel insanları. Onlar bizim için kendini geliştirmiş, hayatın değerini bilmiş, ruhunu keşfetmiş insanlığın tadını çıkarmış zafer kahramanları kişilerdir. Elbette kâinatın eşsiz incisi efendimiz, Hz. Ömer, Mus'ab bin Umeyr, Biruni, Mimar Sinan, Tarık bin Ziyad, Mevlana, Köroğlu, Karacaoğlan, Yunus, Fatih gibi bir yelpazededir benim güzel

insanlarım. Daha niceleri...

Bu isimlerden Hz. Ömer'in hayatına bir göz atalım. İslam'dan önce Ömer İslam'dan sonra Ömer övgüsüne sahip olmuş.

Yalnız dostlarını kendine hayran bırakmamış, düşmanlarını bile kendine hayran bırakmış. Hilafeti zamanında İslam'ı üç kıtaya birden taşımış, sosyal kültürel hayattaki ilklerin ve yeniliklerin öncüsü olmuş. Ömer aslında eski Ömer, onu gerçek kahraman yapan İslamla şereflenmesi ve hayatını gerçek anlamda sonsuz hayata namzet edışıdır.

Ebva'da son sözler ile yazımı tamamlamak arzu ederim.

**Her başlayan biter,
Her gelen gider,
Her yeni eskir,
Her taze bayatlar,
Her güzel çirkinleşir,
Her yaşayan ölür,
Ezeli ve ebedi olan sadece
Allah'tır..**

Gerçek zafer bu hakikati bilmek ve bu uğurda bir ömür yaşamaktır. Sonucu zafer olmasa dahi bizden istenen sadece çabalamak ve o yolda olmaktır. Yaşayanlardan olmak duası ile..

Kültür Erezyonunda BU ÜLKENİN ÇOCUKLARI

AYLA
AĞABEGÜM

Öğretmen edebiyat dersindedir. Konu, edebiyat kitabında olan «Sessiz Gemi»nin açıklanmasıdır. Konu bittikten sonra öğretmen Yahya Kemal'in «Ezansız Semtler» yazısının fotokopilerini dağıtır, gelecek derse kadar düşünmelerini ister:

EZANSIZ SEMTLER

Kendi kendime diyordum ki: Şişli, Kadıköy, Moda gibi semtlerde doğan, büyüyen, oynayan Türk çocukları milliyetlerinden tam derecede nasip alıyorlar mı? O semtlerde minare görülmez, ezan işitilmez, Ramazan ve kandil günleri hissedilmez. Çocuklar, çocukluğun Müslümanlık rüyasını nasıl görürler?

İşte bu rüya çocukluk dediğimiz, bu Müslüman rüyasıdır ki; bizi, henüz bir millet hâlinde tutuyor. Bugünkü Türk babaları; havası ve toprağı Müslümanlık râyihasıyla dolu semtlerde doğdular. Doğarken kullaklarına ezan okundu. Evlerin odalarında, namaza durmuş ihtiyar nineler gördüler. Mübarek günlerin akşamları bir minderin

köşesinde Kur'an'ın sesini işittiler. Bir raf üzerinde duran Kitâbullâh'ı indirdiler, küçücük elleriyle açtılar. Gülyağı gibi rûhu olan sarı sayfelerini kokladılar, ilk ders olarak besmeleyi öğrendiler. Kandil günlerinin kandilleri yanarken, Ramazanların, bayramların topları atılırken sevindiler. Bayram namazlarına babalarının yanında gittiler; camiler içinde şafak sökerken tekbirleri dinlediler. Dinin böyle bir merhalesinden geçtiler, hayata girdiler. Türk oldular.

Bugünün çocukları büyük bir ekseriyetle, yine Müslüman semtlerde doğuyorlar, büyüyorlar. Eskisi kadar derin bir tecessüsle değilse bile yine Müslümanlığı hissediyorlar. Fakat fazla medenileşen üst tabakanın çocukları ezansız semtlerde alafrağa terbiye ile yetişirken, Türk çocukluğunun en güzel rüyasını görmüyorlar. Bu çocukların sütü çok temiz, hilkatleri çok metin olmalı ki, ileride alafrağa hayat, büsbütün Türklüğü sardıktan sonra, milliyetlerine bağlı kalabilsinler. Yoksa ne muhit, ne yeni yaşayış, ne semt, hiçbir şey, bu yavrulara Türklüğü hissettirmiyor.

Doğduğu zaman kulağına ezan okunan çocuklar, daha sonra annelerinin söylediği ninnilerle büyürlerdi. Annenin; bebeğini kucağında, ayağında veya beşikte sallayarak uyuturken söylediği ninnilerde; **annenin sevgisi, sesine yansır, bir süre sonra bebek uyurdu. Daha sonra ninni söylenmeden uyumazdı.**

Gelecek ders, öğrenciler heyecanlıdır: "Öğretmenim, bölümleri okurken heyecanlandım, duygularım doruk noktasındaydı, aynı zamanda utandım da..." "Ben o modern semtlerde değil Üsküdar'da doğmuştum, çocukların doğduğu zaman kulaklarına ezan okunduğunu bilmiyordum. Merakla anneme: «Benim kulağıma da ezan okundu mu?» diye sordum. «Evet.» dediği zaman rahatlamıştım."

Bir başka öğrenci: "Ben Müslüman bir semtte doğmuştum, buna rağmen doğan çocuğun kulağına ezan okunduğunu bilmiyordum. Oysa Hıristiyan çocuklarının vaftiz edildiğini yabancı filmlerde gördüğüm için biliyordum." Konuşmalar devam eder...

Edebiyat öğretmenlerinin bu konuda millî eğitim programlarına ışık tutacak hâtıraları vardır. Bu hâtıraların derlenmesi ayrıca genç öğretmenlere de rehber olacaktır. Doğduğu zaman kulağına ezan okunan çocuklar, daha sonra annelerinin söylediği ninnilerle büyürlerdi. Annenin; bebeğini kucağında, ayağında veya beşikte sallayarak uyuturken söylediği ninnilerde; annenin sevgisi, sesine yansır, bir süre sonra bebek uyurdu. Daha sonra ninni söylenmeden uyumazdı. Yetişkin olduğumuz zaman, biraz da yorgunsak, güzel bir şarkıyı dinlerken, bir dakikalık uyku âni bizi dinlendirir.

"Ninni gibi geldi." deriz. Ninnilerde annenin ruh hâli de dile gelir. Üzüntülü, kırılgan, kızgın, neşeli anlarında söylediği ninniler birbirinden farklıdır. Ölüm acısıyla içi yanan anne:

**Cümle kuşlar destur almış ötüyor.
Şehid baban gelmiş bize bakıyor,
Yarasından kızıl kanlar akıyor.
Uyu balam sana kurban olayım.
Sen uyu da sana ninni diyeyim.**

türünden ninniler söyler. Bazı ninnilerde de annelerin çocuğunun geleceğiyle ilgili dilekleri yer alır. Birbirine benzeyen ninniler bölgelere göre farklı söylenebilir:

"Ninni yavrum uyusun, / Uyusun da büyüsün. / Benim oğlum jandarma olsun. / Ninni yavrum uyusun, / Uyusun da büyüsün." (Turhal)
"Ninnilerin derin olsun, / Uykuların senin olsun. / Benim oğlum âlim olsun. / Ninni Mehmed'im ninni." (Turgutlu)
"Ona ninni diye diye, / Oğlum gittikçe büyüye, / Yavrum gide mekteplere, / Askerliğe heves vere, / Sürmeli bir zabıt ola, / Cebi parayla dola." (Diyarbakır)

Ninniler sözlü edebiyatımızın en güzel örnekleridir. Bu güzel örnekler yavaş yavaş unutulurken büyük şehirlerde yaşayan yeni devrin anneleri, bebekleri için aldıkları karyolaların üst kısmına astıkları çiçek ve hayvan figürlerinin arasına yerleştirdikleri müziği düğmeye basarak dinletiyorlar. Anne sesinin sıcaklığını, güzelliğini çocuklar hissedemiyorlar. Hatırladığım bir Boşnak masalını anlatmak isterim: "Çocuk annesine biraz kırılmıştır. Vitrinde gördüğü bebeği almasını ister. Annesiyle bebek satılan dükkâna giderler. Bebeği eline alır, bir soğukluk hisseder. Annesine; «Anne, senin ellerinin sıcaklığı, onda yok, ben o bebeği istemiyorum.» diyerek annesinin ellerine sarılır."

Sözlü edebiyatımızın güzelliği, bilmecelerimizde de yaşar. Çocuklar, o bilmeceleri söyleyerek büyür, büyüklerin sohbetlerinin bir bölümünde de bilmeceler vardır. Bilmecelerin cevabını düşünerek bulursunuz. Onların içine hayatımızın, kültürümüzün güzellikleri aksetmiştir:

**Katık oldum aşına,
Öp koy beni başına,
Beni nasıl öğütür
Sor değirmen taşına,
Her gün tazelenirim,
Her yemekte yenirim,
İnce ince dil beni,
Hadi kimim bil beni?**

Aynı konuda bir başka bilmece:
**“Öçülmez değeri, / köylünün alın
teri, / tarlalardan fıskırır / en baş
sofrada yeri.” “Allâh’ın hikmeti,
kulun nimeti.”** Cevabı EKMEK olan
bilmeceye buğdayın macerası anlatılır.
Bu macerada dinî duygular da teren-
nüm edilmiştir. Yıllar geçer, çocuklar
için ekmecek nimet olmaktan çıkmıştır.
Kuru ekmecek yolların ortasına atıl-
maktadır, anneler buğdayın macerası-
nı anlatmaz olmuştur, çocukların dilin-
de, onları düşündürmeyen Amerikan
bilmececi yer almaktadır. Masalları-
mız, türkülerimiz, atasözlerimiz, mânî-
lerimiz bu ülkede söylenmez olmuştur.
Sözlü halk edebiyatı ürünlerimizin
yok olmasıyla kültürümüz de popüler
kültürün emrine girmiştir. Sohbetlerde,
televizyonlarda söylenenler; kabalığın,
küfrün, lâubâlîliğin sergilenmesidir.
Bayağı sözlerle, basit düşüncelerle
sanat yapılamaz. Edebiyatın içinde de
ahlâksızlığın, çirkinliğin, basitliğin yeri
olamaz. Şinasî bir tartışmada muha-
taplarına: **“Edebiyat fenni, öyle bir
mârifettir ki, insanlara terbiye ve
ahlâk öğrettiği için ona «edep» ve**

**mensup olanlara da «edip» demiş-
lerdir.”** diye seslenir. Bir kültürün yok
oluşuna, ahlâkî bir anlayışın değişimi-
ne seyirci kalmak, yavaş yavaş bir yok
oluşu seyretmek gibidir. Lavabonuz
tıkanıncı zaman kendi imkânlarınızla
açmaya çalışırsınız, beceremezseniz
bir usta size yardımcı olur. Baktığı-
mız, gördüğümüz, yaşadığımız her
olay bizi düşündürmeli, fert olarak
çareler aramalıyız. Cemiyet olarak
da bu konuda projelerimiz olmalı.
Devletin, belediyelerin, sanatkârların,
sosyal konularda görev yapanların ve
zenginlerimizin bu konuda projeleri
olmalı. Osmanlı devrinde yaşanan
hayatın güzelliğini; batılı seyyahların
eserlerinde görebiliyoruz. Eğitimin
neresinden başlanacağını ipuçları-
nı bu hâtıralarda bulmak mümkün.
İşadamlarımız özel arabalarıyla işlerine
giderken, yeni villa-kentlerde oturur-
ken, kapılarında korumalar varken
bu kültür değişimlerini anlayamazlar,
televizyonlarda neler yapıyor diye
bakmazlarsa, vahim sonucu hissede-
mezler. Mehmed Âkif yazdığı şiirlerle
toplumun ıstırabını dile getirirken,
toplumun içinde yaşamıştır. Manzum
hikâyelerini defalarca okumalıyız. Seyfi
Baba’da, Küfe’de, Mahalle Kahvesi’nde,
Kocakarı ile Ömer’de anlatılanlar o
devrin hayatıdır. Biz fildişi kulelerimiz-
den inip, acıları hissetmezsek, bir süre
sonra korumalı binalarda da huzurlu
yaşayamayız.

Masallarımız,
türkülerimiz,
atasözlerimiz,
mânîlerimiz bu ülkede
söylenmez olmuştur.
Sözlü halk edebiyatı
ürünlerimizin yok
olmasıyla kültürümüz
de popüler kültürün
emrine girmiştir.

**Sohbetlerde,
televizyonlarda
söylenenler; kabalığın,
küfrün, lâubâlîliğin
sergilenmesidir.**

SANATÇI AZERİN :

“ANA VATANIM AZERBAYCAN'DIR ATA VATANIM TÜRKİYE'DİR”

Henüz 5 yaşında iken Azerbaycan Devlet Radyo programında şarkı söyleyen, bir sanatçı olarak yetişen Azerin Hanım ile röportaj yaptık. Bu söyleşide hem bir sanatçının hayatı anlamlandırmasını hem de “tek millet iki devlet” sevdasını okuyacaksınız. Sanatıyla milletine hizmet etmiş birini Turuncu Dergi'si olarak ağırlamaktan mutluluk duyuyoruz.

Azerin hanım öncelikle röportaj teklifimizi kabul ettiğiniz için, Turuncu Dergi olarak teşekkür ederiz.

Türkiye halkı sizi ilk TRT Avaz'da yaptığınız programlar ile tanıdı. 2015 yılında bir albüm çıkardınız. Ardından 15 Temmuz Gecesi adlı esere sesinizi bir daha duyduk. Bu eser ile Türkiye'nin onurlu ve şerefli duruşuna şahitliğinizi dile getirdiniz. Bize bu eserin sizin için anlamından bahseder misiniz?

15 Temmuz Gecesi eseri benim repertuarımda, ifa ettiğim diğer tarihi eserler gibi çok önemli bir yerde durur. Çünkü halkın yaşamışlığının, halkımızın geçtiği tarihin delili, sübutu olan bir eserdir. Bu eser halkımızın yaşadığı o acı, hem facia

|| RÖPORTAJ: SENEM DİNÇ ||

diyelim hem de bir halkın direnişi diyelim; o tarihi belgelemektedir. Bir dipnot da eklemek istiyorum. 15 Temmuz gecesi işlerimden dolayı ben Bakü'deydim ve Türkiye'yi, buradaki arkadaşlarımı hemen aradım. Arayamadığımda zorluk çektim, ulaşamadığımda büyük bir heyecan, telaş yaşadım. Bakü'de herkes beni aramaya başladı. Acaba bir şey mi oldu Türkiye'de, televizyonlar göstermiyor... Yani biliyorsunuz aslında; o gecedeki heyecan tam tamına Azerbaycan'da da yaşanmaya başladı. Azerbaycan'daki halkımız o gece çok büyük bir heyecanla sabaha kadar uyumadı. Herkes biliyor ki ben Türkiye'de yaşıyorum ve Türkiye'yi de vatanım olarak biliyorum. O sebeple bütün arkadaşlarım, tanıdıklar beni arıyorlardı; acaba Türkiye'de ne oldu diye. Biz de sabaha kadar uyumadık.

Türkiye'de bir darbe girişimi olduğunu ve bu darbeye halkın büyük bir cesaretle, direnişle, büyük bir milli irade ile karşı durduğunu ve zafer kazandığını haberini aldık. Ben ve yardımcım Cavit Beyin biletlerimiz vardı. Tabi biz bu biletleri değiştirerek öne aldık ve Temmuz'un 17'sinde biz artık Türkiye'deydik. Demokrasi nöbetlerine katılmak istedik ve bunu hemen bildirdik. Demokrasi nöbetlerinde halkımın yanında olarak, halkımızla, devletimizle omuz omuza olmak istedik ve şükürler olsun Allah'a olduk da. Daha sonra araştırmaya başladım. Repertuarımda bu tarihle ilgili bir eser olsun istedim ve söz araştırması yapmaya başladım. Şairleri araştırdım. Şiirler arasında en çok hoşuma giden Cengiz Numanoglu'nun 15 Temmuz Gecesi şiiri oldu. Onunla bilavasita iletişime geçtik. Sözlerini beste yapıp ifa edebilir miyiz diye ondan rica ettik.

O da büyük bir memnuniyetle razı oldu. Bestesini kız kardeşim, besteci Zümrüd Tagiyeva yaptı. Tabi ki böyle eserler bir daha söylüyorum; içerisinde halkımızın yaşadığı heyecanı, kederi, sevinci, tarihi ve tarihin içerisindeki mücadeleyi yaşıtıyor. Bu tarihi esere, 15 Temmuz Gecesi eserine sözlerinde de olduğu gibi "Ölümü öldüren eser" diyorum ben. Bu anlamda benim repertuarımda önemli bir yer tuttu, tutuyor.

O zaman da Azerbaycan toprakları Ruslar ve Ermeniler tarafından işgal edilmek istendi. O süreçte çok sayıda Azerbaycan Türkleri, yani halkımız vahşice katledildi. Azerbaycan aydınları o zaman Osmanlı Devleti'nden yardım istemek için bir mektup yolladılar. Bu yardıma General Enver Paşa olumlu cevap vererek kardeşi Nuri Killigil'i Kafkas İslam ordusunun başına, Azerbaycan'a yolladı. Başta Nuri Paşa olmak üzere Azerbaycan'a gelen bu yardım ordusu 45 gün Azerbaycanlılara eğitim verdi. Kafkas İslam Ordusu ile beraber halkımız Ermeni Taşnaklarına, Rus Bolşeviklerine ve İngiliz kuvvetlerine karşı mücadeleye kalkıştılar. İşgal olan bölgeleri bir bir kurtararak 1918 yılında, 15 Eylül'de zafer yürüyüşü ile Bakü sokaklarına girdiler. Bugün ki İstiklal Caddesi'nde (Bakü), (bugünde Bakü'de valilik var) o valilikte Azerbaycan'ın dahi bestekârı Üzeyir Hacıbeyli -ki kendisi Türk İslam camiasında ilk opera ve operet yazan bestekardır- bu zafer yürüyüşünün karşısında, halkın bu coşkusunun karşısında, o atların üzerinde kahraman Türk askerinin Nuri Paşa önderliğinde yürüyüşünü gördüğünde Çırpınırdın Karadeniz'e beste yapıyor. Bu bestenin bu yıl 105. yaşını kutladık. Şöyle söyleyeyim gerçekten de bizim için tarihi bir eserdir bu eser. Bizim toprağımızın, bizim milletimizin yaşadıklarının terennümüdür. Ben bu eser ile 1993-1994 yıllarında tanıştım. Çünkü Sovyet döneminde

ÇIRPINIRDIN KARADENİZ ESERİ, GERÇEKTEN

DE HALKIMIZIN, TÜRK MİLLETİNİN EN DEĞERLİ ESERLERİNDEN BİRİDİR.

ÇÜNKÜ ÇIRPINIRDIN KARADENİZ ESERİ TÜRK DÜNYASININ BÜYÜK ŞAİRİ AHMED CAVAD, 1914 YILINDA KAFKAS İSLAM ORDUSUNDAN İLHAM ALARAK SÖZLERİNİ KALEME ALMIŞTIR. AHMED CAVAD'IN KENDİSİ DE ZATEN ŞEHİT OLMUŞ BİR ŞAİRDİR

"Çırpınırdın Karadeniz" türküsü ile bir zirve yaşandı. Eser zaten çok kıymetli ancak esere kattığınız yorum ile hem Sayın Cumhurbaşkanımızın hem de Sayın Azerbaycan Cumhurbaşkanının büyük teveccühlerini gördünüz. Bu eserin hikâyesini sizden dinleyebilir miyiz?

Çırpınırdın Karadeniz eseri, gerçekten de halkımızın, Türk milletinin en değerli eserlerinden biridir. Çünkü Çırpınırdın Karadeniz eseri Türk dünyasının büyük şairi Ahmed Cavad, 1914 yılında Kafkas İslam Ordusundan ilham alarak sözlerini kaleme almıştır. Ahmed Cavad'ın kendisi de zaten şehit olmuş bir şairdir. 1937 yılında Stalin döneminde pan-Türkist adı ile anılarak kurşuna dizilmiş bir şairimizdir. 1918 yılında Ermeni Taşnakları, Rus Bolşevikleri ve İngiliz kuvvetlerinin desteği ile Azerbaycan'da bir soykırım yapıldı.

böyle eserler yasaklanmıştı. Ahmed Cavad gibi büyük şairler vatan haini adı ile yargılanan şairler olarak tanıtılmıştı. O dönemde bizim gibi gençler, Ahmed Cavad ve onun gibi şehit olan pek çok aydınımız ile 90'lı yıllarda tanıştı. Çırpınırdın Karadeniz benim repertuarımda çok önemli bir yer taşımaya başladı. Ben bu eseri repertuarıma alıp söyledikten sonra bir nevi artık Azerin değil de her yerde Çırpınırdın Karadeniz geldi denildi. Bu beni onurlandırır ve gururlandırır. Bu eserin benim hayatımda çok çok önemli bir yeri var. Çünkü ben Çırpınırdın Karadeniz eseri ile beraber hem kendi milletimin tarihini, hem Ahmed Cavad Beyin hayatını hem Üzeyir Beyin hayatını öğrenmiş oldum. O dönemde Türkiye ile Azerbaycan'ın birbirine ne kadar sıkı sıkıya bağlı olduğunu gördüm. Yani bizim birbirimiz ile bağımız sadece bu yıllara ait değil, asırlara bağlıdır. Buna şahit oldum. Okuduğum bütün kitaplarda, bütün şiirlerde, bütün hikâyelerde, bütün tarihi eserlerde bunun şahidi oldum. Türkiye Azerbaycan sadece siyasi manada değil hem de medeniyette birbirine sıkı sıkıya bağlanmıştı. Bu da bizim medeni tarihi eserlerimizde öz yerini bulmuştur. Çırpınırdın Karadeniz'de olduğu gibi. Bu eseri repertuarıma

aldıktan sonra her yerde bir Azerin ve Çırpınırdın Karadeniz vahdeti(bütünleşmesi) oluştu. Bütün konserlerimde benden istenen bir eser oldu. Zaten 2015 yılında Türkiye'de yayınlanan albümümde de Çırpınırdın Karadeniz yer almıştı. Elbette bilavasita Karabağ zaferinin ardından, 44 günlük Karabağ Savaşı sırasında da bu eserin çok seslenmesi; bir bağlığının oluşması ve savaşın zaferle sonuçlanması, Azerbaycan'ın bu şahlanışının Çırpınırdın Karadeniz ile bağdaştırılması beni bir daha onurlandırdı. Yıllar önce "Azerbaycan bayrağını Karabağ'da asacağız." dediğimde bu bir dua niyetine sanki kabul oldu. Cumhurbaşkanlarımızın önünde de sahnede söylerken o coşkuyla içimden gelerek eserin sonunu "Azerbaycan bayrağını Karabağ'da asmışız biz" diyerek bugün ki tarihi zaferi, milletimizin adıyla yazılan bu tarihi zaferi bir daha kutlamış olduk. Onurlu ve gururluyum ki devlet başkanlarımız da bunu alkışları ile karşıladılar. Şehitlerimizin ruhu şad olsun; hem Ahmed Cavad'ın hem Üzeyir beyin, o günden bu güne bizim topraklarımız için mücadele eden, canını feda eden herkesin. Sadece Azerbaycan için demiyorum. Her iki ülke de benim vatanımdır. Bütün şehitlerimizin ruhu şad olsun. Biz onlara borçluyuz.

BİZİM BİRBİRİMİZ İLE BAĞIMIZ SADECE BU YILLARA AİT DEĞİL, ASIRLARA BAĞLIDIR. BUNA ŞAHİT OLDUM. OKUDUĞUM BÜTÜN KİTAPLARDA, BÜTÜN ŞİİRLERDE, BÜTÜN HİKÂyelerDE, BÜTÜN TARİHİ ESERLERDE BUNUN ŞAHİDİ OLDUM. TÜRKİYE AZERBAJCAN SADECE SİYASİ MANADA DEĞİL HEM DE MEDENİYETTE BİRBİRİNE SIKI SIKIYA BAĞLANMIŞTIR. BU DA BİZİM MEDENİ TARİHİ ESERLERİMİZDE HAKİKİ YERİNİ BULMUŞTUR.

ON FARKLI BÖLGEDE MEHMETÇİĞİMİZE KONSERLER VERDİM. DEDİĞİM GİBİ HER ZAMAN BENİM İÇİN BU TOPRAĞI KORUYAN, BU TOPRAKLAR İÇİN MÜCADELE EDEN, CANINI HER DAİM FEDA ETMEYE HAZIR OLAN ASKER BENİM AİLEMDİR, BENİM KARDEŞİMDİR, BENİM BABAMDIR, BENİM ATAMDIR. BUGÜN EMEKLİ OLABİLİRİM AMA HER DAİM ASKERİM İÇİN OMUZ OMUZA, YAN YANA SANATIMLA MÜCADELE ETMEYE VARIM.

Aynı zamanda asker olan biri var karşımızda doğru mu? Buradan da bahsetmek ister misiniz?

Evet, ben Azerbaycan Savunma Bakanlığı'nda görevli idim. Neden idim diyorum; çünkü bu yıl Binbaşı Azerin olarak emekliye ayrıldım. Milli Savunma Bakanlığı'nda bir bando şefiydim ve uzun yıllar içerisinde hem Azerbaycan askerine sınır bölgelerinde hem de gururluyum ki Türkiye'de askerlerimize, Mehmetçliğimize defalarca ekibimle beraber konserler vermiş bir sanatçıyım. Şirnak'ta, Diyarbakır'da, Siirt'te, Hakkâri'de daha sonra 2008 yılında kurban bayramında konserler verdim. 2016 yılında on konserim daha gerçekleşti. On farklı bölgede Mehmetçliğimize konserler verdim. Dedğim gibi her zaman benim için bu toprağı koruyan, bu topraklar için mücadele eden, canını her daim feda etmeye hazır olan asker benim ailemdir, benim kardeşimdir, benim babamdır, benim atamdır. Bugün emekli olabilirim ama her daim askerim için omuz omuza, yan yana sanatımla mücadele etmeye varım.

2006 yılında Azerbaycan Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev tarafından "Azerbaycan Devlet Sanatçısı" unvanını aldınız. Sizin için çok onur verici olmalı, değil mi?

Şükürler olsun Allah'a 2006 yılında Sayın Cumhurbaşkanımız İlham Aliyev tarafından devletimizde en yüksek ödül olan Devlet Sanatçısı unvanına layık görüldüm. Onur vericidir. Her şeyden önce sanatçı halkın sanatçısıdır. Halkına, milletine hizmet eder, devletine ve devletçiliğine hizmet etmelidir. Bu yolda da devletin başında duran Cumhurbaşkanımızın sanatımı kıymetlendirmesi gurur vericidir.

Milli mücadeleyi dorukta yaşamış iki kardeş milletiz. Türkiye halkı Azerbaycan'ı kendi topraklarının dışında, farklı bir ülke olarak da görmüyor zaten. Halkların bu kardeşliğini bir sanatçı olarak nasıl ifade edersiniz?

Her şeyden önce biz çok büyük bir Türk halkıyız. Aynı ayrı devlet olabiliriz ama dini, dili, ırkı, soy kökü, âdeti, ananesi her şeyi bir olan büyük bir Türk halkıyız. Başlangıç noktası zaten burası. Yıllar boyunca, asırlarca dış güçlerin politikaları ile bizim aramızda sınırlar çizilmiş. Ama bizim kalbimizde, halklarımızın kalbinde hiçbir zaman sınır olmamıştır. Çok büyük bir sevgi olmuştur. 1918 yılında, az önce anlattığım gibi Kafkas İslam Ordusu'nun, Osmanlı Devleti'nin Azerbaycan'a uzattığı el veya ondan sonraki yıllarda, Sovyet Azerbaycan'ı döneminde Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın Azerbaycan'dan yardım talebine o dönemde Azerbaycan'ın başında duran Neriman Nerimanov'un "kardeş kardeşe borç vermez, kardeş kardeşin elinden tutar." diyerek verdiği cevap; Çanakkale Savaşı'nda Azerbaycan Türklerinin, altınlarını toplayıp Türkiye'ye gönderdiği zamanlar... Bunların hepsi tarihtir ve biz sadece sevinçte birbirinin yanında olan değil; kederde de birbirinin yanında olan büyük bir halkız. Çok yakın bir dönemde 44 gün süren Karabağ Savaşı'nda Türkiye'nin Azerbaycan'a nasıl hem devlet hem millet olarak omuz verdiğini gördük. Hem gönüllü, hem

siyasi hem manevi yardımlar gördük. Türkiye'de yangınlar başladığında yardım beklemeden yardım yollayan Azerbaycan gördük. Bu büyük bir tarihtir ve bizim halkımız dünyada misli görülmemiş bir kardeşliğe sahiptir. Azerbaycan ve Türkiye eşi örneği olmayan bir kardeşliğin sembolüdür. Bu daima böyle olacak.

Aynı zamanda Türkiye vatandaşıyınız. Hem Türkiye'de hem de Azerbaycan'da ikamet ediyorsunuz. Cevabı biliyoruz aslında ama sizden duymak için ve altı çizilsin diye soruyorum: Türkiye sizin için neyi ifade ediyor?

Türkiye benim için vatanıdır. Başka ne diyebilirim ki? Zaten Türkiye dediğimde her zaman, her daim canım Türkiye'm, can Azerbaycan diye ifade ederim. Azerbaycan'da doğdum, Azerbaycan'da dünyana gözlerimi açtım ama benim iki vatanım var. Ana vatanım Azerbaycan'dır. Ata vatanım Türkiye'dir. Böyle diyorum ben.

Bu keyifli, derinlikli, anlamlı sohbet için çok teşekkür ederiz. İyi ki sizi tanımışız.

Ben de size ilginiz ve dikkatiniz için teşekkür ediyor, size ve Turuncu Dergi'sine başarılar diliyorum.

TÜRKİYE BENİM İÇİN VATANDIR. BAŞKA NE DİYEBİLİRİM Kİ? ZATEN TÜRKİYE DEDIĞİMDE HER ZAMAN, HER DAİM CANIM TÜRKİYE'M, CAN AZERBAYCAN DİYE İFADE EDERİM. AZERBAYCAN'DA DOĞDUM, AZERBAYCAN'DA DÜNYANA GÖZLERİMİ AÇTIM AMA BENİM İKİ VATANIM VAR. ANA VATANIM AZERBAYCAN'DIR. ATA VATANIM TÜRKİYE'DİR. BÖYLE DİYORUM BEN.

Azerbaycan'ın İLHAM VEREN KADINLARI

Tarih boyunca pek çok toplumda kadınlar, önemli roller üstlenerek toplumsal değişimlerde ve gelişmelerde etkili olmuşlardır. Azerbaycan tarihi, güçlü ve etkili kişilikleriyle değişime ve gelişmeye damga vurmuş birçok kadına ev sahipliği yapmıştır. Bu dosyamızda, Azerbaycan'ın üç önemli kadını anlatacağız; Mihriban Aliyeva, Zarife Aleyeva ve Gültekin Askerova.

Mihriban Aliyeva, Azerbaycan siyasi sahnesinin güçlü ve etkili isimlerinden biri olarak dikkat çekiyor. Karizmatik liderliği, zengin kültürel birikimi ve toplumsal duyarlılığı ile Azerbaycan halkının gönlünde taht kuran Mihriban Aliyeva, ülkenin sosyal ve kültürel alanlardaki gelişimine önemli katkılar sağlamıştır. Kadınların liderlik rollerindeki gücünü gösteren Mihriban Aliyeva, Azerbaycan'ın geleceğine yön verme konusundaki kararlılığıyla örnek bir figür olarak karşımıza çıkıyor.

Azerbaycan'a örnek ve önder olmuş isimlerden biri Zarife Aliyeva. Kendisi şuanaki Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlhan Aliyeva'nın annesi. Yani Haydar Aliyev'in eşi. Zarife Aliyeva 1923 yılında Nahcivan'da doğmuştur. 1948 yılında da Haydar Aliyev ile evlenmiş ve bir kızı, bir de oğlu dünyaya gelmiştir. Zarife Aliyeva siyasi bir kimliğin ve anneliğinin yanında aynı zamanda ilklerin içerisinde olan bir bilim insanı.

Şehit Gültekin Askerova, Karabağ'ın bağımsızlık mücadelesinde verdiği canla, vatan sevgisiyle hatırlanan bir kahramandı. Karabağ'daki toprakları için gözünü kırpmadan düşmanın karşısına dikilen bu cesur kadın, Türk milletinin gurur kaynağı olmuştur.

Bu dosyada, Mihriban Aliyeva, Zarife Aleyeva ve şehit Gültekin Askerova'nın hayatlarına, başarılarına ve mücadelelerine yakından göz atacak, onların ilham verici örnekleriyle kadınların gücünü bir kez daha hissedeceğiz. Azerbaycan tarihine damga vurmuş bu üç kadının özverili ve etkileyici hikayelerini derinlemesine keşfedeceğiz. Onların izinde yürüyerek, kadınların toplumsal hayatta ne kadar büyük etkiler yaratabileceğini bir kez daha anlayacağız.

Azerbaycan'ın First Lady'si:

MEHRİBAN ALİYEVA

Hazırlayan: Azerbaycan Milletvekili Melahet İbrahimqızı

Aktif olarak siyasetle uğraşan Sayın Aliyeva, Sovyet döneminin en ünlü üniversitelerinden biri olan Sechenov Moskova Tıp Üniversitesi'nden mezun, üç çocuk annesi ve büyükanne, Haydar Aliyev Vakfı'nın kurucusu, birçok özellik ve kimliği kişiliğinde barındıran bir hanımefendidir. Çocukluğunun ve gençliğinin bir bölümü doğduğu Azerbaycan'ın en seçkin ailelerinden biri olan ailesi ile geçmiştir. Baba tarafından dedesi Mir Celal Paşayev, ünlü bir yazar ve milli mücadelenin öncülerindedir. Mir Celal Paşayev Azerbaycan edebiyatına sayısız edebi eser bırakmıştır. Anne tarafından dedesi Nasir İmanguliyev, Sovyet döneminin en adil, objektif ve cesur eleştirmenlerinden ve yayıncılarından biri olarak bilinmektedir. Sovyetlerin Moskova merkezli yönlendirilen Bolşevik ve komünist ideolojilerine, özellikle de ulusal aydınlara karşı acımasız rejimine rağmen, her iki büyük şahsiyet de asil kişilikleri ve Türk ruhunu tebliğ etmeleri ile tarihe geçmiştir. Sayın Mehriban Aliyeva'nın akademisyen babası, Profesör Sayın Arif Paşayev, değerli bilimsel araştırmalarıyla Azerbaycan'da fizik bilimine eşsiz katkılarda

bulunmuştur ve hâlihazırda Azerbaycan Havaçılık Akademisi'nin rektörüdür. Genç yaşında vefat eden annesi, rahmetlik Profesör Aida İmanguliyeva, Sovyetler döneminde Azerbaycan'ın ilk kadın bilim insanı unvanını taşımıştır. Sayın Aliyeva'nın doğup büyüdüğü bu saygın aile hakkında kısa bilgiler kendisi ile ilgili her şeyi yeteri kadar açıklamaktadır. Sayın Mehriban Aliyeva 1983 yılında Cumhurbaşkanımız Sayın İlham Aliyev ile evlenmiştir. Sayın İlham Aliyev'in babası, çağdaş Azerbaycan Devleti'nin kurucusu, "Bir Millet İki Devlet" formülünün yaratıcısı, Ulusal lider Haydar Aliyev'dir. Annesi, Sovyet döneminin ünlü göz doktoru, akademisyen, hak dünyaya erken kavuşan Profesör Zarifa Aliyeva'dır.

Sayın Mehriban Hanım, anne adını onurla taşımakla birlikte, Azerbaycan halkı için tüm sorumluluklarını en üst düzeyde yerine getirmiş ve getirmeye devam etmektedir.

Azerbaycan Cumhuriyeti Birinci Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Haydar Aliyev Vakfı Başkanı Mehriban Aliyeva, anlamlı ve onurlu yaşam yolu, çok yönlü sosyal ve siyasi faaliyetleri ve hayırsever misyonu ile Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın ömürlük yoldaşı ve en yakın silah arkadaşısıdır.

Azerbaycan Cumhuriyeti Birinci Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Haydar Aliyev Vakfı Başkanı Mehriban Aliyeva, anlamlı ve onurlu yaşam yolu, **çok yönlü sosyal ve siyasi faaliyetleri ve hayırsever misyonu ile Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın ömürlük yoldaşı ve en yakın silah arkadaşısıdır.**

Vatan ve millet uğruna fedakârlık, modern Azerbaycan'ın dinamik kalkınmasında aktif olmak, toplumsal sorunları çözmek, milli ve manevi değerlere bağlılık, sınırsız iyilik, merhamet ve şefkat Sayın Mehriban Aliyeva'nın yaşam felsefesinin temel ilkeleridir. Ülkemizde eğitim, kültür ve sağlık hizmetlerinin gelişmesine değerli katkılarda bulunan Mehriban Hanım, medeniyetler arası ve kültürler arası diyalogun teşvik edilmesi de dâhil olmak üzere dünyada ulusal çıkarların korunması için yorulmadan çalışmaktadır.

Mehriban Aliyeva, 19 yıldır Azerbaycan'ın tarihini ve kültürel mirasını, ülkemize dair gerçekleri dünya kamuoyuna aktarmak için yorulmadan hizmet etmektedir. Çabaları sonucunda Azerbaycan'ın kadim Şeki şehrinin tarihi merkezi ve Han Sarayı, Şirvanşahlar Sarayı'nın ve Kız Kalesi'nin de içinde bulunduğu İçerişehir ve Gobustan kaya resimleri UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınmıştır. Ayrıca muğam ve âşık sanatımız, "Kemençe, telli çalgı hazırlama ve icra sanatı", "Dede

Korkut mirası", Azerbaycan'ın kelağayı sanatı Somut Olmayan Kültürel Miras Temsili Listesi'ne alınmıştır. Ayrıca Sayın Mehriban Aliyeva'nın önderliğinde Azerbaycan, Temmuz 2019'da UNESCO Dünya Mirası Komitesi'nin 43. oturumuna başarıyla ev sahipliği yapmıştır. Sayın Mehriban Aliyeva 21 Şubat 2017'de de Birinci Cumhurbaşkanı Yardımcılığı görevine atanmıştır.

Savaş sonrası dönemde Devlet Başkanımızla birlikte Karabağ'a sayısız ziyaretler gerçekleştirmiş olan Sayın Mehriban Aliyeva; Haydar Aliyev Vakfı ile Azerbaycan halkının milli serveti olan ve Karabağ topraklarında Ermeniler tarafından tahrip edilen dini anıtların ve camilerin onarımı projesini başarıyla sürdürmektedir. Bölgedeki kutsal alanlarımızın yerli ve yabancı uzmanların katılımıyla restorasyonu, korunması ve yeniden inşası, Vakfın 32 yıl sonra Şuşa, Cıdır Ovası'nda düzenlediği "Harı Bülbül" müzik festivali, "Ebedi İmzalar" nota koleksiyonu, Azerbaycan kompozisyon ekolünün önde gelen temsilcilerinin eserleri, "Karabağ'ın

Kültürel Mirası Yayın Koleksiyonu"nın hazırlanması Azerbaycan halkının manevi, tarihi ve kültürel mirasının tanıtılması ve korunmasına değerli bir katkıdır.

Anlamli yaşam yolu, nezaketi ve asaleti ile sadece Azerbaycan'da değil bir çok ülkesinde, BM, Dünya Sağlık Örgütü'nde, ICESCO ve UNESCO gibi uluslararası kuruluşlarda saygı duyulan ülkemizin First Lady'si, Haydar Aliyev Vakfı Başkanı ve Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı Mehriban Aliyeva, eşsiz sosyal aktivitesi ile , Azerbaycan tarihinin şanlı sayfalarında özel imzası olan şahsiyetlerden biridir. Azerbaycan'ın sözlü halk edebiyatının ve müzik mirasının korunması ve geliştirilmesinde gösterdiği özverili çalışmalarına binaen UNESCO'nun iyi niyet elçisi seçilmiştir. Sayın Emine Erdoğan'ın önderliğinde aile, kadın ve çocuk hakları konusunda, aynı zamanda, çevre duyarlılığı konularında geniş kapsamlı projeler hayata geçirilmektedir. Bu projelerin yanında Sayın Emine Erdoğan

öncülüğünde, hem Türkiye'de hem de dünyada hayata geçirilen "Sıfır Artık Projesi" çok mühim bir yeniliktir. Önemi nedeniyle BM tarafından çok takdir edilen bu proje ile 30 Mart Uluslararası Sıfır Atık Günü ilan edilmiştir. İlginçtir ki, bu iki First Lady'nin önderliğinde hem Azerbaycan'da hem de dünyanın birçok yoksul ve yoksun bırakılmış ülkesinde kız çocuklarının eğitimi ve erken yaşta evlenme ile ilgili örnek projeler hayata geçirilmiştir. Sayın Mehriban Aliyeva ve Sayın Emine Erdoğan'ın hiçbir ırk ve din ayrımı gözetmeksizin gösterdikleri nezaket, merhamet ve insani davranışlarla dünyadaki önder First Lady'ler arasında yer aldıklarını abartmadan söylemek gerekir. Bu iki First Lady'nin ayrı ayrı ortak faaliyetleri, aralarındaki doğal temeller üzerine kurulu işbirliğinin tüm Türk dünyası kadınlarına örnek olduğunu düşünüyorum. Mehriban Aliyeva Hanım'ın savaşın en sıcak ve en tehlikeli günlerinde, Başkomutanımızın can dostu,

en yakın silah arkadaşı ve Birinci Yardımcısı olarak cephe bölgesine, işgalden kurtulmuş topraklarımıza yaptığı ziyaretler şüphesiz zaferimize olan güveni bir kez daha artırdı. Başkomutanımızla birlikte yaptığı bu geziler, kelimenin tam anlamıyla düşmanın ve hamilerinin gözünü karartan bir olay oldu. Gururla söyleyebiliriz ki, 44 günlük Vatan Savaşı sırasında ve savaş sonrası tüm gezileri, orada çekilen video ve fotoğraflardaki gururlu ve ölçülü görünümü dünya medyasının manşetlerinden oldu. Bu ziyareti ile bir kez daha yığit Azerbaycanlı kadının imajını dünyaya ilan etmekle, Karabağ'ın Azerbaycan'ın ebedi yurdu olduğunu söylemiştir.

Azerbaycan kadınının ismi tarihe altın harflerle yazılmıştır. Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Birinci Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Mehriban Aliyeva bir çok görevlerine rağmen bugün halk arasında sadeliği ve samimiyeti nedeniyle herkes tarafından "Sizin Mehriban" olarak anılmaktadır.

Azerbaycan'da ilklerin bilim insanı "ZARİFE ALİYEVA"

Zarife Aliyeva siyasi bir kimliğin ve anneliğinin yanında aynı zamanda ilklerin içerisinde olan bir bilim insanı. Kendi ülkesinde ve Dünyada yaptığı çalışmalarla ismini duyurmuş örnek kadınlardan biri.

1942 yılında Azerbaycan Devlet Tıp Enstitüsünün tedavi-profilaksi fakültesine girmiş ve oradan üstün derecelerle 1947 yılında mezun olmuştur.

Azerbaycan'a örnek ve önder olmuş isimlerden biri Zarife Aliyeva. Kendisi şuanaki Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in annesi. Yani Haydar Aliyev'in eşi.

Zarife Aliyeva 1923 yılında Nahçıvan'da doğmuştur. 1948 yılında da Haydar Aliyev ile evlenmiş ve bir kızı, bir de oğlu dünyaya gelmiştir.

Zarife Aliyeva siyasi bir kimliğin ve anneliğinin yanında aynı zamanda ilklerin içerisinde olan bir bilim insanı. Kendi ülkesinde ve Dünyada yaptığı çalışmalarla ismini duyurmuş örnek kadınlardan biri.

1942 yılında Azerbaycan Devlet Tıp Enstitüsünün tedavi-profilaksi fakültesine girmiş ve oradan üstün derecelerle 1947 yılında mezun olmuştur.

Kendisini göz alanında çalışmalara veren bilim insanı, alanda pek

çok farkındalığa öncülük etmiştir. Trahom ve oftalmolojinin güncel sorunlarını inceleyen, önleyen ve tedavi eden dünyadaki ilk bilim insanlarından biri olarak adını bilim tarihine yazdıran Zarife Aliyeva; 14 monografi, yüzlerce araştırma makalesi ve 12 rasyonalizasyon önerisi yazmıştır.

Yüksek bilimsel başarılarından dolayı 1980 yılında Azerbaycan Bilim Adamı unvanını almış ve SSCB Tıp Bilimleri Akademisi tarafından 1981'de M. I. Averbach Ödülü'ne layık görülen ilk kadın olmuştur. 1985 yılında kanser nedeni ile hayatını kaybeden Zarife Aliyeva, adını yaptığı çalışmalarla tarihe yazmış, siyaseten Haydar Aliyeva'nın yol ve silah arkadaşı olmuş, Azerbaycan'ın öncü kadın isimlerinin başında gelmektedir.

Karabağ'ın ilk Kadın Kahramanlarından "ÜSTEĞMEN GÜLTEKİN ASKEROVA"

Karabağ'ın ilk Kahramanlarından "Üsteğmen Gültekin Askerova" Gültekin Eskerova Karabağ savaşının ilk şehit kadınlarından biri.

1960 yılında Bakü'de dünyaya gelen Gültekin Eskerova 1985 yılında Azerbaycan Devlet Tıp Enstitüsünden mezun olmuştur.

Bir kız çocuğu annesi Olan Eskerova, Karabağ savaşında Üsteğmen hekim olarak görev yapmış ancak 1992 yılının Temmuz ayında şehit düşmüştür.

Kendisine vefatında sonra, 20 Kasım 1993 yılında Azerbaycan Ulusal Kahramanı ünvanı verilmiştir. Bitirdiği okula onun verilmiştir. Aynı zamanda Hazar Denizi'ndeki gemilerden birinde adı hala yaşıyor. Gemide onun adına bir de müze bulunuyor.

Şehit Gültekin Askerova, Karabağ'ın bağımsızlık mücadelesinde verdiği canla, vatan sevgisiyle hatırlanan bir kahramandı.

Karabağ'daki toprakları için gözünü kırpmadan düşmanın karşısına dikilen bu cesur kadın, Türk milletinin gurur kaynağı olmuştur.

MİLLİ BİRLİK VE BERABERLİK, DAMARLARIMIZDA AKAN KANA NAKŞEDİLMİŞ KULLUK GÖREVİNİN BİR PARÇASIDIR

HÜSEYİN
KARACA

Milli değerlerin toplumu zafere taşıma hikâyesinden, birlik ve beraberliğin destanların yazılmasına sebep olmasından, toplumun zafere giderken ödün vermediği değerlerden dem vurdu tâlib...

Millet dediğin bayraktır dedi kâtib...

Özgürlüğün sembolü adaletin garantisini, geleceğe umutla bakmanın zemini.

Bayrağına hürmetin hakkını veremeyenlerin toprak bilincinin olmadığını söyledi.

"Topraktan geldik toprağa gideceğiz" söyleminin ancak dinine ve vatanına layık bireylerle sahih bir eyleme dönüşeceğine vurgu yaptı.

Kuru vatan sevgisinin de bir noktadan sonra dışlayıcı tavırlara kapı aralayacağına dikkat çekti.

Seccadeden uzak yönlerin kiblesiz kalacağını haykırdı. Kâbesiz, Kudüssüz kalan rüzgârların batıl tapınaklara esebileceğini fısıldadı. Şehit kanıyla bedel ödenerek alınan ve muhafaza edilen vatan toprağının lüks, israf ve sorumlulukla kaybedilebileceğine, bu kaybın telafisinin olmayacağını yazdı...

Görsel dünyanın Müslüman bilincinden kopardığı; ihlas, adalet, uhuvvet, kardeşlik gibi ilkelerin milli bir heyecanı harekete geçiren aslı unsurlar olduğunu hatırlattı.

Kin nefret öfke ve hasedin milletin geleceğine dinamit koymak olduğunu, halbuki çoğu kimsenin bu tehlikenin farkında bile olmadığını söyledi.

Şuurlu annelerin şuurlu babaların huzurlu bir atmosferde aile olduğu zaman dilimlerinin ancak milli birlik ve beraberliğin teminatı olabileceğine dair argümanlarını sıraladı.

Tıpkı anne, baba, dede, nene ve çocuklar gibi bedendeki organların da millet olduğunu; her birinin kulluk gayesini gerçekleştirmek için canla başla şükür hecelelemeye çalıştığını da söyledi kâtib.

Beden dilini sadece kariyer ilerlemesinin zalim rekabetinin bir parçası olarak görmememiz gerektiğine, asıl beden dilinin Allah'a kul, Efendimiz'e (s.a.v) ümmet olma amacını gerçekleştirmeye yönelik fitri yaratılış gayesine uygun istihdam edilmesi lüzumuna işaret etti.

Bedenine küsmüş, bedenine yabancı cesetler yığınının dönüşmüş modern insanın fitrattan kopuş öyküsünü okumamızı tavsiye etti.

İbadet deyip geçilen günlük aylık yıllık disiplinlerin yaşamın kıvamı olduğunu, bu kıvamdan mahrum kişilerin kaybettikleri zenginlikten habersiz yaşamasına üzüldü.

Alnını secdeyle, kulağını ezan ve Kuran'la akord etmeye hasret toplulukların sosyokültürel kimliksizliğinin incelenmesini rica etti.

Beş vakit namazın beden milletini bir arada tutan kan olduğunu; zekâtın elin, orucun ağız burun ve edep yerlerinin Hakka teşekkürü olduğunu söyledi.

El emeği göz nuru helal kazancı yalnızca tasavvuf menkıbelerinde okumak zorunda kalan mürşidsiz öğretmensiz nesillere acıdı. Üç kuruşluk dünya menfaati için mukaddesatı tepe tepe kullanan münafık rehberlerden sakındı.

Ekonomik zorlukları fırsata çeviren sözde dindar sermayedarların şerrinden Allah'a sığındı.

Velhasıl milli birlik ve bütünlüğün, damarlarımızda akan kana nakşedilmiş kulluk görevinin bir parçası olduğunu söylemekle yetindi kâtip.

Zafernâme

MURADIYE
ŞİMŞEK

S öze başlamalı mı? Hiç başlamamalı mı? Kaldığı yerden devam etmesi ne mümkün! O halde Mevlana'nın dediği gibi "Dün dün de kaldı cancağızım. Bugün yeni şeyler söylemek lazım." mı demeli? Dün dün de kaldı mı hakikaten? Yarın artık bugün oldu mu? Zaman kavramı kimi durumlarda, kimileri için anlam ve boyut değiştirmiş olabilir. Bir tür sekerât. Dünyada ölçtüklerinizle anlamak ve anlamlandırmanın çok güç olduğu bir hal ve süreç. Rabbim sekerâtımızı âsân eylesin. Niyeti halis, ameli salih olanlardan eylesin. Şühedanın halleriyle hallendirsin. Habib-i Neccar'ı müjdelediği gibi...

Her karışı şüheda kanlarıyla sulanarak bedeli ödenmiş bir vatanın evlatları için söz; eylem olsa gerektir. Her şey eylemle yazılmış zaten. Öyle zengin bir miras üzerindeyiz

ki, değerini anlamak için önce doğru okumak gerekiyor. Her dilden yazılmış olanı okumak; toprağı, taşı, ağacı, hendeğı, yolu, bahçeyi, bağı... Havayı, rüzgarı, yıldızları.. Binaları okumak gerek, bir kapının demir tokmağından çıkan sesin tınısını okumak ve saygı duymak. Düşmanı okumak gerek onun rengine bürünerek. Çünkü ecdad okuyordu. Kâinatı rikkatle okuyordu. Medeniyeti bu okumalarla ilmek ilmek dokuyarak kurmuştu, zaferleri bu okumalarla yazdığı gibi. Mesele sorumlu varis olmak ya da mirasyedi olmak tercihinde. Geleneği geliştirmek mi, tüketip yerine yepyeni ithal bir şey getirmek mi ya da hiçbir şey mi? Her karışı çok ağır bedelle edinilmiş bu vatan da tüm bunları dert edinebilirsek okumaya başlama ümidi taşıyoruz demektir. Okumazsak derdimiz de olmaz, gamımız da.

Ecdadın vatan uğrunda kazandığı zaferleri anlatmak için söz yetmedi, asırlar önce kalem konuşmaya başladı. Zafernâmeler yazıldı yüzlerce yıl. **Edebi bir tür oldu. Söz uçtu kâinatta dalga dalga, yazı kaldı satır satır, mısra mısra.**

Her karışı deyip geçmemeli, "her karış" sözü, üzerinde derinlemesine ve rikkatle düşünmek gereken çok büyük bir söz. Okumak, düşünmenin ve eyleme geçmenin ilk adımıdır çünkü. Ödenen bedel çok büyük bir bedel. Yüzlerce yıldır ödenen ve halen ödenmekte olan. Tarihi zaferlerle dolu bir milletin vatan için bedel öderken yaşayarak yazdığı destanlar, hikâyeler ise kulaktan kulağa yüzyıllar ötesinden gelen ve hiç susmayan fısıltılar gibi dalga dalga taşınıp durmakta. Zafer destanları bu topraklarda kanla ve gözyaşıyla yazılmaya Malazgirt'le başladı, 29 Mayıs'la şahlandı, 30 Ağustos'la taçlandı, 15 Temmuz'la katlandı, kanatlandı.

Ecdadın vatan uğrunda kazandığı zaferleri anlatmak için söz yetmedi, asırlar önce kalem konuşmaya başladı. Zafernâmeler yazıldı yüzlerce yıl. Edebi bir tür oldu. Söz uçtu kâinatta dalga dalga, yazı kaldı satır satır, mısra mısra. Zafernâmeler, Sultanlar tarafından

sipariş edildi nişancılarına, şairlere, tarih yazıcılara. Mektup mektup gönderildi uzak diyarlara. Dost diyarlar için müjde ve övünç belgeleriydi zafernâmeler. Düşman beldelere gönderilenler ise seçilen kelimelerle birer tehditnâme. Babası Fatih'in çağ açan zaferini edebi dille ebedileştirdi diye Kivâmi'ye Fetihnâme-i Sultan Mehmed'i sipariş etti II. Beyazıt, onbeşinci yüzyılın sonlarında. Zaferler azalınca zafernâmeler de azaldı zamanla. Hatta zaferin şecaat mi, hezimet mi olduğunun karıştığı durumlar da oldu. Yeni kurulan Yunanistan devletine katılmak için Girit'te ayaklanan gayrimüslim tebaanın isyanını bastırmak üzere Girit'e gönderilerek ıslahat fermanı açıklayan Sadrazam Ali Paşa, muzaffer bir kumandan edasıyla payitahta dönmüş, ancak açıkladığı ıslahatlar Girit'in kısa bir süre sonra Osmanlı elinden çıkmasına yetmemişti.

Batılılaşmadan modernleşme,

gelenekten kopmadan yenilenme yanlısı olan siyasi ve edebi deha Ziya Gökalp, kaleme aldığı müthiş ironi eseri Zafernâme'sinde, Ali Paşa'nın bu tırnak içindeki zaferini muazzam bir içelikte hicvederken aynı zamanda bir edebi tür olan zafernâmelerin geleneksel kurgusunu da batının parodisiyle harmanlamak suretiyle alt üst eden bir dönüşüme imza atmıştı.

Sonraki zaferlerin zafernâmeleri artık başka türlerde yazılmaya başlanmıştı. Mesela, Mehmet Akif'in Çanakkale Destanı, kanaatimce batılılaşmadan ve gelenekten kopmadan, ortamın her zerresini rikkatle okuyup iliklerine kadar hissetmiş bir dimağdan süzülen yepyeni bir zafernâme idi. Sonra ne oldu? Aradan on yıl geçmeden çok büyük bir zafer daha kazanıldı. Üç yıla yayılmış, başkomutanın dehasıyla adım adım, milletin vefasıyla inanarak, omuz omuza vererek yazılmış ve 30 Ağustos'ta unutulmaz bir zaferle taçlanmış büyük bir destan vardı ortada. Fakat ne bu destanın adımları ne de taçlandırılan zaferi için zafernâme denilebilecek bir nâme yazılmadı. Neden? Okumalar

mi farklıydı? Anlamlandırmalar mı? Saygı duyulanlar mı? Neyin kime nasıl bir metinle sunulacağı mı karıştı? Övünçnâme mi, tehditnâme mi olmalıydı üslup? Yoksa metnin alfabetesine mi karar verilemiyordu? Vatan, topyekün bedeli ödenerek kurtarılmıştı fakat kazanan kimdi?

Şimdi biz hangi zaferi nasıl bir söz ve üslupla yazıp kime ilan edeceğiz? Yoksa yazıp ilan ettik de okunamıyor mu? Çocukluğumuzda her yıl coşkuyla kutladığımız neydi? Sınırlarını ezbere çizmeyi öğrendiğimiz dikdörtgenvâri coğrafya mı? Söz, doğru anlaşılmayacaksa sessizlik ehvendir. Eylem, bir fayda üretmeyecekse eylemsizlik de aynı. Yeni bir dünyada, yeni eylemlerle konuşmak için bu dünya eşiğinden geçmek gerek. Kivamınca pişerek, gönül hoşluğuyla, sekerâtı âsân olarak. Biz sözü bildiğimizce söyleyeduralım. Anlayan da hoş bize, anlamayan da. Yine, Rumi'nin dediğince;

“Pişmişin halinden ne anlar ham.

Sözü kısa kesmek gerek vesselam”

Söz, doğru anlaşılmayacaksa sessizlik ehvendir. Eylem, bir fayda üretmeyecekse eylemsizlik de aynı. Yeni bir dünyada, yeni eylemlerle konuşmak için bu dünya eşiğinden geçmek gerek. **Kivamınca pişerek, gönül hoşluğuyla, sekerâtı âsân olarak.**

İLKNUR BEKTAŞ:

ONLAR KENDİLERİNDEN VE HAYALLERİNDEN ÜLKELERİ UĞRUNA VAZGEÇMİŞLERDİ

Kendisini milli mücadelenin kahramanlarına adanmış, bu alanda adeta arkeolojik kazı yaparcasına emek vermiş ve vermeye de devam eden bir kadın İlknur Bektaş. Tarihin gömülü sayfalarından kahramanları çıkartarak diri tutmaya çalışıyor.

İlknur Hanım, sizin gibi toplumun önemli değerlerine ışık tutan biri ile röportaj yapmak bizler için çok kıymetli. Bunu belirterek doğrudan sorulara geçeceğim.

Çok teşekkür ederim sizlerle olmak benim için de paha biçilemez. Öncelikle böylesi önemli bir konuya bir konuya samimiyetle kucak açtığınız için ben teşekkür ederim.

Tarihin pek çok alanı varken siz bu topraklar için mücadele etmiş, mücadelesi ile destan yazmış ama bir şekilde hikâyesi sessizliğe bürünmüş kadınların tarihini ortaya çıkarıyorsunuz. Bu serüvene nasıl başladınız? Sizi bu şanlı kadınların sesi olmaya iten ne idi?

Önemli bir televizyon kanalına Milli Mücadelenin Kahraman Kadınlarını anlatan 8 Mart için özel bir belgesel proje dosyası götürdüm. Kanal dış alımlar müdürü bana "kim izler o kadınların hayatını, ama şöyle bir ekleme ile proje zenginleşirse olur" diyerek

II RÖPORTAJ: ZEHRA GÜVELİ

bana Rahibe Teresa, Maria Curie gibi isimleri örnek verdi. Oysa amacım başarılı iz bırakan kadınlar olsaydı da yine bizim ilimde bilimde iz bırakan kadınlarımızı da hazırlayacaktım ki o dosyam da hazırda, kendilerine bahsetmiştim. Fakat kişinin ya da kurumunun bakış açısı buydu demek. Projeyi ne kadar savunsam da duygu ve düşüncem karşı tarafa geçmiyordu. Bizim bugün yaşadığımız topraklarda özgür bir şekilde bayrağımızın dalgalanmasında en büyük pay sahibi kadınlarımızı küçümsemesi çok ağrıma gitti. O gün oradan çıkarken kendime bir söz verdim; öyle bir proje yapacaktım ki tüm kanallar ve medya bu konudan uzak duramayacaklardı. Tam 15 yıldır Milli Mücadelenin Kahraman Kadınlarını Anma, Anılarını Araştırma ve Yaşatma (derneğini kurdum) görevini aralıksız üzerine katarak, toplumun tüm katmanlarında saygınlıkla konuşulması anlamında şükürler olsun önemli çalışmalara imza attım.

Pek çok eseriniz var ama bunlardan en çok bilineni, en çok ses getireni Milli Mücadelede Bir Üsteğmen: Kara Fatma adlı kitabınız. Kim bu Kara Fatma?

Üsteğmen Kara Fatma aslında milli egemenlik ve tam bağımsızlığımızın sembol kadın kahramanıdır. Ama nitelikli olarak bu konuya dair veriler ortaya konulmamıştı. Sadece bazılarının adını bildiği bir kadın kahramandı ve zaman zaman bilenlerce çeşitli anlatılarla anlatılacak, nihayetinde efsane olarak kalacak ve kaybolacaktı. Belgesel projem ret olunca en azından bir kadın kahramanı toplumla buluşturursam bu konuda önemli bir iş başarmış olurum diye bu konuya odaklandım. Ben onun askeri terhis belgesini, parmak damgalı kimliğini, TBMM'ye yazdığı dilekçelerini, hal ve durumunu anlatan onlarca dilekçesi ile yaşamını 4,5 yıllık bir araştırma sonucu 2013 yılında kitabımla ortaya koyduğumda toplumda ciddi bir yankı buldu.

ÜSTEĞMEN KARA FATMA ASLINDA MİLLİ EGEMENLİK VE TAM BAĞIMSIZLIĞIMIZIN SEMBOL KADIN KAHRAMANIDIR. AMA NİTELİKLİ OLARAK BU KONUYA DAİR VERİLER ORTAYA KONULMAMIŞTI. SADECE BAZILARININ ADINI BİLDİĞİ BİR KADIN KAHRAMANDI VE ZAMAN ZAMAN BİLENLERCE ÇEŞİTLİ ANLATILARLA ANLATILACAK, NİHAYETİNDE EFSANE OLARAK KALACAK VE KAYBOLACAKTI.

Bu sayede efsane değil gerçek bir kahraman olduğunu; bulunduğu cepheleri, belgeleri, bilgileri, gerçek kayıtları, yaşayan son tanıkları ile ortaya koyduğumda Üsteğmen Kara Fatma biyografisi önemli bir kaynak oldu. Pek çok akademik yayında atıf aldı, pek çok sanat dalında resim, hikâye, öykü, roman vb. alanda eserler verildi. Her yaştan öğrenci ve okul gruplarında çalışıldı. Milli Eğitim müfredatına kahraman kadınlarımızın girmesi için önemli bir referans oldu.

O zor ve ağır kayıpların, yoksunlukların acıların her evde derin izler bıraktığı o günkü koşullarda bağından bahçesinden çıkmayan, ailesinin himayesinde yaşaması beklenen kadınların, ölene kadar yas çekmesi beklenen yazgısına aklen ve vicdannen itirazı vardı.

Öleceksek de en azından mücadele ederek namusumuzla ölelim diyordu. Büyük bir kararlılıkla cepheye giden eşini ve onun gibi binlerce eş, evlat ve kardeşlerini cephede yalnız bırakmanın, kurtuluşun sadece erkeklerin omzunda bir yük olmasına bir eş ve anne olarak içi rahat değildi. Destek olmak lazımdı. Evet, hasta bakmak da, mühimmat taşımak da bu yolda yürümek de kutsaldı ama onun camilere doldurulup yakılan, Erzurum'da gözlerinin önünden gitmeyen hatıraları vardı ve düşmanın

karşısında durup onlarla döğüşmek için can atıyordu. Bu uğurda eşi Binbaşı Ahmet Bey'in Edirne'de ki vazifesi nedeniyle gitmesi gerektiğinde onunla gidebilmek için çok direnmiş ve nihayetinde onu ikna etmişti. Ve yine eşinin Sarıkamış'a göreve giderken söylediği **"düşmanla olur'a karşılaşırsan öl ama namusunu teslim etme. Önce onu vur baktın imkân yok kendini vur ama teslim olma"** öğüdünü hiç unutmadı. Duydu ki Mustafa Kemal Paşa Erzurum'a kongreye gitmiş duramadı. Asker olmasına görev emri vermesi için izin istemeye; İstanbul'dan önce Sivas'a kardeşi ve küçük bir gönüllü grupla gitti. Gözünün karalığından, cesaretinden dolayı koskoca Paşayı bile etkiledi.

Senin gözün ne kadar kara keşke tüm kadınlarımız senin gibi olsa "KARA FATMA" diyerek pusula yazar görev emrini eline verdi.

Artık o ölene kadar ve öldükten sonra bile taşıyacağı bu lakapla anıldı. Savaştan sonra evlatlarını, eşini ve ailesinden 23 kişiyi kaybetmiş, 700 erkek 43 kadına komutanlık ve analık etmiş bir kadındı. Yaşlandığında bile göğsündeki istiklal madalyası ve askeri üniforma (ceketi) ile gururla şerefle dolaştı. Ömrünün son zamanlarını komşularından dinlediğinde

bende onlarla ağladım. Fakirlik yılları, ekmek ve şeker karneyle veriliyor ama ona azıcık torpille verilmiş çoğu zaman. Fakat o "benim çoluk çocuğum mu var" diyerek çocukları olan komşularına verdiği ekmeği anlatan ihtiyar komşularını dinledim. Üsteğmen Kara Fatma'ya dair çok anım ve kaydım var. Muhteşem bir kahramanlık ve daha anlatmadığım gurur hikâyeleri var.

Kara Fatma kitabınız bildiğimiz kadarı ile Mahi adı ile film de oluyor değil mi?

Evet, bu şu anda en büyük zamanımızı alan hayalimiz.

Bu kitabın ortaya çıkışı ile gerçek olan olmayan, karmaşık anlatılarla ucundan kıyısından doğruyla buluşmuş bununla beraber ağızdan ağza değişmiş evrilmiş, yanlış aktarılmış, kimisi abartılmış karma karışık bilgiler Türkiye'nin, dünyanın pek çok yerinden bana ve sosyal medyaya akmaya başladı.

Yıllardır okudukça belgeledikçe, ipuçlarını birbirine ekledikçe karşılaştığım bilgi kirliliğini titizlikle ayıkliyorum. Kimi diyor o öyle değil böyle (akılca elimizdeki MSB den aldığımız belgeleri yok sayıyor), kimi ailesi veya bir şekilde akrabası olduğunu savunuyor, resmi bir veriye dayanmadan (Kahramanımız eşini ve evlatlarını şehit verdiğini TBMM ye verdiği dilekçeleri ile belirgin). Veya mal, mülk, miras, madalya peşinde olanlar çıkıyor karşıma. Malı mülkü olsa neden ölene kadar fakru zaruret yaşasın ve Kasımpaşa Askeriyesi'nin aş evinden yemek, ceket, bot, ayakkabı alsın, neden tek göz odada Kasımpaşa'da 20 yıl yaşasın... Ama en büyük dayanağımız olarak, gerçek parmak damgalı kimlik bilgisi var elimizde. Hukuken kişinin beyanı esastır. TBMM'ye kendi gerçek adının "Mahi" olduğunu parmak damgalı açıklamalı kimlik bilgisi ile bırakmış.

Tüm olanlara ciddi, akıllarda kalıcı bir cevap vermek gerekiyordu. Aslında böyle bir kahraman Hollywood'da olsa üzerine dünyayı sallayacak filmler yapılırdı, onlar sanal kahramanlar yaratıp hepimizi kendisine hayran bıraktırırlarken biz kendi gerçek kahramanlarımızı kendi toplum-

muza tanıtmada, anlatmada ciddi sorunlar yaşıyoruz.

Ülkemizin bir halk kahramanını toplumumuzun her kesimince tanınması için 15 yıldan fazladır çalışıyorum. Filminin yapılmasının da artık üzerimize vazife olduğunu düşünerek senaryosunu yazdım. Üzerinde uzun uzun çalıştığım hayatının kronolojisinden belgesel değil çarpıcı bir seçki yaparak olayları ve verilmesi gereken mesajın doğru anlaşılması için, içim acıya acıya pek çok sahnesini ayıklayarak defalarca revize ettiğim bir metin ortaya çıktı. Önemli ve saygın senaryo doktorları ile kritikler yaptık. Statü Filmle işbirliği içinde projemizi geliştirdik ve Kültür Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü'ne başvurduk, destek için. Ciddi bir kurul ve ekibin süzgecinden geçerek 2021 yılında Sinema Genel Müdürlüğü'müzün desteğini kazandık. Müziğinden, kostümünden, mekânından oyuncularından ve her detayından dolayı titiz bir süreç yürütüyoruz. Defalarca toplantılar yaptık, beğenmediğimizde sil baştan yeniden çalışmalar yaptık, yapıyoruz. Amacımız yüz akı bir işle, on yıllar boyu anılacak, her özel ve önemli günlerde gururla izlenecek başarılı bir sinema filmi ortaya koymak.

Üzüntüm hemen her konuda destek bulan sinema, dizi sektörü; istiklal ve istikbalimiz için verdiğimiz Kurtuluş Savaşı'nda milletimizin milli ve manevi değerlerinin zirve yaptığı, kadınlarımızın kahramanlıklarının işlendiği böyle özel bir filmi nasıl oluyor da toplumun her katmanındaki kişi ve kurumlar yalnız bırakıyor? Kendi kadınlarımızın cephede ve cephe gerisindeki muazzam çabasının anlatıldığı, hamaset değil gerçek hayatlarından örneklerle kendimizi anlatacağımız bu kadar güzel bir film için neden bir yarış değil sessizlik hâkim anlamıyorum. Bu durumdan bir Türk kadını olarak utanıyorum.

Pek çok projeye imza attınız ve önemli ödüller aldınız, onlar nelerdi ve üzerinde çalıştığınız ve/veya planladığınız yeni projeleriniz, kitaplarınız var mı?

BU KİTAPIN ORTAYA ÇIKIŞI İLE GERÇEK OLAN OLMAYAN, KARMAŞIK ANLATILARLA UCUNDAN KİYISINDAN DOĞRU YLA BULUŞMUŞ BUNUNLA BERABER AĞIZDAN AĞZA DEĞİŞMİŞ EVRİLMİŞ, YANLIŞ AKTARILMIŞ, KİMİSİ ABARTILMIŞ KARMA KARIŞIK BİLGİLER TÜRKİYE'NİN, DÜNYANIN PEK ÇOK YERİNDEN BANA VE SOSYAL MEDYAYA AKMAYA BAŞLADI.

Var olmaz mı? Arşiv ve kaynaklarda ismini yakaladığım kahramanlarımızın varlığı konusunda MSB, TSK ve Osmanlı Arşiv'ini, onlarca kütüphaneyi tarayıp, araştırıp varlığını önce kendime ispatladığım ana kadar, yaşadığım gerilimli sürecin tarifi yok.

Sonrasında artık tanıklarını ve oradaki çevresel dönem ve durumu anlamak, o coğrafyada olmak gerekiyor. Kahramanın yaşadığı yerde onun baktığı manzaraya bakıp mühimmat taşıdığı, mücadele için saklandığı o dağ yolunu, patikayı yürüyüp yaşanan savaş bölgelerini ziyaret edip aynı havayı solumaya gidiyorum. Zaten memleketine gitmeden araştırmamı belirli bir aşamaya getirmiş oluyorum. Varsa mezarlarını muhakkak ziyaret ediyorum. Ama maalesef çoğunun mezarı yok, yapılması için mülki amirlerimiz ve belediyeler ile görüşüp bu konuda destek alıyorum. Şükür bu konuda kamuoyu oluşturup destekleniyoruz. Bu süreçte kahramanımız ve kitaplarım için kalbimde hüznün ve sevgiyle olgunlaşmasını beklediğim, biriktirdiğim duygular oluşuyor. Şimdi yine onlardan birinin izini sürüyorum.

Dünya kadınlar gününde TUSAŞ kadın mühendislerine ve çalışanlarına Milli Mücadelenin Cesur ve Kayıp Kadınları Kitabımı Temel Kotil önsüzü ile hediye etti (Mart 2022).

Özel bir söyleşi programı ile kurum kuruluş, okullar, belediyeler vb birçok sahada her yaşta dinleyici grubuna kahraman kadınlarımızı durup dinlenmeden anlatıyorum.

İlknur Bektaş sadece yazar değil. Aynı zamanda program hazırlayıp sunan bir medya insanı. Senaristi olduğunuz birden fazla kısa filminiz de var. Peki siz kendinizi en çok nereye ait hissediyorsunuz?

Kadına şiddet, kız çocuklarının eğitimi ve aile temasının işlendiği kısa filmim, Atatürk'ün Ankara'nın Başkent oluş hikâyesinin anlatıldığı kısa filmimiz ve Mum Sönmedi ile de toplumsal ayrımcılığın yaşattığı kaosu acımasızlığının anlatıldığı çok izlenen ödüllü kısa filmlerimiz var. Kiminin yazarı senaristi oldum, kiminin yönetmeni. Kısa filmlerimiz yurt içinde ve dışında pek çok yerde ve festivallerde gösterim kabulü, alkış ve beğeni aldı.

"Üsteğmen Kara Fatma'nın İzinde" adlı Kahramanı araştırırken yaşadığım süreçleri ve araştırmanın izleme metodolojisinin araştırmacıyı gözlemlenme usulü ile yaptığımız uzun ve kısa metraj belgesellerimizde senaristliğini benim, yönetmenliğini Nejat Meray'ın üstlendiği özel bir belgeselimiz var.

Bir de gurur duyduğum Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'mızla kahraman kadınlarımızdan Şehit Şerife Bacı, Nezahat Onbaşı ve Üsteğmen Kara Fatma gibi kahramanlarımızın kısa film belgesellerini yaptık.

Yaptığım işi kültür sanat edebiyat ve tarih ekseninde bir yerde diye tanımlayabilirim. Türk Dili ve Edebiyatı mezunuyum. Yazarlığımın yanında sinema fotoğraf bölümleri de mezunu olduğumdan bu alanlarda aldığım eğitim ve disiplinlerin beni geliştirdiği, küratörlük, danışmanlık, moderatörlük, senaristlik, yönetmenlik vb. gibi alanlarda yoğun bir şekilde üretim/araştırma odaklı yaşamayı seçiyor ve seviyorum.

Modern Türk kadını atası olan bu mücadeleciler kadınların bugün de sesi oluyor mu sizce? Ya da şöyle sorayım; Kara Fatmalara, Pembedelere, Nazifelere ve daha bilinmeyen nice kahraman kadınıma bugünün kadınları olarak şimdi nasıl vefa duyabiliriz?

Aslında net olarak vefasızız. Hadi savaş zamanı insanlar yokluk yoksulluk ve kayıplarından dolayı bazıları hemen toparlanamadılar ama bu üzerine ölü toprağı

serpilmiş sahipsizliği, terk edilmişliği nasıl izah ederiz vicdanlarımıza? Örneğin bir savaş kahramanının ülkenin göbeğinde İstanbul'un ortasında, Kasımpaşa Kulaksız'da nasıl mezar yeri kaybedilir? Ben 59 yıl sonra belgeleri ile ispatlamama rağmen büyük sıkıntılar çektim.

Sorsanız çok az insan Bigadiçli Nazife, Gördesli Makbule Efe, Onbaşı Nezahat, Safiye Hüseyin Elbi, Remziye Hisar ve Behiye Hakkı kimdir ne yapmıştır bilir. Oysa onlar o zor dönem ve koşullarda kendilerinden ve hayallerinden ülkenin kaderinde bir dönüm noktası olacak çabalara imza atabilmek uğruna vaz geçmişlerdi.

Vefamız ve kadir kıymet bilmek üzerine bir örnek verecek olursak söyle düşünün yaşadığımız aile ve toplumla ilgili biz ne yaşadysak onlar daha zorunu yaşadılar, ne hayal ettiyse insan olarak onlar da ettiler. Çocuksa büyümek, gençse iyi bir gelecek, iyi bir eş, ev, yuva, meslek, kazanç, belki başka bir şehirde yaşam... Hayal etmenin ucu bucağı yok.

Onların da kendi yarınları için hayalleri umutları vardı ama bir yanda işgaller ve savaş sürerken eşler evlatlar babalar cephedeyken, köylerinin şehirlerinin önüne gelen düşmanla kıyasıya mücadele ederken yaşamak ve yaşatmak için geri planda da hayat devam ediyordu.

Hepsi aile içi ve toplumsal kurallarla çevriliydi. Evlerinde onlardan ilgi ve hizmet bekleyen yaşlıları, yemek bekleyen çocukları, yapılması aksamaması gereken işleri, bağı bahçesi vb. işleri vardı. Hatta bazılarının bebeği vardı ki o bebeği emzirip mühimmat taşımaya gidenin canı, hayalleri yok muydu tabii ki vardı ama önce vatan diyerek hepsi büyük bir kahramanlığa imza atmışlardı.

Biz bu hayalleri ve hayatlarından vaz geçen kadınlarımız için ne yaptık? Doğrusu çok az şey.

Geçmiş olmayanın geleceği olmaz. Onları başımızın üzerinde taşımamız lazım daha fazla anlatmak rol model olarak toplumla buluşturmak gerekiyor.

Bunun onlarca yolu var hepsinin tek keşiştiği nokta yurda yararlı bir insan olmak ve başarılı olmak.

Bize düşen sporda sanatta ilimde bilimde eğitimde sanayide aklınıza ne gelirse her alanda en iyi olmak. Onlar geleceğin ülkemiz ve insanlarımızın refahı, özgürlüğü için cephede ve cephe gerisinde, ilimde bilimde sanayide eğitimde büyük işlere öncülük edip yol açmışlardı. Bizim de vefa adına başarı borcumuz var onlara.

Dünden bugüne bakan, bu anlamda bir nevi arkeolojik kazı yapan bir kadın olarak "Kadın" demek bu topraklar için "sizce" ne demek?

Milli ve manevi değerlerimize sıkı sıkıya bağlı tarihimize ve kaderimize iz bırakan kadınlarımızla gurur duyuyorum. Benimkisi onların unutulmasına karşı bir saygı duruşu.

Kendimi; hemen her mecrada geçmiş ve geleceği inşa eden birbirinden değerli kadınlarımızla ilgili davranış biçimleri ve sonuçları üzerine toplumumuza kendi rol modellerimizi tanıştıran köprü gibi görüyorum.

Benim için bu topraklarda kadın olmak ağır bir sorumluluk demek. Aklınıza gelen gelmeyen her konuda kadınlarımız gerekli gördüğünde zor kolay demeden üzerine atılır. Yapması gerekiyorsa durmaz, korkmaz yılmaz. Bundan dolayı Ana – Dolu dur bu coğrafyanın adı. Hangi köşesine giderseniz gidin emektar bir ana, kendini kardeşlerine adayan bir abla, teyze, hala kolaylıkla bulursunuz.

Günümüzde konular değişse de, yaşamak ve yaşatmak için kadınlarımızın karşılaştığı zorlukların adları değişse de kaderi pek değişmedi. O yüzden bizim coğrafyamızın kadınlarının "Saçları Süpürge Bedeni Sömürge" demiştim ilk kitabımda. Aklı ve bedeni ile sonsuz fedakârlıklar ülkesidir bu coğrafyanın her bir kadını. Bundan dolayı benim için kadın demek emek gayret demektir.

Bu toprakların mücadelesine ve değerlerine ses olduğunuz için Turuncu ailesi olarak biz teşekkür ederiz.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
MEZUNUYUM.

YAZARLIĞIMIN YANINDA
SİNEMA FOTOĞRAF

BÖLÜMLERİ DE MEZUNU
OLDUĞUMDAN BU

ALANLARDA ALDIĞIM
EĞİTİM VE DİSİPLİNLERİN

BENİ GELİŞTİRDİĞİ,
KÜRATÖRLÜK, DANIŞMANLIK,

MODERATÖRLÜK,

SENARİSTLİK,

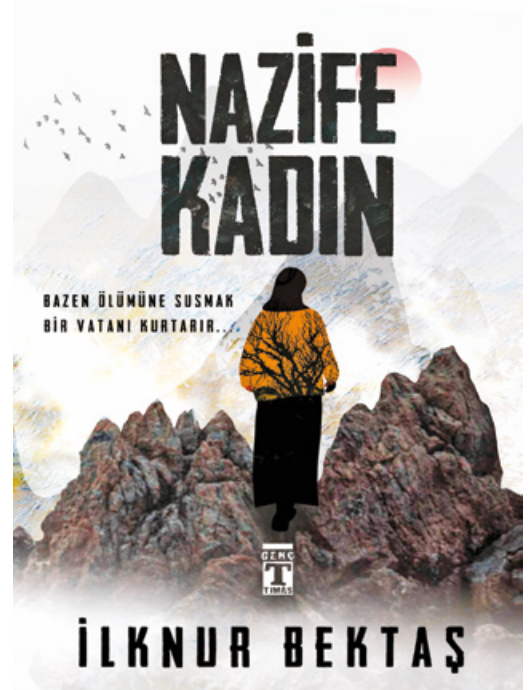
YÖNETMENLİK VB. GİBİ
ALANLARDA YOĞUN BİR

ŞEKİLDE ÜRETİM/

ARAŞTIRMA ODAKLI

YAŞAMAYI SEÇİYOR VE

SEVİYORUM.

UNUTMAK

Av. Arb.
UMUR ÖZKAN

Milletlerin kahramanlık günleri vardır. Kimi kuruluşlarını kimi kurtuluşlarını kimi ise zaferlerini kutlayıp o günleri anarlar. Bizim gibi binlerce yıllık tarihi geçmişe sahip bir milletin önemli günlerini ise saymakla bitiremeyiz. O günleri yad ederken kâh kederlenir kâh seviniriz. Yedi düveli bozguna uğrattığımız Çanakkale Zaferi'ni büyük bir gururla kutlarken, 15'liler için gözyaşlarımızı tutamayız.

Tarihimizin en dramatik hadiselerinden birini ise 2016 yılının 15 Temmuz gecesinde yaşadık. O karanlık gecede düşman bu kez dışarıdan değil içeriden saldırıya geçmişti hem de millete ait olan tanklarla uçaklarla. **FETÖ ihanet çetesinin üniforma giymiş teröristleri milletin üstüne acımasızca saldırıyordu.**

Malazgirt Meydan Muharebesi'nden İstanbul'un fethine, Viyana kapılarında Kurtuluş Savaşına kadar tarihin her döneminde çok çetin mücadeleler verdik. Var olma ile yok olma sınırında ateşten günlerden geçtik.

Tarih boyunca altın tepside bir şey sunulduğuna şahit olmadık, sahip olduğu her şeyin bedelini fazlasıyla ödedi bu millet. Bugün üstünde şuursuzca dolaştığımız her bir toprak parçası için dökülen kanın verilen canın hesabını yapmak mümkün değil.

Şu an ülke topraklarımızda yer almasa da Akdeniz'in doğusunda yer alan Girit adasının fethi için 130.000 vatan evladının şehit verildiğini öğrenmek bile insanın kanını dondurmaya yetiyor fazlasıyla. Ne bedeller ödenmiş vatan için.

Tarihimizin en dramatik hadiselerinden birini ise 2016 yılının 15 Temmuz gecesinde yaşadık. O karanlık gecede düşman bu kez dışarıdan değil içeriden saldırıya geçmişti hem de millete ait olan

tanklarla uçaklarla. FETÖ ihanet çetesinin üniforma giymiş teröristleri milletin üstüne acımasızca saldırıyordu.

Terörle mücadelede bile kullanılmayan bombaları attıkları Polis Özel Harekât Başkanlığında 47 polis şehit düşerken, şehitlerimizin silahları bile atılan ısı bombalarının tesiriyle erimişti.

TBMM ve Cumhurbaşkanlığı Külliyesi savaş uçaklarından atılan bombaların hedefi olurken. Başta Ankara ve İstanbul olmak üzere yurt genelinde darbeyi engellemek için sokağa çıkan sivil vatandaşların üzerine tankları süren darbeciler, genç yaşlı erkek kadın demeden insanların üzerine kurşun yağdırdı. O karanlık gecede 251 vatandaşımız şehadet şerbeti içerken 2196 vatandaşımız ise yaralandı.

Dünya tarihi boyunca çıplak elleriyle darbeyi engelleyen, tanklara kafa tutan, F16'lara meydan okuyan başka bir millet olmadı. Elinde en ufak bir silah olmadan sadece vatan millet aşkıyla ölüme doğru koşan

başka bir millet de olamaz. Aziz milletimizin göstermiş olduğu üstün cesaret gelişmiş silahlara sahip gözü dönmüş hainlerin yüreklerine korku salarken gece işgale hazırlananlar sabaha karşı kaçacak yer aramaya başladı.

Darbeyi gerçekleştiren taşeron ve maşalar ilk andan belligen saldırının arkasındaki güçler ise darbe girişiminden sonra uzunca bir süre sessiz kalarak bir nevi açık ettiler kendilerini. Darbe başarılı olsaydı neler olabileceği konusunda pek çok şey söylenip yazıldı. Ama hakikat şu ki darbe başarılı olsaydı devleti ve milleti karanlık günler bekliyor olacaktı. Yapılan tahkikatlar ve örgüt üyelerinin ifadeleri neticesinde FETÖ ile PKK iş birliğinin ne kadar derin ve uzun yıllara sâri olduğu ortaya çıkarken. Darbe girişiminin arkasındaki yabancı istihbarat örgütlerinin etkinliği ise ülkemiz üzerindeki hesapların ne denli büyük olduğunu gösteriyordu. Yani

başımızdaki Irak, Suriye, Libya ve Ukrayna ile aynı kaderi paylaşmaktan son anda kurtulmuşuz.

Hain darbe girişiminin üzerinden 7 yıl geçti. Bazı cenahlar ilk günden itibaren darbeye karşı verilen mücadeleyi önemsizleştirmeye çalıştılar, bazıları ise 15 Temmuz hiç olmamış gibi duyarsız kalmayı tercih ediyor. Lakin küresel güçlerin desteğini alan FETÖ üyeleri yurt dışında faaliyetlerine hız kesmeden devam ediyor. Yurt içinde bulunan örgüt mensupları ve sempatanları aynı 15 Temmuz gecesinde olduğu gibi hiç beklenmedik bir anda ülkeyi karışıklığa sürükleyecek yeni eylemlere girişebilirler. Türkiye'nin milli bekasına yönelik hain darbe girişimleri ile tekrar karşılaşmamak için 15 Temmuz gecesinde yaşanan hadiseleri ilk günkü sıcaklığı ile hissetmeliyiz. Yaşananlardan ders almayan, geçmişini çok iyi irdelemeyenlerin sağlam bir geleceği olmaz.

Hain darbe girişiminin üzerinden 7 yıl geçti. Bazı cenahlar ilk günden itibaren darbeye karşı verilen mücadeleyi önemsizleştirmeye çalıştılar, **bazıları ise 15 Temmuz hiç olmamış gibi duyarsız kalmayı tercih ediyor.**

Yanıldık

ÜMMÜGÜLSÜM
TAT

tatumugulsun@gmail.com

21. yüzyıl ful paket hayatlar sundu dünyaya. Eğitim, para ve network üzerinden kazanılmış statüler... 'Bu parlıtlı hayatı ben seçmedim' repliği, pırlantalı prensesin mutsuzluğunun yazıldığı sahneler... Her şey inandırıcıydı.

Yolda yürürken yıldızları toplayarak hedefe ulaşacağını zannediyordu milyonlar. İyi insanlar şimdilik vardı. Hayatlarımıza değmese bile varlıkları huzur veriyordu.

Peki ya yoksa? İyi insanların yerini dolduracak yazılımlar yükleniyordu bir yerde.

Önce 'Allah iyilerle karşılaştırsın, iyilere yoldaş eylesin' duasını unuttuk. Sonra mükemmeller arasından 'iyi olanı' seçmeye utanır olduk. Yavaş yavaş söndü iyilik. İyi insanları el birliğiyle rafa kaldırmıştık zaten. Son kullanma tarihlerini bekliyordlardı.

Sonuç her şeyi olup ruh ikinizi arayan insanların yaşadığı kaygı ve öfkeyle tanıştırdı bizi. Evet yanlış duymadınız. Her şeyi olan fakat önüne çıkan tüm uygulamalarda ruh ikinizi arayan insanlardan oluşan kalabalık bir havuz var. O havuza düşen herkes birilerinin ardından ağlıyor. Bir zamanlar dönüp de bakmadığı birilerinin ardından. Yanlış

seçimlerin ardından.

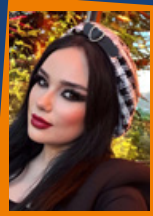
İyileri hayata yedek lastiği yapıp, olmayacak insanlara ömür boyu hayat sigortası yaptırıyorlar... Dönüp dönüp kaybettiği iyinin yasını tutuyor. Yas tutmak bile denilmez buna. Pişmanlık operası gibi. Bütün pişmanlar bir yerde ağlıyor.

Dünyaya gelirken Rabbine söz verdi insanoğlu. Yaşanılacaklar elindeki defterle ona uzatıldı. Aldı, onayladı. Sonrası dünya telaşı. Unutmak, Adem ile Havva'dan bize miras. Ful paket kapitalizm her şeyden daha cazip geldi. Tüm detaylar mükemmel olsun hikâyemiz her yerde parlasın. Biz karanlıkta, kör kuyularda yaşayalım. Allah'tan bir çıkış istemek yerine yanlış üstüne yanlış yapalım. Neden? Ful paket hayat standartlarımız zarar görmesin. Akış değişmesin, ana karakter 'Biz aslında ne yaşıyoruz?' demesin.

Şimdi hayatının neresinde, kaçınıcı sahnesinde bilmiyorum. Tek bildiğim, akışa dur diyemeyen yanar. Başkalarının arka bahçesinden çıkıp, kendi bahçende sıkı bir temizlik yapmanın, arınmanın, tövbe etmenin, içindeki ağırlığın yüküyle yüzleşmenin vakti gelmedi mi?

21. Yüzyıl ful paket hayatlar sundu dünyaya. Ve insan, en çok 'yanıldı'.

DEV BAŞARI MİKROFONU

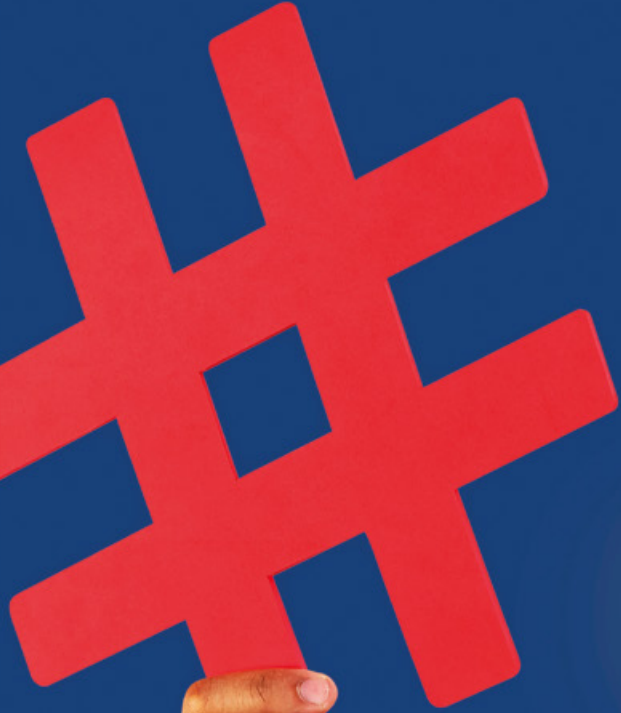

SALIHA
KARAASLAN

lafsalatasi@gmail.com

Aç ya da tok olduğumuza, yorgun ya da dinamik olduğumuza, mutlu ya da mutsuz olduğumuza hep kendimiz karar veririz. Ama başarılı olup olmadığımıza başkaları karar verir. Başarı, doğar doğmaz yakamıza yapışan bir kavram maalesef. Doğduğumuzda vücudumuza göre oldukça büyük olan kafamızı dik tutmaya başlamamız ilk başarımız sayılabilir. Emeklemeye başlamamız, yürümemiz ve konuşmamız bunu takip eden küçük zaferlerdir. Adına modern çağ, dijital çağ, teknolojik çağ vs denilen çağda dünyaya gelmiş bir çocuksanız geçmiş olsun, içi sıkı rakiplerle dolu maceralara hoş geldiniz. Muhtemelen anneniz sıkı bir sosyal medya kullanıcısı ve sizin yaşitlarınızdan önce renkleri öğrenip tersten puzzle yapmayı, İngilizce konuşup piyano çalmayı başarmanız lazım. Hayır, 3 yaşında olmanız buna engel değil elbette... Dijital hayat, sosyal medya, diziler ve bir takım popülist dayatmalar günümüz insanının ve çoğunlukla da kadınların üzerinde büyük bir başarı baskısına sebep oluyor.

7.9 milyar dünya nüfusunun, 4.54 milyarı internet kullanıcısı, aktif sosyal medya kullanıcıları ise 3.8 milyar. **Bu 4 milyara yakın insan, yani nefes alan her iki kişiden biri günde yaklaşık 7 saatini sosyal medyada geçiriyor.**

Yani dijitalleşen dünya, kadının birçok yükünü, bir tuşa dokunma kolaylığına indirdi ama sırtına başka yükler yükledi. Dijital dünyanın modern ve kusursuz kadınları olarak, hem güzel, hem akıllı, hem kariyer sahibi, aynı zamanda dekorasyon ve moda uzmanı, iyi bir aşçı ve gurme, üstelik de süper bir anne ve harika bir eş olmaya zorlanıyoruz.

İlk zamanlarda gençlerin kendi arasında eğlendiği sosyal medyaya zamanla babaannemizin gün arkadaşıyla babamızın büyük dayısı bile katıldı biliyorsunuz. Ben demiyorum istatistikler söylüyor. 7.9 milyar dünya nüfusunun, 4.54 milyarı internet kullanıcısı, aktif sosyal medya kullanıcıları ise 3.8 milyar. Bu 4 milyara yakın insan, yani nefes alan her iki kişiden biri günde yaklaşık 7 saatini sosyal medyada geçiriyor. Ülkemizde bu oranlar çok daha fazla, DataReportal'ın "Dijital 2022: Türkiye" raporuna göre, Türkiye nüfusunun yüzde 82'sini oluşturan 69,95 milyon kişi internet kullanıyor. Bir tek kundaktaki bebekler eksik sosyal medyada anlayacağınız. Bunu istatistik değil tabi ki, ben söylüyorum.

Yalnızca sosyal medya mı? Diziler, kişisel gelişim kitapları, seminerler, spor salonları... Her şey elinde dev bir mikrofonla BAŞARMAMIZ için bağıyor adeta. Sürekli karşımıza sıfırdan başarıya ulaşan kişilerin hikâyeleri çıkıyor. Herkes birbirine ilham kaynağı olmak için yarışıyor gibi. "Ben yaptım, sen de yaparsın!" diyor. Yalnızca bir akıllı telefonla şunları başardı... Büyük bir takipçi kitlesi yakalamak başarısının en büyüğü kabul ediliyor çünkü. "Bugün 10 milyon dolar kazandım, yarın 20 milyon daha kazanacağım!" diye paylaşımlar çıkıyor her yerden karşımıza. Etrafımız süper kahraman gibi gezip, hayatın tüm sorunlarını tek hamlede çözecekmiş gibi duran kişilerle kaplı ve her yerde fit vücutlu fitness gurularını, lüks otellerde konaklayan seyahat bloggerlarını ve yemek dünyasının Michelin yıldızlı restoran şeflerini görüyoruz. Hayatımız dev bir "yetersiz ve başarısız hissetmeme challenge" adeta. Tüm bu başarı popülaritesi karşısında, yel değirmenleriyle Robin Hood gibiyiz. Tabi ki bu yazıyı "siz de başarabilirsiniz" diye bitirmeyeceğim.

Hayır hayır, en azından bu yazı bir başarı dayatması olmayacak.

Aç, yorgun ya da mutsuz olduğumuza kendimiz karar verdiğimiz gibi, hangi alanda nasıl neyi başarmak istediğimize, nereye geldiğimizde başarılı sayıldığımıza da kendimiz karar verebiliriz. Başarı hepimizin kendi özel tarifiyle pişirdiği bir yemektir.

Sosyal medya, diziler, bizi etkilemek üzere tasarlanan tüm o kendini gerçekleştirme uygulamaları birer illüzyon aslında. Modern ve dijital dünyanın bastığı bir filtre tuşu. Bu tuşla kendimizi yetersiz ve başarısız hissetmemize sebep olan o filtrenin arkasından bakıyoruz dünyaya. Sosyal medyada gördüğümüz kusursuz pozların nasıl çekildiğini görmüyoruz. Bazen görüyoruz fakat o da yeni bir popüler olma içeriği için. Diziler zaten süper kahramanların yeri. Çünkü TV karakterleri süper güçlüdürler. En ağır ameliyatı geçirir ve nedense bünyesi çok kuvvetlidir, hemen hayatın içine atılır, yeni maceralara karışır. Üç kere vurulur, üç kere hayata döner, beş kere büyük kaza atlatır, evi yanar, dayak

yer, kaçırılır, başına silah dayanır ama çelik gibi sinirleri vardır, her şeyin üstesinden gelir.

Oysa gerçek hayatta değil beyin ameliyatı, apandisit ameliyatı olsanız hemen hoplayıp zıplayamazsınız. Zaten hemen iyileşmemiz gerektiğini, bu kadar güçlü, bu kadar kusursuz, bu kadar başarılı olmamız gerektiğini kim söylüyor ki?

Bugün dünyanın en meşhur ve en iyi sanatçılarından biri kabul edilen Van Gogh hayatı boyunca kendini başarılı hissetmemiştii muhtemelen.

Meşhur bir dizi karakterinin söylediği gibi "herkes mutlu olacak diye bir şey yok, biz de mutsuz oluruz", herkes başarılı olacak diye bir şey yok biz de başarısız oluruz. Sosyal medya, geleneksel medya, diziler ve bilimüm popülist başarı dayatmasının her yerden size tuttuğu o dev mikrofonu alın ve "başaracağım..." hayır hayır, ne söylemek isterseniz onu söyleyin sevgili okur. Mikrofon sizde.

Ben mi? Ben bu yazıyı yazabilmek için mutfak tezgâhımda biriktirdiğim bulaşıkları yıkamaya gideceğim.

Aç, yorgun ya da mutsuz olduğumuza kendimiz karar verdiğimiz gibi, hangi alanda nasıl neyi başarmak istediğimize, nereye geldiğimizde başarılı sayıldığımıza da kendimiz karar verebiliriz. **Başarı hepimizin kendi özel tarifiyle pişirdiği bir yemektir.**

VIBE *in* İNSAN

**SENEM
DİNÇ**

senemkarakusdinc@gmail.com

***İnsan üç beş damla kan,
ırmak üç beş damla su;
Bir hayata çattık ki,
hayata kurmuş pusu.***

Geldi ölümlü yalan, gitti ölümsüz gerçek;
Siz, hayat süren leşler, sizi kim diriltecek! Necip Fazıl Kısakürek böyle diyor Sakarya Türküsünde. Ortaokulda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersimize Türkçe öğretmeni olan Engin Dönmez hocamız giriyordu. Kasımpaşa'da, her "telden" ailenin çocukları ile renklenmiş bir okulda, idealist öğretmenlerle kuşatılmış gibiydik. Sanki bir masalın kahramanıym da öğretmenler de öyle özenle seçilmiş ve cadılar çoktan bertaraf edilmiş gibiydi.

Ortaokul anılarım o sebeple benim için çok kıymetlidir.

İşte kıymetli öğretmenim, Engin hocam Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde bizlere Sakarya Türküsünü ezberletmişti. Ne de güzel yapmıştı. Sakarya Türküsünde ta o zaman en çok bu mısralar dikkatimi çekmişti. Necip Fazıl Kısakürek hayranı olan anemin ben ezberlerken üstüne basa basa "siz hayat süren leşler sizi kim diriltecek" diye haykırması da dikkatimi cezbetmiş olabilir elbette. Ama ben en çok ırmağın üç beş damla su oluşu ile insanın üç beş damla kan oluşu arasında aktım, gittim. "ırmağın üç beş damla su olması ırmağı ırmak yapıyor da insanın insan olmasına üç beş damla kan yeterli oluyor mu" diye sorguladığım bir süreç oldu. Niç, olmuyordu. İnsanı insan kılan şey kandan ibaret olunca hayat süren leş-

lere dönüyordu, öyle anladım konuyu.

Bizi diriltten, bizi insan kılan değerleri saysak dünyanın her bir yanından aynı cevaplar gelecektir; "iyi olmak, yardımlaşmak, saygı duymak, dürüst olmak, barıştan yana olmak, adil olmak, eğitime –ben ilme diyeceğim– açık olmak, sorumluluk sahibi olmak, başkalarının yaşamlarına da katkı sağlayacak olgunlukta olmak...". Kafamızı şöyle bir kaldırdığımızda (ya da öne doğru eğebiliriz, akıllı ekranlarımız var); bizi insan kılan değerleri törpüleyen, kalıplaştıran, ambalajlayan pek çok argüman, materyal, reklam, kişi ile karşılaştığımızı fark edeceğiz. Bu şekilde ifade ettim çünkü insan olmayı bizlere öğütleyen pek çok "şey" in insanlıktan bi' haber olduğunu yahut sadece etkileşim amaçlı olduğunu biliyoruz.

Hani şimdi çok kullandığımız bir terim var ya "vibe"; "oo kanks senin vibe çok marjinal ya" "ablacığım sende feci entelektüel vibe'ı var" diyalogları kuruluyor.

Hah işte, tamda "insanlık" pazarlayan gürültüden tam olarak "sahtelik ve etkileşim" vibe'ı almıyor muyuz? Sahteliğe inanıp kapılanlar da aynı fabrikadan çıkmış ürünler gibi birbirine benzemiyor mu?

Ben insanı insan kılan özün yine insanın çekirdeğinde olduğuna inananlardanim. Bana bunu en çok "iman edenler, iman ediniz" ayeti söylüyor.

Bize kim olduğumuzu söyleyen pek çok kişi oldu geçmişte. Ve biz o kişi olmak için çabaladık bir müddet. Sonra, olduğumuzda anladık ki biz o kişi değiliz.

Sonra başka bir sese kulak verdik belki de.

Tüm bu seslerin arasında en çok kendi çekirdeğinden fıskıran sese kulak verenler, özüne dönenler, yaşadığı topluma ve toprağa bakarak, kimliğine bakarak, din karşılığında gelene bakarak bir check-in yapanlar farkındalığa mazhar oldu. Böyle gördük ve görüyoruz da. Ancak bu farkındalığa mazhar olanlar bir olgunluğu yakalayabildiler. Şahit olduk ve oluyoruz.

Herkes olma ve her sese kulak verme; insanı her şeyden biraz katılmış şekilsiz ve berbat tadımlı bir hamura döndürüyor. Geçenlerde bir video izledim. Amcanın biri "Hindistan vibe"ı veren ortamda acılı ayran yapıyor. Ama görmememiz lazım, içine her şeyi katıyor. Güzel olduğuna, çok harika bir şey yaptığına da inancı tam. Bunu da yine o vibe şeysi ile çözüyoruz. Fakat izleyenler olarak yüzümüz buruş buruş, midemiz isyankâr olmaktan kurtulamıyor. Duyduklarımız o kadar çok ki, gördüklerimiz o kadar akışkan ve renkli ki "her şeyden biraz" cılığa meydan okumak da zor mesele, biliyorum. Tüm bu akışkan hız içerisinde içimize kaçanların tamamını kontrol etmemiz de muhtemel değil. Fakat içimizde olanı fark etmek bizim imkâlarımız dâhilinde.

Sanki bir samanyolu galaksisi var ve merkezde biz varız. Etrafımızda katrilyon ışık hızı ile dönen birbirinden bağımsız zibilyon gezegen var. Hepsi etrafımızda müthiş hızları ile döndükçe, kendi dönüş hızlarını da kontrol edemeyerek atomlarına ayrılıyorlar. Ve hepsinin ayrılan o atomları bizim üzerimize yağıyor. Zibilyon gezegen kendi içerisinde uyumlu oldukları ile olduğu gibi, çatıştığı ve savaş açtığı gezegenlerle beraber atomlarına ayrılıyor tabii. Ayırıştırılması mümkün olmayan atom yağmurunu üzerine çeken de biziz. Çünkü merkezde olan biziz. Işın aslı ise az ötemizde başka bir samanyolu galaksisi daha var. Hatta az ötede bir tane daha. Arkamızda, aşağıımızda, yukarıımızda ve dahi tüm yönlerde başka başka galaksiler mevcut. Sadece biz o döngüsellikte öyle sıkışmış ki ve kendimizi o kadar merkez sanıyoruz ki galaksiyi de kendi galaksimizden ibaret sanıyoruz; her şeye maruz kalanın da bir tek biz olduğumuza inanıyoruz.

Hepimiz kıymetliyiz. Ben kendime şunu söylemekten asla çekinmiyorum: "Senem sen çok kıymetlisin, Allah seni çok seviyor. Hiç kimsenin parçaları ile bütünleşmeyecek kadar değerlisin. Seni sen yapan değerler ayaklarının bastığı yerde ama yüzeyde değil. Seni insan kılacak değerler kalbinin derinliklerinde ama romantizm ve mistisizm ile bulanmış değil. Seni hür kılacak değerler aklında ama rasyonalist, realist, hedonist, pragmatist ve kapitalist döngülerin çamurunda değil."

Biz insan olarak doğanlar, insan kalabilmeyi başaranlarla yaşamı ve dünyayı güzel kılıyoruz. Kılalım öyleyse. Ellerimize mühürlenmiş tohumları görmezden gelmeden, kimliğimizi ve şahsiyetimizi onurlandıracağımız bir ömrün talibi olanlar olarak yaşayalım. Her şeycilik ve herkeslilik evriminden Allah'a sığınanlar cemaati kuralım. İllede eşitlik diyerek adaleti yok saymaktan, herkese hoşgörü diyerek insanlığı ayaklar altına alıp doğaya ihanet etmekten geri duralım.

İnsan olmak sınırlı olmaktır. İnsan olmak sınırlar ile var olmaktır. Sınırları var olan kâinata ve sınırları koyan "Yaratıcı"ya ihanet etmek insan olmaktan çıkmaktır.

'BEN'

DEDİĞİMİZDE NEDEN BAHSEDERİZ? DÜŞÜNELİM..

Ben' dediğimizde neden bahsederiz? Düşünelim.. Beni ben yapan tüm unsurları belirlerken doğrudan kendimize sormamız gereken bir soru var; Beni ben yapan unsurların hangisini yaşarken keşfettim? Hangisi için bedel ödedim? Deneyimledim? Hangisi için mücadele verdim? Hangisi bana verildi? Hangilerini önümde kucağımda buldum? İsmim, dilim, dinim, memleketim, coğrafyam, inancım, ırkım.. Hepsi belli başlı zihinsel kalıplar oluşturur. Ben dediğim şeyin sınırlarını belirleyen rollerim, hedeflerim, hayallerim, yaşama gayem, değerlerimdir. "Kendin Olmak" aslında öze bir yolculuktur. Dünyada her şeyi anlamaya çalışıyoruz fakat kendimizi anlamaya ne kadar değer veriyor ve zaman ayırıyoruz? Her insan bir hikaye ve biz, hikâyelerimiz bilinmeden iletişim kurduğumuz kişiler tarafından ne kadar kolay yargılanıyor, ne kadar kolay etiketleniyoruz ve ne kadar kolay etkileniyoruz.. İçimizde bir "ben" var. Ona hizmet etmiyoruz. İşin sırrı kendimize hizmet etmek. Kendimize hizmet ettiğimizde tüm insanlığa ve yaratılışa hizmet ediyoruz.

ASUMAN ÇELİK

Artık biliyoruz karşımızdaki de bir yolculuk içerisinde. Eğer kendinize izin verirsiniz o yolculuğu çok da keyifli yapar ve kendinizden bir başka "ben" çıkarırsınız. O ben, kendiniz olduğunuz bendir. Bu, kendinizi yenmektir. Kendinizi yakından tanımak her duygunuzu; ihtiras, haz, intikam, kıskançlık, değerli olma arzusu, onanma arzusu vs gibi olumlu, olumsuz her duygunuzu ve dürtünüzün, tüm varlığınızın kararlılık noktalarına inerek o yanlarını da kabullenip göğüslemek zorunda kalabilirsiniz anlamını da taşır. Buna hazır olmak gerekli. Hazır olduğunuzda yapacağınız ilk şey artık gözlemci olmaktır. Önce kendinizden başlayarak her şeyi gözlemlemek. Çünkü kimse kimseye bir şey öğretmez ancak fark ettirir. Öğretmek de aslında kişinin kendini tamamlama yolculuğunun ve kendini keşfetmesinin bir başka durağıdır. Kişi, ancak bilmiyorsa öğretir. Çünkü bilmek merakı öldürür. Öğretmek için meraklı olmak gerekir. Gözlemlemek için de merak gereklidir. Meraklı olup, kendinize soru sorabilirsiniz. Meraklı olduğunuzda, olanı olduğu

gibi görebilirsiniz. Meraklı olmanın zihninize yaptığı iyilik yargı üretmemesidir. Fakat toplu veba gibi yayılan 'yargı' yine bu merak etmeden; 'kimdir nasıl biridir özü ne ile meşguldür? 'leri görmezden gelerek yapılandırılan etiketlerin ardına saklanırsınız. Neden başörtülü öğretmen olmuş? Neden başörtülü psikolog olmuş? Neden başaörtülü avukat? Neden başörtülü anne? Kısır dönükülerin dışavurumudur. Oysa neden değil, nasıl sorusu ile zihnin açılır.. Nasıl sorusu size ihtiyaçlarınızı fark ettirir. İhtiyaçlarınız sizi kaynaklarınıza götürür. Kaynaklarınız size sahip olduğunuz değerlere götürür ve o zaman nasıl'ları sormaya başlarırsınız; "Nasıl bu kadar başarılı? Nasıl bu kadar çalışkan? Nasıl bu kadar donanımlı? Nasıl bu kadar gayretli?" İşte neden'leri bırakıp nasıl'a odaklandığımızda "kendin olmanın" yolculuğuna adım atmış olursunuz. Kendi olmayı başarmış ya da kendi olma gayretinde olan hiç kimse bir diğerinin neden'leri ile uğraşmaz! Çünkü bu yol kendin olmak için oluş yoludur ve önemli olan "Kendin Olma" oluş süreçlerinizi anlamamız ve önemini kavramamız. Çünkü aydınlanma özümze doğru yola çıkmamızla mümkün oluyor.

Aristoteles "iyi bir yaşam nedir?" sorusunu "insanın özü nedir?" sorusuna bağlar.

Öz'leri görmezden gelenler insanın varlık gayesini hiçe sayarlar; insanı şucu-bucu, şuncu-buncu vs. vs. diye bölmeye herkesten çok meraklıdır. Ve bu, o kesimin iltihaplı döngüsüdür. BU AYRIŞTIRMAYI YAPSIN Kİ İÇİNDE BAŞEDEMEDİĞİ SUÇLULUK VE ÖFKE İLE MÜCADELE EDEBİLSİN!!!

İnsan önce kendi kapasitesinin ne olduğunu ve bunların hangilerinin kendisine özgü olduğu, hangilerinin kendine ait olmadığını bildiğinde yaşamı gelişi güzel değil iyi yaşamaya başlar. Bu iyi yaşama gayreti evvela ardında iz bırakma kaygısı ile başlar.

Psikoloji ekollerinden varoluşsal terapiye göre insanın temel meselesi "hayatı neden yaşadığını araması/bulması"dır.

Neden yaşıyorum?

Var olmasaydın ne olurdu? Ve danışanlarımıza sık sık sorarız; bir hırsız gibi;

"Beni seni öldürmemem için ikna et"

Niçin yaşıyoruz? Niçin yaşamalıyız ve ben ne için yaşıyorum?

Sosyal psikolog Branda İkinci Dünya Savaşında kamplara kapatılan bir terapist. Kampta çok kolay teslim olanları ve teslim olmayarak güçlü duranları gözlemliyor ve görüyor ki teslim olmayanlar hayatlarını bir anlam duygusu ile yaşıyorlar. Kendilerini tüm kötü şartlara rağmen, açlığa işkenceye, aşağılanmaya rağmen bırakmıyorlar ve oradan çıkacaklarına inanıyorlar. Bu ümit ile planlar yapıyorlar.

Hepimiz insanız ve zorluklar yaşıyoruz; geriye dönüp şu zorluğu da bunun için yaşadım diyebiliyorsak; o zorluktan büyüme ile, değişim ile, tekamül ile çıkabiliyorsak bir anlama tutunmuşuz demektir. Psikoloji de buna ravma sonrası büyüme diyoruz. Özetle:

O zorlantı seni geriye itmedi, yukarı taşıdı. Seni başka bir insan yaptı.

Çizgide Bir

KUKLA

Yeryüzündeki bütün aynaları gördüm. Hiçbiri beni yansıtmıyordu." J.L.Borges Vildan Külahlı Tanış

Mart 2023 Everest yayınlarından çıkan Çizgide Bir Kukla adlı öykü kitabına usta yazar J.L. Borges'i selamlayarak başlamış. Çizgide Bir Kukla yazarın ilk kitabı, ancak dil ve üslup açısından yazarının yetkin bir kalem olduğunu söylemeliyim. On iki öykünün yer aldığı kitapta yazarın daha önce önemli ödüller almış öyküleri de yer almakta. 2020 yılı Fakir Baykurt Öykü Yarışması'nda birincilik alan "Uzun Düz Çizgiler", 2021 Berlin Gökkuşuğu Kitabevi Öykü Yarışması'nda birincilik kazanan "Çatıdaki Delik" öyküsü, 2021 Halide Edip Adıvar Öykü Yarışması'nda öykü seçkisine giren "Alo Buyurun Yalnızlar Geçidi", yine 2020 Uluslararası Yazarlar Birliği İlkyaz Genç Yazarlar Öykü Yarışması'nda dereceye giren "Maydonoz" öyküsünün de kitapta yer aldığını düşünürsek tekrar tekrar okumak isteyeceğiniz bir kitap öneriyorum bu ay sizlere.

1986 yılında Ankara'da dünyaya gelen yazar, Gazi Üniversitesi Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü mezunu. Kariyerine eğitimci olarak devam eden Tanış'ın öyküleri Hece Öykü, İhlamur, Edebiyatist ve Yazıyorum gibi dergilerde yayımlanır. Yazarın kitapta da yer alan Maydonoz isimli öyküsü PEN tarafından düzenlenen

ZELİHA
TAMER
UÇAR

tamerucarzeliha@gmail.com

İlkyaz platformunun 17. sayısında İngilizce çevirisiyle birlikte on dört ülkedeki okuyucuya ulaşır.

Komşusu koca gözlerini elindeki şemsiyeye dikti. Her zamanki gibi. Herkes gibi. Sonra yüzüne. Sonra tekrar şemsiyeye. Sonra camdan dışarı süzdü bakışlarını. Ne yağmur ne de fazlaca güneş. Tekrar şemsiyeye baktı.

"Yine almışsınız tedbirinizi."

"Ya evet."

Okuduğunuz bu satırlar kitabın ilk öyküsü olan Şemsiyeli Kadın'da hava durumundan bağımsız şemsiyeyle dolaşan bir kadının hikâyesine ait. Öykü aktıkça bu durumun güçlü bir travmanın etkisiyle yaşanabileceğini hissediyoruz. "Adın şemsiyeli kadına çıktı mahalleli diyor annesi. Desin... Yanlarından geçerken, otobüs beklerken, bankaya girerken. Durağın üstü kapalı zaten diyecek şemsiyeyi neden kapatmadığına dair merakına yenilenlerden biri. Hanımefendi gözümüze girecek yalnız, diyecek bir diğeri."

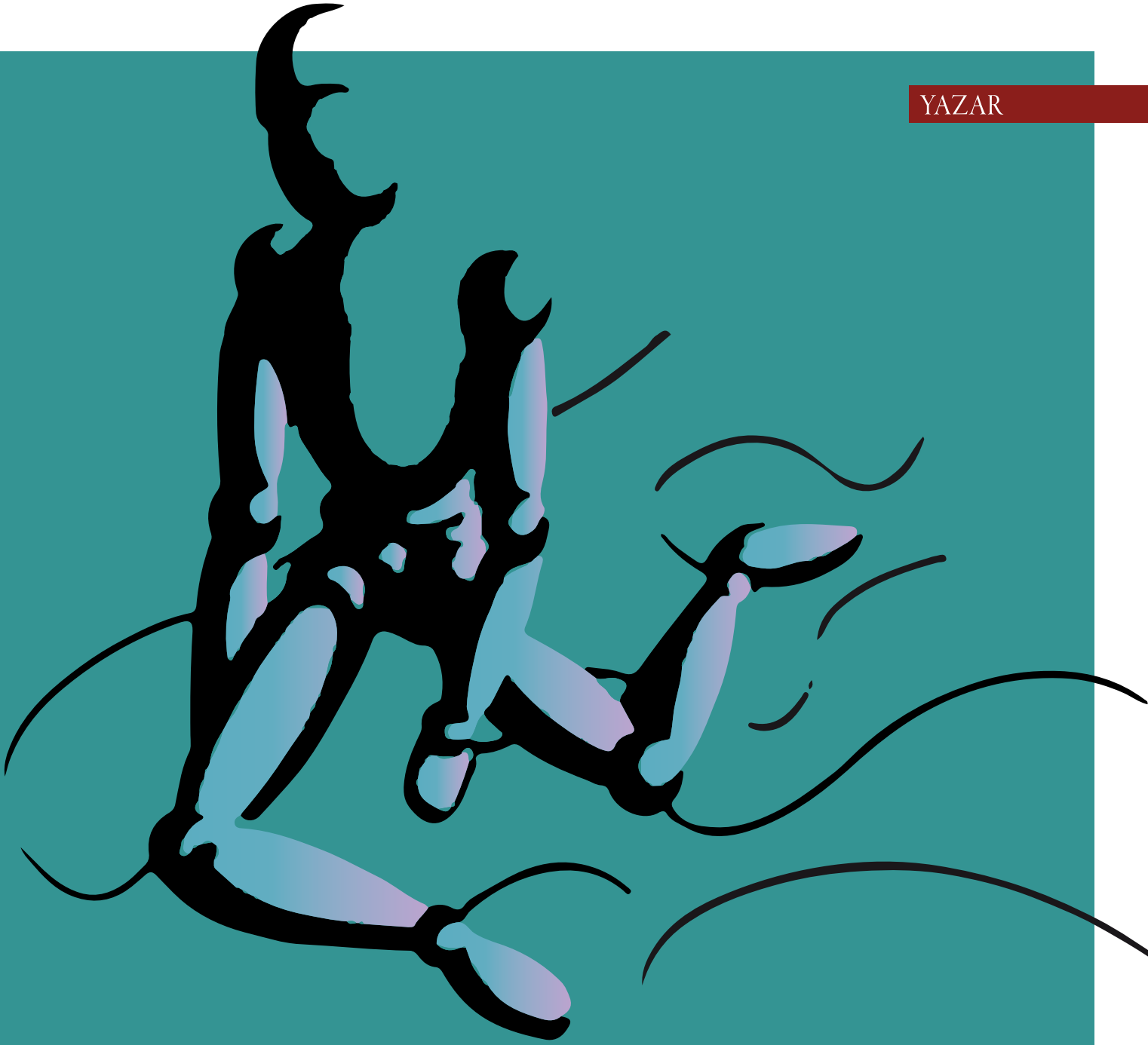
Yavaş yavaş sizi içine çekmeye başlayan hikâyede kadının şemsiyeyi takside unutmasıyla yaşadığı panik

okuyucuya şimdi ne olacak dedirtiyor. Ardından gelen sahnelerle birlikte öykü çok güçlü bir finalle son buluyor. Kadının acısını, çaresizliğini iliklerinize kadar hissediyorsunuz. Tıp tıp düşen yağmur damlaları sizin de tepe tasınıza vurmaya başlıyor. Ve siz de dünyanın bütün travmalarından korunmak için dondurma dolabının tepesindeki büyük şemsiyenin altına sığınma isteği duyduğunuzu fark ediyorsunuz.

Garson olarak çalışmak için iş başvurusunda bulunduğu mekânda falcı olarak işe alınan Fiko'nun hikâyesini Gömlek Değişimi öyküsüyle okuyoruz. "Sefaya delalet kurbağalar gösterdi bütün gün fincanların dibinde. Atlardan, muratlardan karnı yarılmış balıklardan bahsetti. Köpek başlı, yılan kuyruklu hilkat garibelerini görünce yüze dost arkadaşan düşman görünenler var diye uyardı karşısındakileri..."

Bütün gün karşısına biri oturuyor biri kalkıyordu Fikret'in. Suretler değişiyor, anlattıkları değişmiyordu. Takılı kalmış bir plak gibi aynı şarkıyı çal dur. Karşısındakilerin hikâyeleri yoktu onun için. Ezbere söylediği cümleleri vardı. O büyürken kulaklarına dolmuştu her biri. İte kaka yerleşmişlerdi zihnine."

"Üzerini değiştirmek için depoya geçti... Üstünde iri palmiyelerin olduğu havai gömleğine takıldı gözü. Bedenine yapışmış bir deri. Sıyırıldı attı sırtından."

Düz siyah olanı askıdan alıp giydi. Yerine yarın giymek üzere çıkardığı çirkin derisini astı." Fikret hiçbir zaman arzuladığı hayata kavuşamamış bir karakter. Gömlek Fikret'in yaşamak istediği hayatla yaşamak zorunda olduğu hayatın birbiriyle zıtlığının metaforu. Yazarın bu zekice seçiminin öyküyü güçlendirip derinleştirdiğini düşünüyorum.

Kitapta beğendiğim bir diğer öykü de Uzun Düz Çizgiler isimli öykü oldu. Aynı zamanda bu öykü, kitaba ismini veren güçlü bir metin. Alışılanın dışında Çizgide Bir Kukla eserde bulunan bir öykünün adı değil; aslında metnin içinde geçen, refakat eden annesinin perişanlığı ve hasta yatağında bir bitki gibi

yatan babasının durumu karşısında karakterin çaresizliğini, hislerini dışavurmak için kullandığı sarsıcı bir ifade. "Çizgide bir kukla gibi, ekranın ritmiyle nefes alan, nefesi daralan annemde kalıyor gözlerim." Ne kadar güçlü bir ifade kullanmış yazar. Bir de bu cümleye kilitlenmemize neden olan önceki cümlelere bakalım. "Yatağın başucunda duran, babamın organlarının yerine geçmiş makineye bakıyorum. Kısa. Kesik. Çizgiler. Uzun. Kesik. Çizgiler. Pencereden dışarı çeviriyorum bakışlarımı. Düşündüklerim camı aşip dışarı çıkamıyor. Çarpa çarpa gelip buluyor beni. Annem, makine ve babam üçgeninde gidip geliyorum. Çizgide bir kukla gibi, ekranın ritmiyle nefes alan, nefesi

daralan annemde kalıyor gözlerim." Metindeki atmosfer, karakterin duygu durumu bizi insani duygularımızdan yakalıyor.

Uzan zamandır ilk defa bir yazarın aynı kitapta topladığı bütün öykülerini beğendiğimi söylemeliyim. Kitap yazarın ilk eseri olmasına rağmen öykülerindeki dil ve üslup edebiyatımızın usta bir kalem kazandığını müjdeliyor. Yazarın dili, öyküleri açmadaki ustalığı okuru metne bağlıyor. Cümleler berrak bir nehir gibi akışkan. Yazar, güzel Türkçemizin inceliklerine hâkim bir kalem olduğunu kanıtlamış. Hayatın içinde her yerde rastlayabileceğimiz sıradan öyküler yazarın anlatımıyla güçleniyor, okuyucuya kendini okutuyor.

DOĞAL AFETLER VE SUÇLAR

AFAD'ın tanımına göre afet; "Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay. Afet bir olayın kendisi değil, doğurduğu sonuçtur." Birleşmiş Milletler ise doğal afet tanımını afetin etkilediği kesimin kendi imkânlarıyla baş edemeyeceği her türlü kişisel, maddi veya çevre kayıplarına yol açarak toplum düzenini kesintiye uğratan bir durum olarak tanımlamaktadır. AFAD'a göre 31 adet afet tanımlanmış olup bu afetlerden 28 tanesi doğal afetlerdir. Söz konusu doğal afetler için Türkiye'de en çok yaşananlar; deprem, heyelan, sel, çığ, orman yangınları, su, dere taşkınları, hava muhalefeti vb. afetler olarak gösterilebilir.

Son yıllarda yaşanan iklim değişikliği, doğayı tahrip etme insan ve doğa ilişkisini bozmakta ve insan yaşamını negatif yönde etkilemektedir. Bunun sonucu olarak ekonomik ve sosyal yapı bozulmakta sonradan geri dönüşü olmayan sonuçlar doğurmaktadır. Bu sonuçlar insan hayatında kalıcı iz bırakan veya geçici şoklara neden olan korku

DR. MİMAR
GÜLAY KURT

DR. MİMAR - ÖĞRETİM GÖREVLİSİ

gulaykurti@turuncudergi.com

ve öfke duyma, suçluluk hissetme, utanç içinde umutsuzluk ve çaresizlik durumu gibi duygulara neden olmaktadır.

AFAD'a göre doğal afeti yaşamış bireylerin can veya mal kaybına uğramaları sebebi ile yardım ve kurtarma çalışmalarına gelenlerle birlikte yaşam rutinleri bozulmuş olup bunun sonucunda öfke, kaygı, güvensizlik vb. duyguları yoğun olarak yaşamaktadır. Olası doğal afetler karşısında yapılabilecek etkili yöntem doğal afetlerin insan yaşamı üzerindeki etkilerini en aza indirme çabasıdır. Bu çabalar insanın yaşadığı çevre hakkında gerekli bilgilere sahip olmasını, afet sonucu oluşan olaylardan haberdar olunmasını, araştırmalar yapılmasını, planlar geliştirilmesini ve uygulamaya konulmasını gerektirir. Tüm araştırma, planlama, uygulama çalışmalarına "Afet Yönetimi" denilmektedir.

Afet sosyolojisi, afetleri oluşturan sebepleri araştırarak, afetleri önleme ve afet sonrasında yapılacak

çalışmalara katkı sunan bir bilim dalıdır. Afet sosyolojisi ile afet olduktan sonra toplumda afetzedelerin ve diğer insanların nasıl davrandığı, afetlerin nasıl bir sosyal dayanışma veya çatışmaya sebep olabileceği, bunun sonucunda çıkabilecek eşitsizlikler ve diğer sosyal olgular incelenmektedir. Bu bağlamda doğal afetin sosyal boyutları arasında afet ve suç ilişkisi önemlidir.

AFET VE SUÇ İLİŞKİSİ

Suç, "topluma zarar verdiği ya da tehlikeli olduğu kanun koyucu tarafından kabul edilen ve belirtilen eylem, davranış, tavır ve harekettir". Geçmişten günümüze kadar olan süreçte toplumun zarar gördüğü her davranış kanun yapıcılar tarafından yasaklanmış ve cezalandırılmıştır. Durkheim, suçu tanımlarken bir suçu suç kılan şeyin, suç davranışı değil, o davranışı meydana getiren sosyal anlayış ve sosyal yargı olarak belirtir. Disiplinler arası bakıldığında suç kavramı; hukuksal açıdan yasaları çiğneme, siyasal açıdan istenmeyen yasadışı bir ölçüt, sosyolojik açıdan baskılanması gereken anti-sosyal davranış, psikolojik açıdan ise bir davranış problemi olarak dört ana grupta tanımlanmıştır.

Doğal Afetler sonucu ortaya çıkan çevrenin tahribatı dolayısı ile meydana gelen yoksulluk ve akabinde eşitsizlik, zayıf yönetim gibi

Doğal afetlerin büyük şehirlerde yaşanması durumunda nüfusun yoğunluğu bakımından gerekli olan yardımların sağlanması zaman almaktadır. Bu yüzden oluşan güvensizlik ortamı sonucu suçta teşebbüs artmaktadır.

Kamu düzeninin bozulması sonucu suç oranının artması kaçınılmazdır.

zafiyetler toplumda kırılabilirlikleri körükler. Afet sonucu sadece can ve mal kaybı değil tüm yaşam döngüsü sekteye uğratmış olup bir toplumsal travma yaşanmaktadır (Kalaycıoğlu 2021, s.6). Toplumun yerleşik düzeni sarsıldığında alışlagelen düzenli tüm hayatlar tepe taklak olmaktadır. Bu yüzden doğal afetler sosyolojik anlamda çok önemlidir.

Yine doğal afetler sonucunda insan ve hayvanların ölmesi, deprem nedeni ile yapıların, işyerlerinin yıkılması, tarım faaliyetlerinin durması, ulaşım alt yapısının zarar görmesi, haberleşmenin tahrip olması, oluşan tüm kayıplar sonucunda psikolojik etki, salgın hastalık, işsizlik, fakirlik oluşmaktadır. Bunun sonucu olarak afetzedelerin barınma, sağlık, güvenlik, yiyecek vb. ihtiyaçlarının karşılanması beklenirken oluşan bu kaos ortamından faydalanmak isteyen başka bölgelerden gelen kişiler suç işleyebilmektedir. Yeterli güvenliğin sağlanamadığı bu ortamda her türlü şiddet, yağma, hırsızlık olayları yaşanabilmektedir.

Yapılan araştırmalar sonucunda afet bölgesindeki tüm can ve mal kaybının yanı sıra alt yapının bozulması sonucu ev fiyatları düşmekteyken diğer afet yaşamayan yerlerde aşırı fiyat artışlarının olduğu, hırsızlıkların arttığı görülmüştür. Suç

işlemenin doğal afetlerle birlikte arttığı konusunda yeterli araştırma bulunmaması negatif bir durum olsa da felaket sonrası suçların azaldığı varsayılmaktadır.

Marmara depreminin yaşandığı 1999 yılında yapılan bir emniyet görevlisi görüşmesinde hırsızlık, yağmalama ve ihtiyaç maddelerinin stok yapılarak karaborsa oluştukları gözlemlendiği fakat sonra emniyetin uğraşları sonucu bu durumun giderildiği belirtilmiştir. 2011 yılında Van depremi sonrası yapılan bir araştırmada ise en önemli sorunun güvenlik sorunu olduğu tespit edilmiştir. Terk edilmiş ve kullanılmayan işyerlerinin yağmalanması da bulgular arasındadır. Diğer illerden gelen kişilerin enkazlardan para ve değerli eşya çaldıkları tespit edilmiştir. Doğal afetler aynı zamanda güvenlik sorunu ve suç işleme potansiyelinin ortaya çıkmasında büyük rol oynarlar. Bunlar arasında insan ve kadın ticaretinin artması da vardır.

Doğal afetlerin büyük şehirlerde yaşanması durumunda nüfusun yoğunluğu bakımından gerekli olan yardımların sağlanması zaman almaktadır. Bu yüzden oluşan güvensizlik ortamı sonucu suçta teşebbüs artmaktadır. Kamu düzeninin bozulması sonucu suç oranının artması kaçınılmazdır. Afetzedelerin yaşam savaşı verdiği bir yerde binaların eşyaların korumasız olması hırsızlık olaylarının artmasına sebep olmaktadır. Yine sosyal düzenin bozulduğu kamu düzeninin sağlanamadığı felaket ortamında hırsızlığın yanı sıra gasp, organ ve insan kaçakçılığı görülmektedir.

Doğal afetlerde meydana gelen bir diğer suç da terör örgütü mensubu kişilerin uygun ortam yaratma teşebbüsünde bulunma eğiliminde olmalarıdır. Kaos ve güvensizlik ortamı terör mensupları için en uygun ortamdır. Ayrıca cinsel istismar, tecavüz, zorla alıkoyma, cinayet, çocuk kaçırma vb. suçlarda yoğunluk yaşanmaktadır.

Zira yakalanma riskinin düşük olduğu afet ortamında kargaşa hâkim olduğu sürece suç oranı artmaktadır.

Doğal Afetlerde Suçların Önlenmesi İçin Alınabilecek Tedbirler

Doğal afetlerde oluşabilecek suçlara istinaden suç öncesi ve sonrası için alınabilecek tedbirler önceden hazır edilmesi, her türlü koruyucu güvenliğin sağlanması ve tesis edilmesi güvenlik kuvvetlerinin görevleri arasındadır. Bunun için afet öncesi gerekli stratejileri belirlemek, suç işlemenin sosyal nedenlerini araştırarak projeler oluşturmak da buna dâhildir. Doğal afetlerden sonra yaşanan travmaların giderilmesi için sosyal projeler uygulanmalıdır.

Doğal Afet sonrası bölgede çok sıkı tedbirler alınıp kontrol sağlanmalı, afet bölgesine giriş ve çıkışlar denetlenmeli, yetkisi olmayan kişilerin girmelerine yardım amacı ile bile olsa izin verilmemeli, potansiyel suçluların girmesine asayiş sağlayarak engel olunmalıdır. Yine ebeveynsiz kalan çocuklar kayıt altına alınıp korunmaları ve barınmaları sağlanmalı, aynı şekilde kadın ve yaşlıların da aynı muameleye tabi olmaları sağlanmalıdır.

Güvenlik birimlerinin yetkilerinin geliştirilerek ilk önce arama kurtarma görevinde olması daha sonra

ise asli görevlerine dönüp güvenliği sağlanmalıdır. Yetkilerini ihmal veya istismar eden kamu görevlileri ise cezalandırılmalıdır. Güvenlik ve kolluk kuvvetleri tüm suç türleri hakkında bilgilendirilmelidir. Bunun için eğitim, tatbikat yapıp eğitim süreci daima canlı tutulmalıdır. Oluşabilecek sorunlar hakkında raporlar hazırlayıp önceden hazırlıklı olunmalıdır. Afetzedelere bilgi akışı sağlıklı bir biçimde yapıp bilgi kirliliği önlenmelidir. Basın yayın organlarına bu konuda hassasiyetleri hatırlatılmalı yalan ve aslı olmayan haberlerin yapılmasına izin verilmemelidir. Yapılan tüm eylemler kayıt altına alınıp rapor halinde saklanmalıdır.

Doğal afetlerden sonra yapılması gereken diğer hizmet ise psiko-sosyal hizmettir. İyileştirme sürecinde afetzedeler için bu süreç ve destek çok önemlidir. Böylece acil durumlara başa çıkabilme yetisi kazanma, suçlular ve suç konusunda uyarılma-bilgilendirme yapılması farkındalığın oluşturulması açısından çok önemlidir.

Son yıllarda yapılan çalışmalar sonucu eskiye nazaran afet yönetiminde ilerleme kaydedildiği, bütüncül afet yönetimi oluşumu ile daha kapsamlı bir şekilde çalışmalar yürütülmektedir.

Doğal afetlerden sonra yapılması gereken diğer hizmet ise psiko-sosyal hizmettir. İyileştirme sürecinde afetzedeler için bu süreç ve destek çok önemlidir. **Böylece acil durumlara başa çıkabilme yetisi kazanma, suçlular ve suç konusunda uyarılma-bilgilendirme yapılması farkındalığın oluşturulması açısından çok önemlidir.**

“Küçük Gün Işığım”

HALİME
TEZCAN TOSUN

seyruk@gmail.com

2006 yılında vizyona giren "Küçük Gün Işığım" filmi, komedi-drama türündeki unutulmaz bir bağımsız film olarak sinema dünyasına damgasını vurdu. Jonathan Dayton ve Valerie Faris'in yönetmenliğini üstlendiği bu yapımda, birbirinden farklı karakterlere sahip aile üyeleri, küçük bir kızın güzellik yarışmasına olan isteği üzerine eşsiz bir yolculuğa çıkarlar. Yani kazanmak için bir yol belirir önlerinde.

Hikâye, Hoover ailesinin çocuklarından Olive'in (Abigail Breslin) "Küçük Gün Işığım" güzellik yarışmasına katılma isteği ile başlar. Aile, kendi içinde çatışmalı ve sorunlu bireylerden oluşur: Babaları Richard (Greg Kinnear), kendi kendine yardım kitapları yazmaya çalışan başarısızlık yaşanmış bir adamdır. Annesi Sheryl (Toni Collette) ailesinin dengesini sağlamaya çalışırken, kendi sorunlarıyla da mücadele eder. Dede (Alan Arkin) uyuşturucu bağımlılığının yanı sıra kaybettiğinin farkında, kendini beğenmiş tavırlarıyla özgün bir karakterdir. Ailenin dayısı Edwin (Steve Carell) bir kaybeden olduğu için intihara meyilli ve depresif bir kişiliğe sahiptir. Ayrıca ailenin en genç üyesi olan Dwayne (Paul Dano) ise edebiyat meraklısı bir gençtir ve bir hava pilotu olana kadar konuşmamaya karar vermiştir.

Karakterlerin bir araya gelmesiyle başlayan bu yolculuk, sıradan bir yolculuk olmaktan çok daha fazlasıdır. Aile, Olive'in yarışmaya yetişebilmesi için yol alır. Her yaştan bireylerin temsil edildiği filmde, insanın kendini içinde bulunduğu bu amansız yarışmacı, rekabetçi yaşamın insanı kaygı duygusu içerisinde nasıl yabancılaştırdığı bize gösteriliyor.

Ailenin söz sahibi babası Richard hem şoför hem de ailedeki herkesin yaşam koçu olarak karşımıza çıkar. Kazanma kültürüne en çok inanan kişidir. Olive'in katılacağı güzellik yarışması, kazanma kültürünün insanın içine hangi yaşlarda işlenmeye başladığını göstermesi bakımından önemlidir. Kaybetme fikrinin bile zihnini karıştırdığı bu küçük kız, kaybetmeye karşı kendi içinde -babasının telkinleriyle- bir direnç geliştirir. Ama kaygı duygusu yakasını bırakmaz.

Aile bireyleri de bunun farkındadır. Onun olası bir travma yaşayacak olmasından dolayı endişelidir.

Babasının üzerinde kurduğu kazanma baskısından dolayı dedesiyle yakınlaşmıştır. Olive aynı zamanda aileyi bir araya getiren kişidir. Onun amacı, herkesin kendi içinde bir yolculuğa çıkmasına sebep olur. Büyükbaba ise hayatı boyunca kendini farklı biçimlerde tatmin etmenin yolunu aramış ama bulamamıştır. Bunu oğlu ile yaptıkları tartışmadan anlayabiliyoruz. Aynı zamanda Amerikan toplumunda 68 kuşağını da temsil etmesi bakımından önemlidir. Geçmiş deneyimlerini unutmak için zihnini uyuşturur. İçinde bulunduğu acımasız dünyaya karşı tepkisel bir tutum ve paranoya geliştirmiştir.

Dwayne ise ergenlik dönemi sancılarını bastırmak ve onlardan uzaklaşmak için kendini edebiyata ve felsefeye vermiştir.

Pilot olmak istemesinden dolayı üzerinde hissettiği baskıyı her gün fiziksel çalışma yaparak bedenini disipline eder.

Anne Sheryl ise tüm bu dengesizlik içerisinde dengeyi tutmaya çalışan kişidir.

Evdeki bütün enerjisini herkese verir. Doğal olarak travma ile bu kadar burun burana yaşayan bireylerin, stresli halleri onu da etkilemektedir. Kardeşini hastaneden alırken yine ailevi sorunların kaynağı olarak hayattaki başarısızlık ön plandadır. Şanssızlıkların üst üste geldiği bir hikâyede ilk olumsuz haber, Richard'ın 'alacağım' dediği işi alamamasıdır. Richard, minibüsü benzinliğe çeker. Bunu duyduğunda sinirlenir, elinden bir şey gelmez ve çoğu insanın vereceği tepkileri vermeye başlar.

Yarışmanın kayıtları için geldiklerinde bile aileye zorlukla karşılaşır. Geç kalmışlardır. Yeni bir başarısızlık öyküsüne dönüşürken, Olive yarışmaya alınır.

Bu sırada da Richard sahneye çıkan kızları izler. Olive'in, bu kızlar arasında şansının olmayacağını düşünür.

Kazanma kültürüne bu kadar düşkün Richard için büyük bir travmadır bu... Bize trajik bir biçimde gösterilir. Bu kargaşada minibüse binerler ama kendi sorunlarından dolayı Olive'i orada unuturlar. Geri dönerler, Olive'i alırlar, benzinlikten çıkarlar ve yerleşmeleri gereken otele gelirler. Geri dönerlerken Edwin'in oğlu Richard'a verdiği motivasyon, gerçekten göz yaşısı akıtır. Başından beri ciddiyetsiz ve komik olan Edwin, büyükbaba karakterinden çıkıp "baba" olduğunu gösteren ve de bunu seyirciye hissettiren iki cümle söyler. Hoş bir detaydır bu. Otelde Olive, kaybetmekten korktuğunu söyler. Edwin ise torununa da motivasyon sağlamak için yine oradadır. Ona bazı hareketler öğretir ve ona bir şarkı bile seçer.

"Gerçek kaybeden, kaybetmekten o kadar çok korkar ki denemez bile."

O günün sabahı hiç de iyi başlamaz. Edwin, fazla dozdan hayatını kaybeder. Herkes üzgündür ama bir yandan da yarışmaya yetişmek gibi bir gerçek vardır ortada. Tam yarışmadan vazgeçecekken, cenazeyi minibüsün bagajına koymak gibi bir fikir gelir akıllarına.

Cenazeyi bagaja koyup yollarına devam ederler. Aslında bura hayatın en önemli belki de en acı gerçeği, ölümün anırtılması bize hayattaki amaçlarımızın ölüm karşısında ne kadar önemsiz olduğunu gösterir. Ama işte hayat kendi dinamikleriyle devam eder. Küçük ve komik bir operasyonun ardından yeniden yola koyulurlar. Yoldayken Olive, elindeki birkaç renk körü testini abisi Dwayne'e gösterir. Dwayne rengi göremez ve şaşırır. Frank'e bunun anlamını sorar, yazarak. Frank, renk körü olduğunu söyleyince işler çığırından çıkar. Çünkü renk körü olması pilot olma hayallerini de suya düşürür. İçinde biriktirdiği öfkeyi, üzüntüyü bir anda dışa vurmaya başlar Dwayne. Onu sakinleştirebilen kişi ise kardeşi Olive'dir. Bu yolculuk onun için yapıyordur ve herkesin istediği şey ise onun mutlu olmasıdır.

Yarışmanın kayıtları için geldiklerinde bile aileye zorlukla karşılaşır. Geç kalmışlardır. Yeni bir başarısızlık öyküsüne dönüşürken, Olive yarışmaya alınır.

Bu sırada da Richard sahneye çıkan kızları izler. Olive'in, bu kızlar arasında şansının olmayacağını düşünür. Dwayne de rezil olacağını

düşünür ve Olive için endişelenir. Sheryl ise tam tersi ona desteğini gösterir ve Olive bir şekilde sahneye çıkar. Diğer yarışmacı kızların makyajları, elbiseleri o kadar abartılıdır ki, bizimkilere bir garip gelir. Filmin finalinde Olive sahneye çıkar ve yarışmanın formatına aykırı hareketler yapıp dans etmeye başlar. Sahneden inmesini isteyen jüri üyeleri bağırırken Olive daha da çılgın hareketler sergiler. Sunucu Olive'yi indirmeye çalışırken Richard'ın da sahneye çıkarak dans etme sahnesi başlar. Önce Richard'ın, sonra Frank'ın, daha sonra Dwayne ve Sheryl'in sahneye çıkıp dans etmesiyle, kendilerini karakolda bulurlar. Serbest bırakıldıktan sonra da evlerine geri dönmek için yeniden yola koyulurlar. "Küçük Gün Işığım" her ne kadar bir ailenin boşanma, iflas ve intihar sorunlarını nasıl atlattığını anlatıyor gibi görünse de; film "kazanma ve kaybetme" kavramlarını çok iyi işliyor. Bunun yanında, hiçbir şeyden kaçmamanın cesaretin ve yeniden denemenin önemini de vurguluyor. Bu olguyu da bize Hoover ailesinin arızalanan 1970 model Volkswagen araçlarının bir şekilde çalıştırabileceğini göstererek,

hayattan ümidini kaybetmiş insanlara seslenmek istiyor. Kendiliğinden gelişen bir istidat insanı daha huzurlu ve makul bir insana dönüştürür. Doğal olmanın, samimiyetin, kendiliğindenliği insanı hakiki özüne daha yakın tutar. İşte belki de filmin bize mana bakımından açılan penceresi burada saklı... Yolculuk aile bireylerinin aslında kadersel dönüşümlerini gerçekleştirdiği bir zuhurat alanına çevirmiştir. Mana ne kadar uzak gibi dursa da yol ve yol almanın insanı rehabilite eden bir olgu olmasını yeniden deneyimliyoruz.

Tekno-modern kapitalist dünyada, hayatımıza rehberlik eden mecraların güvenilmezliği çerçevesinde düşüncecek olursak, yanlış anlayışların bizi sürüklediği yer Hoover ailesinin yaşadığı travmalara benzer farklı duygu durumları olabilir. Farkında olmadan bize sirayet edebilecek bu ünsiyetin farkında olarak, bu duruma karşı nasıl uyanık olabiliriz bunun hesabını yapmak durumundayız. Şu soruyu sormamız gerekiyor:

İnsanın "Neyi kaybettiğini hatırlaması" için daha ne kadar yol alması gerekiyor?

"Küçük Gün Işığım" her ne kadar bir ailenin boşanma, iflas ve intihar sorunlarını nasıl atlattığını anlatıyor gibi görünse de; film "kazanma ve kaybetme" kavramlarını çok iyi işliyor. **Bunun yanında, hiçbir şeyden kaçmamanın cesaretin ve yeniden denemenin önemini de vurguluyor.**

EKRANLAR BEBEKLER İÇİN

TEHLİKELİ!

AYŞE MİNE ALİOĞLU

Geçenlerde pedagoğ bir arkadaşım la sohbetimiz sırasında konu 'sanal otizm'e geldi. Son dönemde artan rakamları duyunca dehşete düştüm. Neredeyse her bin bebekten birine sanal otizm tanısı

konuluyormuş. Gelişimi normal seyrinde olan çocuklarda, fazla ekran süresi yüzünden zamanla içe kapanma, oyun becerileri ve göz kantağında azalma, anlama ve söylenenleri yerine getirmede zorlanmalar 'sanal otizm' olarak karşımıza çıkıyor.

Anne-babaların çoğu zaman çocuklarını susturabilmek için kullandıkları telefon ve tabletler ne ölçüde zararlı? **Uzmanlar, çocukların gerçek nesnelere oynayarak ve birilerine bakıp konuşarak sosyal etkileşim yoluyla kelimelerin anlamını öğrendiğini belirtiyor.**

BÜYÜDÜK KİRLENDİ DÜNYA

Doksanlarda çocuk olanlar Brezilya'dan ithal edilen dizileri ve çizgi film çukuru içerisinde büyüdü. Annelerimizin, misafir için ev temizlemek ve gün gün gezmekten bize ayıracak vakitleri olmuyordu. Babalarımız ataerkilliğin gölgesinde bizleri ellerine bile almıyordu. Neyse öyle ya da böyle büyüdü ve kirlendi dünya...

RAHAT ETMEK İÇİN ÇOCUĞUN ELİNE TABLET

Şimdi bizler birer ebeveyn olduk. Aile toplantılarında çocukların tek kelime konuşmadan tabletlere kitlendiğini görüyorum. Bunu bir nebze rahat yemek yemek ya da sohbet etmek için anne babaların yaptığını görünce üzülüyorum.

Anne-babaların çoğu zaman çocuklarını susturabilmek için kullandıkları telefon ve tabletler ne ölçüde zararlı? Uzmanlar, çocukların gerçek nesnelere oynayarak ve

birilerine bakıp konuşarak sosyal etkileşim yoluyla kelimelerin anlamını öğrendiğini belirtiyor. Şöyle ki annesi "şapkanı tak, çıkalım" dediği zaman, çocuk kelimenin anlamını ve eylemin kendisini zihninde birbirine bağlar ve gerçekleştirir. Bir çocuk dış dünyayı önce elindeki oyuncuğa dokunarak, onu ağızla hissederek ve yere fırlatarak keşfeder. Çocuğun beyni, bağlantıları yani deneyimlerini kaydetmeye devam eder. Bir sonraki adımda onu kullanmasını ve yenisini eklemesini sağlar ve böylece çocuk sosyalleşir, iletişim kurar, merak eder, öğrenme isteği artar, keşfeder.

HİÇBİR ŞEY KARŞILIKLI İLETİŞİMİN YERİNİ TUTMAZ

Fakat çocuklar ekran karşısında gereğinden fazla kalırsa parlak ve akan görüntülerin cazibesine kapılır, duyduğu kelimeleri tekrar eder ama anlamlarını öğrenemez, gerçek yaşamda bunu kullanamaz.

Kırmızı kelimesini duyar ve tekrarlar ama "kırmızıyı göster" dendiğinde gösteremez. Küçük bir çocuğun beyni, dokunma ve etkileşim duygusu olmadan gelişemez. Elektronik ekranlardan gelen ışık ve gürültü, bir çocuğun dikkatini çeker ancak sağlıklı beyin gelişimini engeller. Çocuğun dil ve iletişim becerileri için gerekli olan insan etkileşimlerinin önüne geçer. Ekrandan gelen gürültü, ışık ve hatta izlenen çizgi filmler çocuğun zorlukla baş edebileceği acı veren duyguları doğurabilir. Bu da daha sonra saldırgan davranışlara yol açabilir. Hiçbir şey karşılıklı, yüz yüze olan iletişimin yerini tutmaz.

Bilim insanlarına göre sanal otizm erkeklerde kızlara oranla 3-4 kat daha yaygın. Çeşitli araştırmalarda rakamlar oldukça yüksek. Bunlardan Romanya Otistik Çocuklar Merkezi tarafından yürütülen bir araştırmaya göre, çocukların %90'ı 2-3 yaşlarında otizme yakalanıyor. Günde 4-5 saat televizyon ve tablet izleyen çocuklarda sanal otizm gelişiyor.

"KOMAROVSKY, 'EKRAN KARŞISINDA GEÇİRİLEN ZAMAN ZEKÂ GERİLİĞİNİ NEDEN OLUYOR"

Rus çocuk doktoru Komarovsky bir açıklamasında sanal otizme şöyle değiniyor: "Günde 4-5 saat ekran karşısında oturan bebeklerde psikomotor ve konuşma fonksiyonlarında yavaşlama oluyor. Ekran karşısında geçirilen her fazladan saat, ciddi zekâ geriliği ve otizme bir adım daha yaklaşmak demektir. Klasik otizm ile sanal otizm arasında ayırım yapmak zordur: Her iki durumda da çocuk çevreye uyum sağlamakta, aynı yere bakmakta, aynı kelimeleri tekrar etmekte, oyun oynamakta ve gördüğü çizgi filmlerdeki karakterlerin sözlerini ve hareketlerini tekrar etmekte güçlük çekmektedir."

Uygulaması zor ama hayat kurtarıcı tavsiyeyi bize Amerikan Pediatri Akademisi şöyle söylüyor:

- 2 yaş altındaki çocuklara ekran verilmemeli.

- Çocukların toplam ekran süresi günde 1-2 saati geçmemeli.

- 3-5 yaş arası çocuklar için ekran süresi günde en fazla 1 saattir. İzlenecek olan programın ebeveynler tarafından seçilmesi, çocukların izlediklerini anlıyor olması ve yaşamlarına bir katkısı olması dikkat edilmesi gereken en önemli noktalar.

- 6 yaş ve üzeri olan çocuklarda ise ekran süresinin uyku düzenini olumsuz etkilememesine, fiziksel aktiviteye ayrılan süreyi azaltmamasına ve sağlıklı büyümeyi engellememesine dikkat edilmeli ve buna göre planlama yapılmalıdır.

Bunun yanında birçok uzmanın çocuklar için ekran süresini belirlemek için önerdiği çocuğun yaşı x 10 dakika formülü de ebeveynlerin denetimini kolaylaştıran bir tavsiye. Örneğin çocuk 5 yaşında ise 50 dk günlük ekran süresinin verilmesi, 12 yaş ve üzeri için günde 2 saatin sabitlenmesi tavsiye ediliyor.

Klasik otizm ile sanal otizm arasında ayırım yapmak zordur: Her iki durumda da çocuk çevreye uyum sağlamakta, aynı yere bakmakta, aynı kelimeleri tekrar etmekte, **oyun oynamakta ve gördüğü çizgi filmlerdeki karakterlerin sözlerini ve hareketlerini tekrar etmekte güçlük çekmektedir.**"

Geçmişin Küfünde

ELİF SERAP ÖZKUL

Pek çok hikâyenin giriş cümlesinin “biz çocukken” diye başladığına şahit olmuştunuzdur. Fakat hatırat olmaktan öte, bazıları Nuri Bilge Ceylan filmi gibidir. Siz onları dinlerken her sahnesi en ince ayrıntılarıyla şekillenir gözünüzün önünde. Anlatanın yüz ifadesi yıllar önce yaşadığı olayı an gibi hissetmenize neden olabilir. Çünkü çocukluk insan hayatının en bakir alanıdır. Öte yandan orada yaşanan her şeyi çok alakasız bir yerde hatırlayabilirsiniz. Bazen gereksiz hüzne kapıldığınız anlar olur. O an için hatırlananlar çok alakasız durabilir. Oysa bir koku, bir ses, bir görüntü kesiti bizi zaman makinesine ihtiyaç duymaksızın bir anda geçmişe taşıyabilir. Başkasına ağlarken insan kendine ağlayabilir. Gülerken dudakları, kalbi hiçkırta hiçkırta ağlayabilir. Gülünmeyecek bir şeye gereksiz kahkahalar atabilir. Nihayetinde insan, hatıralarının bütünüdür. Yaşadıkları, kim olmak istediği ve kim olduğu; hepsi geçmişin o küflü heybesinde saklıdır. Büyüdükçe, sakındığımız çocukluğumuz gelip bağdaş kurup oturur en sevdiğimiz koltuğumuza. Hatırlatır kendini, “ben buradayım” der gibi sessiz seslenişiyse. Bu bağlamda David Kessler ve Elisabeth Kübler, her karşılaştığımız kişi ya da olayların birer ayna, yani biraz biz olduğumuz yönünde fikir beyan ederler. Biz bizi taşıyoruz geçmişten geleceğe... Buna binaen son zamanlarda yaş almış insanların, etrafındakileri bunaltan sürekli aynı hikâyeleri anlatması; geçmişin armağanı olarak o güzel duygularda kalma arzusuyla ilgili bence. O hikâyeleri dinlerken, bir yandan ben bu yaşa geldiğimde neyi anlatırdım demekten de kendimi alamıyorum. Anlatmaya değer yaşanmış birkaç güzel hatıra var mı heybemizde? İçinde bulunduğumuzda farkına varılmayan birkaç güzel an. Gökhan Ergül’ün de söylediği gibi “insana en

yabancı durum; içinde bulunduğu durumdur.” Geçince fark edilen, geçmiş sayılan. Adı geçmiş olsa da, bazılarımızı omuzlarından çamaşır ipine asılmış gibi sallandırır durur. Geçmişte asılı bırakır. Her rüzgârda savurur. O vakit mandalı kırmak vaciptir.

Geçmişimizin en temiz, en safiyane belleği çocukluğumuz, ilk kırmızı arabamızın, puantiyeli elbisemizin, mahallenin en arsız çocuğunun adına kadar hatırlanan ilk hayat tecrübelerimiz... Çocukluk bizim kuytu saklambaç köşemiz. O bizi sobelemeden biz onu sobelemeliyiz. Her yaniyla hatıralarımızın iyi yanlarına sarılırken, bizi derinden etkileyen anılarımızı kalması gereken yerde bırakmalıyız. Biliyorum zor. Vedalar hep zordur, iyi kötü fark etmeksizin gerçekten zordur.

İnsanın toplamı kemik ve kandan ibaret değildir ve insan en çok yaşadıkları ve yaşattıklarından ibaret. Hesaba çekileceği her şeyden müteşekkil esasında. Geçmişinden, inşa ettiği geleceğinden... Mümin’in suresi 115. ayetin, bunca söylediğimiz her sözün yegâne öznesi olduğunu anlıyoruz. “Sizi boşuna yarattığımızı ve bize tekrar döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?” Geçmişin geleceğin anlamı yükleniyor insanlığımıza...

Hiçbir yaşanan şeyin boş olmadığını anladığında hatıralar değerleniyor. Çektiğimiz dünya çilesi anlam kazanıyor, sevinçlerimizin esas sahibi hatırlanıyor.

Bu yüzden yaşananlar değerli olmalı, en değerli olana anlatılacağı için... Hikâyemizden haberdar olup bizi içtenlikle her duada sarıp sarmalayan için...

Kalbimizi, hikâyemizi, geçmişimizi, geleceğimizi bilen Allah’ım! Beni her istediğim vakitte kapından içeri aldığın için, üstelik bildiğin her şey üzerinden beni daima dinleyerek değerli hissettirdiğin için sana sonsuz teşekkür ederim. Bütün her şeyi sana anlatmak ne güzel ve Sen C.C ne güzelsin...

BENİM TARZIM İSRAFSIZ VE KOLAY MUTFAK HAYAT FELSEFEM DE ÖYLE; MUTFAKTA İSRAFI ÖNLEMELİK!

II RÖPORTAJ: ZEHRA GÜVELİ II

Uzun yıllar kendisinden tarifler dinlediğimiz, bir dönem ekranların vazgeçilmez yüzü olan Emine Beder Hanım ile güzel bir söyleşiye imza attık.

Televizyon kanallarında binlerce program yapmış, alanında pek çok esere imza atmış, büyük tecrübe birikimine sahip Emine Beder Hanımın penceresini sizlere açıyoruz.

Emine Beder kimdir? Ekran yolculuğunuz nasıl başladı?

Ben Emine Bedel, 1960 doğumluyum. Öncelikle Türkiye çapında aldığım birincilikler ve ikincilik oldu. Ondandı sonra Sabah gazetesinin ekibinde yazmaya başladım. Uzun yıllar sadece yemek tarifleri değil püf noktalarını da, yani mutfağa dair tüyoları da yazdım. Ardından Sofra Dergisi süreci başladı. Çünkü gazetede bu köşe çok ilgi görmüştü. Sofra Dergisinin danışmanlığını ve yazarlığını teklif ettiler. Uzun yıllar Sofra Dergisi ile çalıştım. Bu arada televizyon başladı.

Binlerce TV programı yaptım; yüzlerce diyemeyeceğim çünkü sadece Beyaz TV'de 650 civarında program yaptım. Bunun gibi Digitürk'te 5 yıl boyunca program yaptım.

Ulusal televizyonların hemen hemen hepsinde, TRT dâhil olmak üzere TRT Türk, TRT Avaz, TRT Diyanet sonra Diyanet TV oldu, işin aslı sayamayacağım kadar çok kanalda binlerce program yaptım.

Türk televizyonlarında ilk başörtülü mutfak sanatları ustasıdır. Hem mutfaktaki erkek kulübüyle hem de kadınlarla nasıl bir mücadele verdiniz? Medyada bu kadar uzun süre ekranda kalmak kolay olmamalı...

Evet, ilk başörtülü bendim. Şimdilerde eskiden olduğu gibi bone değil; bonenin üzerine şal da takıyorum. Artık bu şekilde daha iyi tesettüre girdiğime inanıyorum. Tesettürün bir moda ya da bir aksesuara dönüşmesine bir dönem sanki ben de biraz vesile oldum. O dönem bone ile ne kadar boynumu, kulaklarımı, saçlarımı örtmeye çalıştıysam da şu andaki halimle kendimi çok daha rahat hissediyorum. Çünkü bone üzerine kullandığım büyük ve geniş şal ile daha iyi kapanıyorum. Ekranda, meslekten tesettürlü olarak şu an kim var çok bilmiyorum.

Beykoz
Cam ve Billur Müzesi
Glass and Crystal Museum

RÖPORTAJ

TÜRK
MUTFAĞI
ASIRLIK TARİFLERLE

“
 TARHANA YAPIMI, ERİŞTE YAPIMI, KONSERVE YAPIMI, DOMATES SOSLARININ YAPIMI, EVDE SALÇA YAPIMI GİBİ HAKİKATEN BİRBİRİNDEN BAĞIMSIZ YÜZLERCE TARİF DE VAR. RABBİMDEN NİYAZIM; İNŞALLAH EN HAYIRLI YAYINEVİYLE ÇIKAR VE SES GETİRİR. ÇÜNKÜ BU TEK CİLT OLACAK BİR ESER DE DEĞİL. BİRKAÇ CİLT OLACAK KADAR KALIN BİR ESER OLACAK. TRT RADYODA MUTFAK SIRLARI ADI İLE YAPTIĞIM BİR PROGRAMIM DA VAR.”

Yeni bir çalışmanız var mı?

Uzun yıllar sadece yemek tarifi değil püf noktalar da yazdığım için kendimi çok geliştirdim. Şu anda kitap olmaya hazır sanıyorum, basıldığında 600 sayfa kadar kitap olacak Mutfak Sırları diye bir eserim var. Hala basılmadı, aslında çok kıymetli bir eser. Bu eser gerek ülkemizde gerek dünyada tek olacak çünkü beslenme ve mutfaka dair her şeyin püf noktasını içeren bir eser. Bu eserin içinde iyi pilav nasıl yapılır, et daha yumuşak nasıl pişer, turşu nasıl kurulursa içindeki sebzeler dipdiri kalır, reçel nasıl şekerlenmez, hangi besinler hangi hastalıklara daha iyi gelir, cildimize evdeki hangi besinlerle maske yapabiliriz, mutfakta israfı nasıl önleriz, çocuklara sebze nasıl sevdirebiliriz örnekleri gibi birbirinden bağımsız yüzlerce konu var. Bunların yanında kefirli yoğurt yapımı, ekşimeyen ve kolay bozulmayan yoğurt yapımı, meyveli yoğurt yapımı, tarhana

yapımı, erişte yapımı, konserve yapımı, domates soslarının yapımı, evde salça yapımı gibi hakikaten birbirinden bağımsız yüzlerce tarif de var. Rabbimden niyazım; inşallah en hayırlı yayineviyle çıkar ve ses getirir. Çünkü bu tek cilt olacak bir eser de değil. Birkaç cilt olacak kadar kalın bir eser olacak. TRT radyoda Mutfak sırları adı ile yaptığım bir programım da var.

Mutfak deyince aklınıza ne gelir? Misafir olduğunuz evlerde mutfaka müdahale eder misiniz? Size yemek yapmak kolay olmamalı.

Tabii ki gittiğim yerde mutfaka müdahale etmem. Ama yardım etmeyi çok severim. Hatta bizzat müsaade edilirse, öyle bir talep gelirse gittiğim evde bir şeyler yapmayı arzu ederim. Böyle bir talep gelirse elbette yaparım.

Mutfak kültürünü bir miras gibi çocuklarımıza aktarabiliyor muyuz?

Evet, bir kısmını özellikle de kırsal bölgelerde aktarıyoruz

bence. Arnavutlar, Boşnaklar, göçmenlerin çoğunun ve doğu kültürüne hâkim olanların daha iyi aktardığını düşünüyorum. Büyükşehirlerde belki çok değil ama kırsal kesimlerde; daha küçük bölgelerde mutfak kültürü nispeten yeni nesillere daha iyi aktarılıyor diye düşünüyorum.

Sosyal medyada özellikle Instagram'da fenomen olmanın yolu mutfaktan geçiyor. Yemek var ama kültür yok, adab yok. Siz ne düşünüyorsunuz?

Evet senin de dediğin gibi fenomenler mutfakta çok fazla. Bunun bir takipçi satın alma yöntemi olduğunu duyuyorum, takipçi alınıyor. Galiba biraz da böyle fenomen olunuyor. Benim böyle bir amacım yok. Ben böyle bir şeye tenezzül etmedim etmem de. Hiçbir zaman benim amacım fenomen olmak olmadı. Ama çok kıymetli bulduğum bilgileri, hani şu mutfağın sırları dediğim bilgileri ekrana taşımayı çok arzu ederdim. İşin aslı ben zaten programlarda bir yemeği yaparken muhakkak bütün püf noktalarıyla anlatıyordum. Mesela pilavın tane tane olması için böyle yapıyoruz gibi. Çok kıymetli bulduğum, aslında dediğim gibi hiçbir yerde örneği olmayan "Mutfağın Sırları" kitabını ekrana taşıyarak binlerce insana bir anda anlatmayı çok isterdim. Benim bugüne kadar Rabbimden başka elimden tutanım olmadı. Allah'ım en güzel şekilde elimden tuttu, yardım etti. Örneğin bir yerlerde tanıdıklarınız olur, medyada birileri vardır; sizin önünüzü açar. Benim öyle bir çevrem hiç olmadı. Rızkı verenin Cenabı Hak olduğunu bildiğim için, ben Rabbimden bekledim. Rabbim de beni hiçbir zaman bunaltmadı. Fakat az önce de dediğim gibi bu çok kıymetli bilgileri aktarmayı çok çok arzu ediyorum. Bu konuda da işimi Rabbime teslim ettim.

Mutfakta israfsız yemek pişirmenin usulü nedir?

Benim tarzım israfsız ve kolay mutfak. Hayat felsefem de öyle;

mutfakta israfı önlemek! Aslında yaşantımda da israfsız yaşamaya çok özen gösteren bir insanım. Gayet mütevazı bir hayatım var. Ben programlarımda hem ev usulü pratikleştirilmiş tarifler sunmaya çalıştım hem de her evde bulunabilecek ekonomik malzemelerle, mevsimine uygun tariflerle bunu yapmaya çalıştım. Bu arada ölçülere bu bir vebaldir diye çok dikkat etmeye çalıştım. Tek hatasız kitap Kur'an-ı Kerim'dir. Mutlaka, muhakkak benim eserlerimde de hatalar vardır. Ama insanlardan duyduğum çoğu kez şu oldu "Sizin ölçüleriniz birebir tutuyor" ya da işte "sizin tarifleriniz çok güzel" şeklinde. Benim sanki şeflerden ya da yemek yazarlarından farkım şuydu; şefler daha tabii Restoran yemekleri tarzı yemekler yapıyor, ben de o tarzı bilmiyorum. Benimki ev tarzı yemekler, üstelik de dediğim gibi yani mümkün olduğunca herkes tarafından yapılabilecek pratik kolay ve mevsimine uygun ekonomik tarifler diye biliriz.

BİR YERLERDE TANIDIKLARINIZ OLUR, MEDYADA BİRİLERİ VARDIR; SİZİN ÖNÜNÜZÜ AÇAR. BENİM ÖYLE BİR ÇEVREM HİÇ OLMADI. RIZKI VERENİN CENABI HAK OLDUĞUNU BİLDİĞİM İÇİN, BEN RABBİMDEN BEKLEDİM. RABBİM DE BENİ HİÇBİR ZAMAN BUNALTMADI.

Mevsimin Yıldızı
Ege'nin Tacı:

Çeşme

Çeşme dört mevsimde farklı güzellikler sunsa da berrak denizi, dünyaca ünlü plajları ile gelen herkesi kendine hayran bırakan koylarıyla yaz aylarında bir başka güzeldir.

ÖZLEM
URGANCIOĞLU

Turkuaz renkli pırl pırl denizi, altın rengindeki eşsiz kumsalları, birbirinden güzel koyları, şifalı suları, görenleri kendine hayran bırakan doğası, renkli gece hayatı, adrenalin tutkunlarının favorisi birçok spor aktivitesine de uygun Çeşme; yediden yetmişe herkesi kendine hayran bırakan yerlerden biri. İzmir'e yaklaşık 85 kilometre uzaklıkta konumlanan Çeşme kolay ulaşımıyla da sadece İzmir'in değil, Ege'nin ve hatta ülkemizin en

önemli turizm noktalarından biri. Çeşme dört mevsimde farklı güzellikler sunsa da berak denizi, dünyaca ünlü plajları ile gelen herkesi kendine hayran bırakan koylarıyla yaz aylarında bir başka güzeldir. Başta Ilica, Dalyan, Altinkum, Pırlanta, Boyalık, Çark plajları gibi deniz keyfini doyusya yaşayabileceğiniz pek çok muhteşem plajın olduğu koyları arasında seçim yapmakta zorlanacağınız kesin. Ayrıca, Aya Yorgi Koyu gibi pek çok plajda da gündüz denizin, gece eğlencesi de mümkün.

ÇEŞME'DE GÖRMENİZ GEREKEN YERLER

Adını, Osmanlı geleneğinde gelecek nesillere miras olarak yaptırılan çeşmelerden alan beldeyi gezerken pek çok tarihi çeşmeyle karşılaşabilirsiniz. Eğer tarih ve arkeolojiye meraklıysanız tarihi ilk Tunç Çağı'na uzanan Erythrai Antik Kenti, Çeşme Kalesi ve Müzesi ile Kervansaray görülmeye değer başlıca yerler arasında.

ÇEŞME'DE SU SPORLARI

Çeşme su sporlarına meraklı olanlar için bir cennet. Plajlarında pek çok su sporunu yapabileceğiniz Çeşme, aynı zamanda ülkemizde rüzgâr sörfü dendiğinde akla gelen ilk adreslerden biri. Her seviyedeki sörfçü için elverişli yapısıyla Alaçatı aynı zamanda uluslararası yarışlara da ev sahipliği yapıyor.

YAPMADAN DÖNMEYİN

Çeşme hem gün içinde hem de gecelerinin renkli hayatıyla sabahın ilk ışıklarına kadar yaşayan bir

belde. Dolayısıyla yapılacak şeyler sınırsız. Ancak vaktiniz kısıtlıysa sizin için yapmanız gereken öncelikli şeyleri listeledik.

Kaplıcalarıyla sağlık turizmi açısından da önemli merkezlerden biri olan Çeşme'ye gitmişken başta Ilıca olmak üzere şifalı suların faydalanmayı ihmal etmeyin. Ilıca'nın plajı da olan nadir kaplıcalardan biri olduğunu belirtmek isteriz.

Alaçatı'nın Rum mimarisine sahip taş evlerini görebileceğiniz daracık sokaklarında yürüyün, renkli mağazalarından sevdiğiniz hediyeleri almayı ihmal etmeyin. Her yıl ilkbaharda düzenlenen Ot Festivali'ne denk geldiyse yine yöreye özgü otların tadına bakın.

Popüler bir tatil beldesi olması nedeniyle Çeşme'de her mutfaktan özel lezzetleri tatmanız mümkün. Size önerimiz ise bir öğününüzü mutlaka deniz ürünlerine ayırmamız. Bu arada Çeşme'nin meşhur lezzeti kumruyu da denemeden dönmeyin.

Çeşme su sporlarına meraklı olanlar için bir cennet. Plajlarında pek çok su sporunu yapabileceğiniz Çeşme, aynı zamanda ülkemizde rüzgâr sörfü dendiğinde akla gelen ilk adreslerden biri.

Her seviyedeki sörfçü için elverişli yapısıyla Alaçatı aynı zamanda uluslararası yarışlara da ev sahipliği yapıyor.

NEREYE GİTMELİ?

Tatil dendiğinde ilk akla gelen yerler listesinde en başı çeken Çeşme; plajları, tertemiz denizi, tarihi ve doğal güzellikleri ile tatilcilerin gözdesi konumunda. Begonvillerle bezenmiş taş evleri, masalsı yel değirmenleri ve her daim rüzgâr alan dar sokakları ile Alaçatı'yı gezmeden Çeşme'yi keşfetmiş sayılmazsınız. Özellikle yaz aylarında yoğun ilgi gören Alaçatı'nın aynı zamanda sörf tutkunlarının da uğrak yeri olduğunu hatırlatalım. 15. yüzyıldan bu yana oldukça iyi korunarak gelmiş Çeşme Kalesi ise günbatımı seyri için tercih edeceğiniz yerler arasında. Çeşitli festivallere ev sahipliği yapan kale bugün arkeoloji müzesi olarak hizmet veriyor. Yine 15. yüzyıldan kalan Kervansaray'da görülmeye değer yapılar arasında. Termal suları ile ünlü Ilica, şifalı suları ve çamuru ile ün yapmış Şifne, Erythrai Antik Kenti'nin yer aldığı huzurlu plajları ile ön plana çıkan Ildır, köy hayatını özleyenlerin uğrak yeri Germiyan Köyü, zengin mutfağı ve mimari yapısı ile sizi karşılayan Reisdere, upuzun sahil şeridi ile Ovacık, eski bir Rum balıkçı köyü olan ve sizi kendine hayran bırakacak Dalyanköy, balık denince akla gelen ilk yerlerden biri olan Çiftlikköy, Çeşme çevresinde gezip göreceğiniz birbirinden güzel yerler arasında. Pek tabii Çeşme'nin muhteşem plajları; Şifne, Küçük Liman, Pırlanta, Paşa Limanı, Ilica Plajı, Çiftlik, Altinkum, Çatal Azmak, Sakızlı Koyu, Tekke Plajı, Aya Yorgi Plajı oldukça ilgi gören plajların başında geliyor.

NE YAPMALI?

Meraklıysanız yaz aylarında Alaçatı, Ilica ve Pırlanta Plajı'nda sörf ve kitesurf yapabilirsiniz. Birçok dalış noktası ile Türkiye'de önemli dalış bölgelerinden biri olan Çeşme'de tüplü ve tüpsüz dalış yapabilir, berrak sularında denizaltı dünyasını keşfedebilirsiniz. Günübürlük tekne turları ile birbirinden güzel koyları keşfedebilir, koylarda balık tutma, dalma gibi

aktiviteler ile seyrinizi farklı deneyimler ile zenginleştirebilirsiniz. Termal suları ile zengin Çeşme ve çevre yörelerinin zengin mineralli sularında şifa bulabilirsiniz. Kamp yapmayı seviyorsanız Çeşme'de yer alan çeşitli kamp alanlarını da değerlendirebilirsiniz. Yerli ve yabancı birçok sporcunun katıldığı rüzgâr sörfü yarışlarını izleyebilir, uçurtma şenliğine katılabilir, Alaçatı Ot Festivali, ekmek yarışması yapılan Germiyan Festivali, Ağustos ayında düzenlenen Ildır Kültür Festivali gibi yöreye özgü etkinliklere katılabilirsiniz.

NE YEMELİ?

Çeşme'ye özgü en meşhur tatlılardan biri olan Çeşme Kumrusu'nu mutlaka tatmanızı tavsiye ederiz. Sakız Reçeli, Sakızlı Dondurma, Sakızlı Un Kurabiyesi, Sakızlı Muhallebi ve Sakızlı Türk Kahvesi Çeşme'nin vazgeçilmezleri arasında. Özellikle Dalyanköy ve Alaçatı'da balık ve deniz ürünlerini taze taze tüketmenizi öneririz.

Meraklıysanız yaz aylarında Alaçatı, Ilica ve Pırlanta Plajı'nda sörf ve kitesurf yapabilirsiniz. Birçok dalış noktası ile Türkiye'de önemli dalış bölgelerinden biri olan **Çeşme'de tüplü ve tüpsüz dalış yapabilir, berrak sularında denizaltı dünyasını keşfedebilirsiniz.**

SIFIR ATIK

Sıfır Atık"; kaynakların verimli kullanılması ile birlikte israfın önlenmesini, atık oluşumunun önlenmesi veya azaltılması ile birlikte atık oluştuğu durumda kaynağında ayrı toplanarak geri kazanımının sağlanmasını kapsayan bir atık yönetim felsefesi; kültürel, ekonomik ve sosyal gelişimin elde edilmesi için atıkların yaşam döngüsünü dikkate alan bir yaklaşım biçimidir. Sıfır Atık Projesinin açılışı Cumhurbaşkanımız Recep

**SENEM
ÜMRAN
CAN**

senemmrancan@gmail.com

Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan hanımefendinin himayelerinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde yapılmış ve tüm Türkiye'de uygulanmasının temeli atılmıştır. T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2017

yılında sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde oluşan atıkları kontrol altına almak ve gelecek nesillere daha temiz ve yaşanabilir bir dünya bırakmak adına "Sıfır Atık" projesini hayata geçirmiştir. Sıfır Atık Projesi ,T.C. Çevre ,Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nda uygulanmasının akabinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde de hayata geçirilmiş ve 26.09.2017 tarihinde gerçekleştirilen Sıfır Atık Projesi Tanıtım Toplantısı ile tüm Türkiye'de uygulanmasına yönelik çalışmalar başlatılmıştır.

Amaç depolama sahalarına, atık yakma fırınlarına veya denizlere hiçbir çöpün gönderilmemesidir. Önerilen işlem, kaynakların doğada yeniden kullanılma şekline benzer.

Sıfır Atık Sistemi Nasıl Kurulur ?

Sıfır atık projesini hayata geçirmek isteyen kurumlar, sıfır atık el kitabı veya sıfır atık projesi başvuru formunun nereden temin edileceğine dair bilgi sahibi olmak isteyebilir. Bu durumda öncelikle T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu Sıfır Atık Sistemi Nasıl Kurulur? başlıklı kaynaktan sistem ve yol haritası hakkında bilgi alınabilir.

7. Kıt: Büyük Pasifik Çöp Alanı

Artan nüfus ve şehirleşme, yaşam standartlarının ve tüketim alışkanlıklarının farklılaşması ,teknolojik yenilikler gibi sebepler geçmişe nazaran daha çok atığın oluşmasına neden olur. Bu durum aynı zamanda, başta doğal kaynakların tükenmesi ve iklim değişikliği gibi hususlar olmak üzere tüm canlıları tehdit edecek boyutlara varan hava, su ve toprak kirliliğine neden olur. Doğaya bıraktığımız her türlü atık, geri dönüşüm sürecine sokulmadığı takdirde, büyük miktarda kaynak kayıplarına yol açıyor. Artan dünya nüfusu ile birlikte bu kaynaklar, her geçen gün daha yetersiz hale geliyor.

Varlığı ilk olarak 1997 yılında bir gemi kaptanı tarafından fark edilen Büyük Pasifik Çöp Alanı, Dünya'yı ne kadar kirlettiğimizin acı bir kanıtıdır. Her yıl nehirlerden okyanusa 1,15 ila 2,41 milyon ton plastiğin karıştığı tahmin edilmektedir. Bu plastiklerin yarısından çoğu suyun yoğunluğundan azdır ve yüzmektedirler. Bu yüzen plastikler için belki bir umut var ama asıl korkunç olan ise mikroplastikler. Onları toplamanın bir yolu neredeyse yok ve tüm sistemlere karışmış durumdadır. Sadece okyanuslarda varlıklarını sürdürmüyorlar, aklına gelecek her yerdeler.

Gelecek nesillere yaşanabilir ve sürdürülebilir bir çevre bırakmak hepimizin sorumluluğunda .Bunun için ülkece aldığımız tedbirlerin yanısıra vatandaş olarak her birimiz üzerimize düşeni yapmalıyız. Önce nasıl bir dünyada yaşamak istediğimize karar verelim.

- * İsrafi önlemek
 - * Doğal kaynakları verimli kullanmak.
 - * Atık miktarını azaltmak.
 - * Atıkları kaynağında ayrıştırmak.
 - * Atıkları kazanarak ekonomiye katma değer sağlamak ,
- Sıfır Atık Projesine destek vermek için vatandaş olarak bu yolda atacağımız adımlar arasında olsun.

Daha TEMİZ bir dünya hepimizin hakkı .

Kaynaklar :

<https://sifiratik.gov.tr>

<https://webdosya.csb.gov.tr>

[tr>sifiratik>içerikler](https://sifiratik.com)

<https://eksiseyler.com>

[com>yedincikita](https://yedincikita.com)

Varlığı ilk olarak 1997 yılında bir gemi kaptanı tarafından fark edilen Büyük Pasifik Çöp Alanı, Dünya'yı ne kadar kirlettiğimizin acı bir kanıtıdır. Her yıl nehirlerden okyanusa 1,15 ila 2,41 milyon ton plastiğin karıştığı tahmin edilmektedir.

Bu plastiklerin yarısından çoğu suyun yoğunluğundan azdır ve yüzmektedirler.

SARAY'IN GÜZELLİK SIRLARI

HER KADIN, GÜZEL VE ÇEKİCİ HİSSETMEK İSTER. ANCAK OSMANLI SARAY'INDAKİ KADINLAR, GÜZELLİK KONUSUNDA ÇOK DAHA ÖZEL BİR YOL İZLEMİŞLERDİR. ONLAR İÇİN GÜZELLİK, SADECE DIŞ GÖRÜNÜŞLE SINIRLI KALMAMIŞTIR; RUHSAL DENGE, ZİHİNSEL UYUM VE BEDENSEL SAĞLIK DA ÖNEMLİ BİRER UNSURLUR. MANEVİ HUZURA ERİŞMEK VE ZİHİNSEL YAPILARINI GÜÇLENDİRMEK, OSMANLI SARAY KADINLARININ GÜZELLİK SIRLARININ TEMELİNİ OLUŞTURMUŞTUR.

**BERNA
ÇAÇAN**

Saray kadınları için güzellik sadece görüntüden ibaret değildi. Manevi huzuru yakalayan bir beden ve akli melekeleri tam olan zihinsel bir yapı ile güzelliğin ilk adımları atılırdı. Çünkü duygular en etkili zehirden keskin ve en etkili ilaçtan dahi güçlü bir etkiye sahiptir. Kötü duygu durumlarında gül, limonata, karanfil ve tarçın gibi ferahlatıcı şerbetler kullanılırdı. Ertesinde ise bunu dış görüntüye yansıtmak hiç de zor değildi. Osmanlı Sarayında Sultanlar hekimbaşlarının

öneri ve tavsiyeleri doğrultusunda oluşturulmuş bir hayat nizamında yaşamayı prensip edinmişlerdi. Temiz bir hava, hareket, günde sekiz saatlik bir uyku, vücudun arındırılması ve elbette sağlıklı bir beslenme düzeni güzellik şartlarını oluşturmak için vazgeçilmezdi. Duygu durumunu, vücut kimyasını ve sağlığını etkileyen havanın temizliğine özellikle dikkat edilir; yüksek ve güneş alan yerlerde yaşamaya özen gösterilirdi. Özellikle mevsimlere göre şerbetler hazırlanırdı.

Osmanlı Sarayında müthiş bir sabun kültürü vardı. Özellikle Edirne'den getirtilen sabunlar sarayda eritilir her bir sultanın zevkine göre kokulandırılarak yeniden şekillendirilirdi. **Antiseptik ve onarıcı bir etkiye sahip olan kil sabunu Osmanlı Sarayında sıklıkla kullanılırdı.**

Sıcak havalarda limon ve koruk şerbetleri hazırlanır, gülsuyu, kafur, karanfil ve sandal gibi ferahlatıcı kokular koklanır veya tütsü olarak hazırlanırdı. Soğuk havalarda ise zencefil, tarçın, karanfil ve kakule balla karıştırılıp kullanılırdı. Öd ve amber yakılırdı.

Osmanlıda sağlıklı bir yaşamı idame ettirebilmek için hazırlanan maddelerden birisi de tiryaklardı. Birçok farklı baharatın balla karıştırılmasıyla elde edilen her derde deva bağışıklık sistemini güçlendiren bu macunların içerisine inci, mercan, yakut gibi mücevher tozları da karıştırılırdı.

Egzersiz yapmak vücudun dengesini korumak için salık verilmiştir. Günde iki öğün olan beslenme alışkanlığı 1800'lerin ortalarına kadar bir Osmanlı geleneği olarak devam ettirilmiştir. Geç bir sabah kahvaltısı ve erken bir akşam yemeği. Vücudun arındırılması güzelliğin en önemli şartıydı. Hamam, kese ve sabun kültürü saraydan Anadolu'ya

Osmanlı kadınlarının ortak bir güzellik reçetesi idi. Hamam vücutta biriken ve hastalık yapan toksik maddelerin atılımı sağlarken içe çekilen sıcak hava da vücuttaki zararlı maddelerin atılımını sağlayıcı bir etkiye sahiptir. Osmanlı Sarayında müthiş bir sabun kültürü vardı. Özellikle Edirne'den getirtilen sabunlar sarayda eritilir her bir sultanın zevkine göre kokulandırılarak yeniden şekillendirilirdi.

Antiseptik ve onarıcı bir etkiye sahip olan kil sabunu Osmanlı Sarayında sıklıkla kullanılırdı. Özellikle de Halep kili tercih edilirdi. Beyaz bir ten, siyah saçlar, uzun kirpikler ve kaşlar güzellik ölçütleri arasındaydı. Gül goncaları hibisküs ile havanda dövülür ve allık olarak kullanılırdı. Yine bu karışım ve doğal taşların ezilmesiyle elde edilen maddeler, yağ ve balmumuyla karıştırılarak ruj elde edilirdi. Saraya Gülhane'den her ay tonlarca gülsuyu gelirdi. Gül suyunun sayılamayacak kadar

faydası bulunmaktaydı. Saçlardan cilde, göz sağlığından Osmanlı mutfağına, koku olarak etkisine varıncaya dek çok geniş bir kullanım alanı bulunmaktaydı. Saçlardaki beyazlara rastık, kına ve zerdeçalden yapılan bir karışım sürülürdü. Kına, Osmanlı kadınları arasında güçlü ve parlak saçlara sahip olmak ve ayrıca saçların dökülmesini ve kepeklenmesini önlemek için kullanılırdı. Enfeksiyon gibi çeşitli göz hastalıklarının da tedavisinde kullanılan sürmenin gözlere çekilmesi çok yaygındı.

Osmanlı sarayında kokular çok önemliydi. Osmanlı hekimleri insan ruhunu ve bedenini nasıl tedavi edeceğini çok iyi bilirlerdi ve koku onlar için tedavideki unsurlardan biriydi. Baharda buhur günleri yapılırdı. Osmanlı toplumunda perşembeyi cumaya bağlayan gece buhur yakma geleneği adettendi. Günlük ağacı kabuğu, misk, çörek otu, üzerlik ve adaçayı gibi bitkiler tütüsü gibi yakılırdı. Sultanların sevdikleri kokular arasında mesela

Hürrem Sultan güle meftundu. Öyle ki ayakaltlarını gül yağıyla ovardı. Bunun bir diğer nedeni de geçtiği yerler belli olsun da buradan Hürrem Sultan geçti densin diyeydi. Kösem Sultan tarçının hem tadını hem de kokusunu severdi. Haremde başı ağrıyan yahut migreni olan cariyeler şakaklarına reyhan yağı sürerdi. Diş ağrılarında karanfil yağı kullanılırdı. Öyle müthiş bir koku medeniyetiydi ki Osmanlı, Ramazan aylarında Eyüp Sultan Camii kubbeleri gül ve amber sularıyla yıkanırdu. Padişahlar içerisinde Fatih Sultan Mehmet mor menekşe ve sandal kokusunu, Abdülhamit Han ise mimozayı severdi.

Osmanlı Sarayının helvahane bölümünde yapılan şerbetler saray kadınları tarafından sağlıklarını korumak için kullanılırdı. Demirhindi kanı temizleme ve kalbi ferahlatmada; Menekşe şerbeti öksürük, baş ve böbrek ağrısında ve tarçın ise kabızlığı gidermede kullanılmaktaydı.

Osmanlı sarayında kokular çok önemliydi. Osmanlı hekimleri insan ruhunu ve bedenini nasıl tedavi edeceğini çok iyi bilirlerdi ve koku onlar için tedavideki unsurlardan biriydi.

Baharda buhur günleri yapılırdı. Osmanlı toplumunda perşembeyi cumaya bağlayan gece buhur yakma geleneği adettendi.

Azerbaycan'a Özgü Qoğal Yemeği

**ZEYNEP
KILIÇARSLAN**

Bu ay sizlere bahsetmek istediğim hem tatlısının hem tuzlusunun hem de bu ayki dergi kapağımızın konuğu sanatçı Azerin'in memleketi Azerbaycan'dan bir yemek.

Öncelikle bu yemeğin genellikle Nevruz kutlamalarında yapıldığını söylemek ve size küçük bir parça Azerbaycan'da milli bir bayram olan Nevruz bayramından bahsetmek istiyorum.

Baharın gelişini simgeleyen "Nevruz" Farsça kökenli bir kelimedir ve anlamı "Yeni Gün" demektir. Azerbaycan'da tam 1 ay önce başlayan Nevruz Bayramı 4 çarşambaya ayrılarak farklı bir şekilde kutlanıyor. 4 Çarşamba şu şekilde ayrılıyor; su, ateş, rüzgâr ve toprak olarak. İlk çarşamba su, baharın yavaş yavaş gelişiyile eriyen buzlar ile toprak canlanmaya başlar. İkinci çarşamba ateş; yani baharın gelişiyile sıcaklığını arttıran güneş yavaş yavaş toprağa ısıtır. Bugün yani ikinci çarşamba ateşler yakılır. Üçüncü çarşamba rüzgâr çarşambasıdır ve rüzgâr yavaş

yavaş uyanmaya başlayan toprağa canlandırmaya başlar ve ağaçlarda tomurcuklarını açılmasını sağlar. Daha önceden uyanmış olan su ve ateşi harekete geçirir. Dördüncü çarşamba toprak; toprağın doğanın bu gelişen olaylarla canlanması ile yazın ilk tohumları Nevruz'un son çarşambası yani 'Toprak Çarşambası'nda serpilir.

Şimdi gelelim yemeğimize; Azerbaycan'da hem tatlısı hem tuzlusu yapılan "Qoğal"a. Qoğal, Nevruz bayramına özel bir hamur işi. İnanışlara göre Nevruz bayramının en son Salı gecesi (toprak haftasının Çarşamba gününün önceki gecesi) evlenme çağında olan ve evlenmek isteyen genç kızlar kendilerine özenle bol tuzlu bir Qoğal hazırlar ve yatmadan önce bunu yerler. Yine inanışlara göre kızlar rüyalarında onlara su veren kişi ile evleneceklerini görürler. Bu güzel geleneklerini hala günümüzde devam ettiren Azerbaycanlı kardeşlerimiz gönülden teşekkürlerimi sunuyorum.

Geleneklerimizi devam ettirmemiz dileğiyle...

İNCEİR Üyütması

*Acıdan
Tatlıya*

NURİYE
ATASEVEN

n.ataseven69@gmail.com

Serinliğe ihtiyaç duyduğumuz bu günlerde lezzetin de damağımızdan akıp gitmesine izin vermeye ihtiyacımız var. Bu ay sizlere hem lezzetli hem de serin tarifler sunmaya çalıştım. Umarım beğenirsiniz. Herkese hem şifa, hem afiyet olsun.

MALZEMELER:

15 adet iri incir

1lt süt

HAZIRLANIŞI:

İncirleri yıkayıp irice doğrayın. Üzerine 1 su bardağı sıcak su döküp yarım saat bekletin. Dibinde kalan suyunu dökün. İncirleri bir sürahiye koyun. Üzerine 1 lt ılık süt dökün. Süt, yoğurt mayalanma sıcaklığında olmalı. Ardından blenderdan geçirip kâselere paylaşın. Oda sıcaklığında soğuyana kadar bekletin. Soğuduğunda yoğurt gibi mayalanmış bir kıvamda olması gerekir.

Soğuk Çorba

MALZEMELER:

1 su bardağı haşlanmış nohut
1,5 su bardağı haşlanmış arpa
şehriye
1,5 su bardağı su

1 su bardağı yoğurt
1 tatlı kaşığı kuru nane
2 dal taze nane 1-2 çorba kaşığı
zeytinyağı Buz

HAZIRLANIŞI:

Geniş bir kâsede 1 bardak yoğurdu çırpıyoruz. Üzerine 1,5 su bardağı su ve ağız tadımıza göre tuz ekliyoruz. 1 su bardağı haşlanmış nohutu ve 1,5 su bardağı haşlanmış arpa şehriyeyi ilave ediyoruz. 2 dal taze nane yapraklarını ve 1 tatlı kaşığı kuru naneyi de ekleyerek karıştırıyoruz.

Servis ederken üzerine 1-2 kaşık zeytinyağı gezdirip, çorbamızın içerisine buz koymayı de unutmuyoruz. Afiyet olsun.

**DOĞRU
TARAFSIZ
GÜVENİLİR
HIZLI HABERİN
TEK ADRESİ...**

**yenikapı
haber**

www.yenikapıhaber.com

turuncu
MEDYA GRUBU

TÜRKİYE'NİN
YENİ YÜZYILINA HAZIRIZ!
TAM 85 YILDIR
**ÖNCE HALK
SONRA BANKAYIZ**

Dün ve bugün ülkemizle
büydük, ülkemizi büyüttük.
Türkiye'nin yeni yüzyılında da
hayaller gerçek olsun diye
varız ve tüm gücümüzle
halkımızın yanındayız!

Evde internet almanın tam zamanı

Evde İnternete Giriş kampanyasına gelin,
limitsiz internetin keyfini çıkarın.

50
Mbps

35
Mbps

24
Mbps

16
Mbps

279
TL'den
başlayan
fiyatlar

24 ay
fiyat
garantisi

TÜRKİYE'NİN
FİBER
GÜCÜ

WiFi
CERTIFIED

Türk Telekom
Değerli Hissettirir

İlk kez abonelik yaptıranlara, 24 ay sözünüzü,
İlk 12 ay ve sonraki 12 ay fiyatlar farklıdır. 279 TL 16 Mbps hızda ilk 12 ay geçerlidir.
Yalnız internet hizmetinde geçerli olup hızlar değişiklik gösterebilir.

31.12.2023'e kadar bireysel aboneler yararlanabilir. Erişim türleri ve hızlara göre fiyatlar değişmektedir.
Modem ücreti ayrıca alınır. Hizmetler, bağlantı yeri ve cihaz gibi unsurlara bağlı olarak değişebilir. Damga vergisi
alınır. İhtilale cayma bedeli yanottur. Taahhüt bitiminde güncel fiyatlar uygulanır. Evde internet hizmetleri
TTNET A.Ş. tarafından Türk Telekom altyapısı ile sunulmaktadır. Türk Telekom® markası, Türk Telekom
Grubu'nun ortak markasıdır. Ayrıntılar: www.turktelekom.com.tr ve 444 1 444